

Ilustrovan
NARODNI KOLEDAR

za navadno leto 1889.

Za pouk in kratek čas.

Vredil, izdal in založil
Dragotin Hribar.

V Ljubljani.

Natisnilo „Narodna Tiskarna“.

P. n. čitateljem!

Uvidevši potrebo slovenskega koledarja, kateri bi prinašal
jednako nemškim koledarjem razne tvarine, porabne za
vsakdanje slučaje, sklenil sem prirediti Slovincem knji-
žico „ILUSTROVAN NARODNI KOLEDAR“, katero imate pred
saboj. — Res, da ni še povsem popolna, a izkušati hočem, če bodem
našel primerne podpore, da se vsako leto zboljša, takó, da nam ne bode
treba sezati po tujem blágu. — Nádejem se pa tudi, da sem s tem
ustregel mnogokomu in da me slavno občinstvo z obilnim kupovanjem
koledarja obvaruje poleg dela še materijalne škode.

V LJUBLJANI, meseca oktobra 1888.

Dragotin Hribar.

Ilustrovan
NARODNI KOLEDAR

za navadno leto 1889.

Za pouk in kratek čas.

Uredil, izdal in založil

Dragotin Hribar.

V Ljubljani.

Tiskala „Narodna Tiskarna“.

C17504 / 1

Nov 18 / 1964

Leto 1889.

je navadno leto in ima 365 dni, med temi je 67 nedelj in praznikov.

V letu 1889. je zlato število 9, epakti XXVIII, solnčni krog 22, rimsko obrestno število 2, nedeljska črka F. Od božiča do pepelnice je deset tednov in jeden dan.

Letni vladar je Jupiter.

Jupiter je poleg solнца najmogočnejši član naše solnčne sisteme, in vendar je masa njegova še tisočkrat manjša nego solnčna in tristo-krat večja nego je masa naše zemlje. Posledica tega prevesja se kaže v vplivu na nekatera telesa naše solnčne sisteme, na komete, Marsikateri komet s kratkim obhodom je vpliv tega mogočnega svetovnega telesa spravil v tisočletno drágo, dočim je družega spravil iz vélike dráge, katero bi prehodil šele v tisoč letih, na čisto drugo, katero obhodi v malo letih. Jupiter je poleg Venere najsvetlejša zvezda na večernem nebu. Lune ima štiri, katere so zasledili takoj potem, ko je Galilej izumil daljnogled. Te so za zvezdoznanstvo zaradi tega velike važnosti, ker je baš ž njimi danski zvezdoznanec Olaf Römer leta 1875. odkril, da se svetloba ne razširja neskončno hitro, temveč, da je njena brzina končna in da znaša okoli 40.000 milj v sekundi.

Jupiter potrebuje kacic 12 let, da pride okrog solнца; okrog osi svoje se pa zavrti v 10 urah; posledica takó hitrega vrtenja je, da je Jupiter na stožerih (pólih) precéj sploščen. Sploščénost znaša $\frac{1}{16}$ premera, dočim znaša pri zemlji samó $\frac{1}{300}$.

Jupiter ima tanko, trdno, pa še svetložarečo skorjo, torej je za svojim lunam nekako nadomestilo za oddaljeno solnce, daje jim gorkoto in svetlobo in more se torej na teh lunah po vplivanji Jupiterja razvijati organsko življenje, četudi se na njih vidi solnce petkrat manjše in sveti in greje sedemindvajsetkrat menj nego na naši zemlji.

Ne moremo niti približno umevati redke svetovne podobe na Jupiterjevi luni. Po njenem nebu hodi jedno veliko rdeče in jedno manjše belosvetlo solnce in tri lune, izpreminjajoče se kakor naša.

Mrakovi 1889. leta.

Letošnje leto bodo trije solarni in dva lunina mraka. Pri nas se bodeta videla samo lunina mraka.

I. Polni solarni mrak dne 1. in 2. januarija.

(Srednji dunajski čas.)

Mrak se začne na zemlji sploh dne 1. januarija ob 8. uri 9 minut zvečer.

Polni mrak se začne na zemlji sploh ob 9. uri 31 minut zvečer.

Centralni mrak v pravem póludnevu bo ob 10. uri 21 minut.

Polni mrak neha se sploh na zemlji ob 11. uri 14 minut zvečer.

Mrakjenja na zemlji sploh dne 2. januarija ob 0. uri 36 minut.

Mrak se bode videl v severni Ameriki izvzemši visoki sever in v severo-vzhodnem delu Tihega morja.

II. Delni lunini mrak dne 17. januarija.

Začetek mraku ob 5. uri 4 minutah zjutraj.

Sreda mraku ob 6. uri 35 minutah zjutraj.

Konec mraku ob 8. uri 6 minutah zjutraj.

Količina mraka: 0.7 luninega premera.

III. Krožčasti solarni mrak dne 29. junija.

Mrak se začne na zemlji sploh ob 7. uri 11 minut zjutraj.

Krožčasti mrak začne na zemlji sploh ob 11. uri 22 min. zjutraj.

Centralni mrak bode v pravem póludnevu ob 10. uri 2 min. zjutraj.

Krožčasti mrak neha na zemlji sploh ob 11. uri 48 min. zjutraj.

Mrak se bode videl v južni solarni Afriki, južni Avstraliji in spredni Indiji, na Sumatri, Javi in južnem Borneu, dalje v Indijskem oceanu in južnih delih Vélicege oceana.

IV. Delni lunini mrak dne 12. julija.

Začetek mraku ob 8. uri 49 minutah zvečer.

Sreda mraku ob 9. uri 59 minutah zvečer.

Konec mraku ob 11. uri 10 minutah zvečer.

Količina mraka: 0.5 pólumera.

Mrak se bode videl v Avstraliji, Afriki, južni polovici Azije in v Evropi, izvzemši visoki sever.

V. Polni solarni mrak dne 22. decembra.

Mrak se začne na zemlji sploh ob 11. uri 22 minutah zjutraj.

Polni mrak se začne ob 12. uri 19 minutah zvečer.

Centralni mrak v pravem póludnevu bode ob 1. uri 58 minutah zvečer.

Polni mrak neha na zemlji sploh ob 3. uri 40 minutah zvečer.

Mrak se bode videl v severni polovici južne Amerike, v Afriki izvzemši severo-vzhod, v Arabiji in na Atlanskem morji.

Kdaj se bodo videli planeti leta 1889.

Merkur se vidi s prostim očesom samó, kadar je najbolj oddaljen od solnca. To bode pa letošnje leto: na večernem nebu izhodno solncu dné 30. januarija, dné 24. majnika in dné 21. septembra; na jutranjem nebu zapadno solncu dné 13. marcija, dné 12. julija in dné 31. oktobra. Izmed teh prikaznij so vidnosti ugodne dné 30. januarija, dné 24. majnika in dné 31. oktobra, dné 12. julija jedna ugodna in dné 13. marcija in dné 21. septembra pa neugodni.

Venera se vidi začetkom leta z narastajočo svetlobo kot večernica $3\frac{1}{2}$ ure po solnčnem zahodu; dné 18. februarija pride v največji vzhodni odklon, in tedaj zahaja štiri ure pozneje nego solnce; dné 22. marcija bode najsvetlejša, potem se pa začne bližati solncu, v čegar žarkih izgine proti koncu aprila meseca. Dné 1. majnika je Venera v dólnejem solnčnem shodu in se prikaže že sredi majnika kot juternica in njena svetloba se potem zvišuje do dné 8. junija. Potlej ostane Venera kot juternica s pojemajočo svetlobo in koncem leta zopet izgine v solnčnih žarkih.

Mars se bode videl iz začetka leta do začetka meseca aprila na večernem nebu. Na to pa izgine v solnčnih žarkih in se dné 18. junija snide s solncem ter se sredi avgusta meseca prikaže kot juternica in videl se bode do konca leta. Sredi januarija meseca bode zahajal Mars $3\frac{1}{2}$ ure po solnčnem zahodu. Začetkom februarija meseca bode planet do osmih zvečer na nebu. Začetkom septembra meseca vzhaja Mars ob 3. uri zjutraj, v oktobru ob $3\frac{1}{2}$, v novembru ob 5, v decembru ob $5\frac{1}{2}$ ure pred solnčnim vzhodom.

Jupiter se vidi skoro vse leto. Začetkom januarija meseca $\frac{1}{2}$, začetkom februarija meseca $2\frac{1}{2}$, v prvih dneh marcija 3 ure pred solncem, s katerim je v kvadraturi dné 27. marcija. Nastopne mesece se vzhod Jupiterjev vedno bolj oddaljuje od solnčnega izhoda proti večernim uram in vzhaja dné 24. junija, o času svoje opozicije, ob zapadu solnca in zahaja ob solnčnem vzhodu. Začetkom julija meseca zahaja Jupiter ob $3\frac{1}{2}$ uri zjutraj, sredi avgusta pa o polnočí. Za jesenskega jednakonočja stoji Jupiter ob solnčnem zahodu v póludnevniku. Nastopne mesece se približuje solncu in je še sredi decembra meseca dlje nego $1\frac{1}{2}$ ure po solnčnem zahodu na jugo-zahodnem nebu.

Saturn se vidi iz začetka leta do srede julija meseca in iz začetka septembra meseca do konca leta. Prve dni septembra meseca vzhaja Saturn ob 7. uri zvečer. Okoli časa svojega protistanja s solncem, to je okoli dné 5. februarija meseca, vidi se vso noč. Začetkom marcija zahaja ob 6., začetkom aprila meseca ob 4. in začetkom majnika meseca ob 2. uri. Dné 4. majnika je Saturn s solncem v kvadraturi in zahaja junija meseca o polnočí, začetkom julija meseca ob 10. uri zvečer; sredi tega meseca izgine Saturn v solnčnih žarkih in se snide dné 16. avgusta s solncem. Prikaže se pa že začetkom septembra kot juternica na severo-vzhodnem nebu. Oktobra meseca vzhaja ob 2. uri zjutraj, novembra o polnočí in Saturna pride dné 25. novembra s solncem v kvadraturu. Koncem

decembra meseca vzhaja planet ob 9. uri zvečer in gre ob 4. uri skozi póludnevnik.

Uran se vidi iz začetka septembra, in sicer sprva zjutraj, potem pa zvečer v znamenji device. Ob njegovem protistanji dné 9. aprila je vso noč na nebu. Sredi novembra meseca se prikaže na jutranjem nebu in vidi se do konca leta. Njegovi kvadraturi sta dné 11. januarija in 10. julija.

Neptun se bode videl zvečer iz začetka leta do sredi aprila. Dné 23. majnika se bode sešel s solncem. Sredi junija se pokaže na jutranjem nebu v znamenji bika. Dalje vzhaja vedno raneje in vidi se ob svojem protistanji dné 28. novembra vso noč ter ostane viden do konca leta. Kvadraturi njegovi bosta dné 18. februarija in 27. avgusta.

Štiri zvezdogledne izpremembe.

Pómrad se prične 20. dné marcija ob 10. uri 36 minut zjutraj. — Poletje 21. dné junija ob 7. uri 15 minut zjutraj. — Jesen 22. dné septembra ob 9. uri 43 minut zvečer. — Zima 21. dné decembra ob 3. uri 57 minut zvečer.

Zvezdna znamenja.

Znamenja pomládi.	Znamenja poletja.	Znamenja jeseni.	Znamenja zime.
Ribe = 	Dvojčki = 	Devica = 	Strelec =
Oven = 	Rak = 	Tehtnica = 	Kozel =
Bik = 	Lev = 	Skorpion = 	Vodnár =

Premični prazniki.

Praznik Jezusovega Imena 20. dné januarija. Prva predpustna nedelja 17. dné februarija. Pepelnica 6. dné marcija. Marija sedem žalostij 12. dné aprila. Velika noč 21. dné aprila. Križev teden 27., 28. in 29. dné majnika. Vnebohod 30. dné majnika. Binkošti 9. dné junija. Sveto Rešnje Telo 20. dné junija. Praznik Jezusovega Srca 28. dné junija. Angeljska nedelja 1. dné septembra. Rožnovenska nedelja 6. dné oktobra. Blagoslovljenje cerkvá 20. dné oktobra. Prva adventna nedelja 1. dné decembra.

Kvaterni pôsti.

Dné 13. marcija. — Dné 12. junija. — Dné 8. septembra. — Dné 18. decembra.

Norma.

Gledališke igre in druge javne veselice, kakor: besede, koncerti, javne razstave itd. so prepovedane: zadnje tri dni Vélicege tedna, sv. Rešnjega Telesa dan in na Sveti večer. Véliko nedeljo, binkoštno nedeljo in na Sveti dan se sme z dovoljenjem e. kr. vlade in političnega oblastva v dobrodelen namen igrati ali koncertovati. Plesi pa so tudi te dni popolnoma prepovedani.

Cerkveno prepovedani časi.

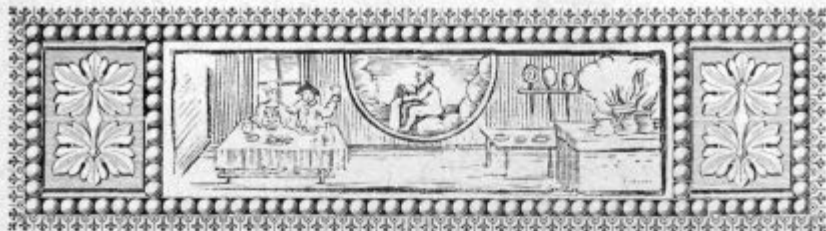
Ženitovanja in druga javna razveseljevanja so prepovedana po sklepu tridentinskega cerkvenega zbora od prve adventne nedelje do sv. Treh kraljev in od pepelnice do Bele nedelje.

Leto 1889. po rojstvu Kristovem je

od začetka ali stvarjenja svetá (po običnem številjenji)	5872.,
po vesoljnem potopu — — — — —	4182.,
razdejanji Jeruzalema — — — — —	1820.,
„ ustanovitvi Dunaja — — — — —	789.,
„ začetku mohamedanske vere — — — — —	1306.,
„ nastopu vladarske hiše habsburške v Avstriji —	607.,
„ zidanji cerkve sv. Štefana na Dunaji — — —	733.,
„ izumljenji tiskarske umetnosti — — — — —	449.,
„ odkritji Amerike — — — — —	397.,
„ začetku protestantizma — — — — —	372.,
„ uvédbi cesarske časti v Avstriji — — — — —	84.,
„ rojstvu sv. Očeta Leona XIII. — — — — —	79.,
„ „ svetlega cesarja Franca Jožefa I. — — — — —	59.,
„ nastopu „ „ „ „ „ — — — — —	41.,
„ zaročitvi „ „ „ „ „ — — — — —	35.,
„ rojstvu nadvojvoda cesarjeviča Rudolfa — — — — —	31.,
„ nastopu cerkvene vlade sv. Očeta Leona XIII. —	11.

Velikonôčne nedelje od leta 1889. do konca stoletja:

1889.: 21. dné aprila,	1895.: 14. dné aprila.
1890.: 6. „ marcija.	1896.: 5. „ „
1891.: 29. „ „	1897.: 18. „ „
1892.: 17. „ aprila.	1898.: 10. „ „
1893.: 2. „ „	1899.: 2. „ „
1894.: 25. „ marcija.	1900.: 15. „ „

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1	T Novo leto	Čedomil, Zivana	Dné 1. razglasil je cesar Jožef II. nov državljanski zakonik l. 1786.
2	S Makarij, opat	Zlatan, Mileva	Dné 2. potrdil je cesar Fran Josip I. ustrojna pravila jugoslovanske akademije v Zagrebu l. 1866.
3	Č Genovefa, devica	Slavimir, Bistra	Dné 4. začel je Valentin Vodnik izdajati „Novice Ljubljanske“ 1797. leta, ki so nehale l. 1800.
4	P Tit, škof	Dobromir, Bosiljka	Dné 5. bil je sv. Metodij v Rimu posvečen za škofa moravskega in panonskega l. 869.
5	S Telesfor	Berivoj, Grozdana	Dné 8. umrl je Valentin Vodnik, buditelj slovenskega slovstva, v Ljubljani l. 1818.
O Modrih iz jutrove dežele. Matevž 2, 1—12.			
6	N B Sv. 3 kralji	Svetozar, Darinka	Dné 13. Poljsko se prvič razdeljuje med Avstrijo, Rusijo in Prusijo l. 1773.
7	P Valentin, škof	Svetoslav, Vukmira	Dné 14. moral se je oborožiti vsak Ljubljančan, ker se je bilo bati prihoda Francozov l. 1704.
8	T Severin, opat	Radoslav, Liljana	Dné 19. hiteli so Kranjci Štajercem na pomoč zoper ogerske vstajnike l. 1704.
9	S Julijan, muč.	Vladimir, Nikosava	
10	Č Pavel, puščavnik	Dobroslov, Nevinka	
11	P Higin, papež	Zdravko, Krunoslava	
12	S Ernest, opat	Blagoje, Blagojila	
Ko je bil Jezus 12 let star. Luka 2, 42—52.			
13	N B 1 po razgl. G.	Bogašinj, Zorislava	
14	P Feliks iz Nole	Tvrdislav, Neda	
15	T Maurus	Radosav, Vranika	
16	S Marcel	Strezivoj, Tmislava	
17	Č Anton, puščavnik	Ratislav, Deša	
18	P Priska	Trpimir, Vjera	
19	S Kanut, kralj	Hranimir, Bieloslava	
O ženitovanji v Kani. Janez 2, 1—11.			
20	N B 2 po razgl. G.	Živojin, Tihoslava	
21	P Neža, dev. in muč.	Viševit, Janja	
22	T Vincencij (Vinko)	Sviloj, Dikosava	
23	S Zaroka Marije D.	Vratislav, Voljica	
24	Č Timotej, škof in m.	Cijaslav, Milislava	
25	P Spreob. sv. Pavla	Radosin, Kosava	
26	S Polikarp	Svevlad, Dušana	
Jezus ozdravi gobovega. Matevž 8, 1—13.			
27	N B 3 po razgl. G.	Selimir, Slavoja	
28	P Karol Vél., cesar	Dragomil, Draginja	
29	T Franc Salezij, šk.	Branimir, Gorislava	
30	S Martina, devica	Desislav, Gordijara	
31	Č Peter Nolaški, sp.	Unislav, Divna	

☾ Luna bode najdalje od zemlje dné 12. ob 6. uri zvečer, najbliže zemlji pa dné 28. ob 8. uri zvečer. — ☽ Mlaj dné 1. ob 10. uri 13 minut zvečer. Neviden solnčni mrak. Jasno in precéj mrzlo. — ☉ Prvi krajec dné 9. ob 1. uri 46 minut zjutraj. Megla, oblačno in neprijetno. — ☿ Ščip dné 17. ob 6. uri 42 minut zjutraj. Viden lunin mrak. Največ oblačno in pogostoma sneg. — ♁ Poslednji krajec dné 24. ob 5. uri 3 minute zvečer. Močen veter in mrzlo vreme. — ♀ Mlaj dné 31. ob 10. uri 15 minut zjutraj. Mrzli dnevi, pogostoma méte.

Prosinec.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1	P Ignacij, škof	Budimil, Kazimira	Dné 1. umrl je Jakob pl. Schellenburg, ustanovitelj uršulinskega samostana v Ljubljani in velik dobrotnik Kranjski, l. 1715.
2	S Svečnica	Dobrošin, Ljubomira	
O viharji na morji. Mat. 8, 23—27.			Dné 2. cesar Friderik IV. popravi grb kranjske dežele l. 1440.
3	N B 4. po razgl. G.	Daroslav, Vojsava	
4	P Veronika	Munislav, Bojana	Dné 3. rodil se je Valentin Vodnik v Šiški nad Ljubljano l. 1758.
5	T Agata	Vukmil, Jagoda	
6	S Rotija	Žudislav, Malina	Dné 4. potrdil je cesar Franc Josip I. „Matico Slovensko“ s sedežem v Ljubljani l. 1864.
7	Č Bomvald	Žalimir, Drienka	
8	P Janez Mat.	Zvezdodrag, Primislav	Dné 8. umrl Peter Vélíki, slavni ruski car, l. 1725.
9	S Apolonija	Obriad, Blagoslava	
Dobro seme in lulika. Mat. 13, 24—30.			Dné 8. umrl France Preširen, največji pesnik slovenski, v Kranji l. 1849.
10	N B 5. po razgl. G.	Vojmil, Krasa	
11	P Deziderij	Djedoslav, Drobana	Dné 10. umrl Tomaž Hren, ljubljanski škof, l. 1630.
12	T Eulalija	Zvonimir, Dieda	
13	S Katarina R.	Vrativoj, Čava	Dné 14. umrl sv. Ciril, apostol, v Rimu l. 869.
14	Č Valentin	Nevesin, Cvjetna	
15	P Favstin in Jovita m.	Vujadin, Ljuboslava	Dné 21. storil se je Trst po odkupljenji prosto mesto l. 1236.
16	S Julijana, dev muč.	Miodrag, Dobrana	
Delavci v vinogradu. Mat. 20, 1—16.			
17	N B 1 predp. Konst.	Strahomir, Vesela	
18	P Flavijan, škof	Bratomil, Dragoslava	
19	T Konrad, spozn.	Ostoj, Malojka	
20	S Elefterij, škof	Dragovan, Stanislava	
21	Č Eleonora	Miloslav, Dabiživa	
22	P Stol sv. Petra	Gojslav, Tomanija	
23	S Romana	Čudomil, Koviljka	
Sejalec in seme. Luk. 8, 4—15.			
24	N B 2 predp. Matija	Miladin, Olga	
25	P Valburga op.	Pravoslav, Divka	
26	T Aleksander	Vladoj, Nikna	
27	S Leander	Krešimir, Krsanka	
28	Č Roman, škof	Inoslav, Ojdana	

☾ Luna bode najdalje od zemlje dné 9. ob 2 uri zvečer, najbližje zemlji pa dné 24. ob 5. uri zvečer. — ☽ Prvi krajec dné 7. ob 10. uri 3 minut zvečer. Oblačno in zvečine mrzlo vreme. — ☉ Ščip dné 15. ob 11. uri zvečer. Nekoliko jasno; po dnevi južno. — ☾ Zadnji krajec dné 23. ob 1. uri 1 minuti zjutraj. Pogostoma dež in sneg; vetrovno.

Dolgost dneva od 9 ur 27 minut do 10 ur 54 minut. Solnce stopi v znamenje rib 18. ob 11. uri 13 minut zjutraj.

Dan	K	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1	P	Albin, škof	Bielin, Gostimira	Dne 2. cesar Fran Josip I. potrdi ustanovitve dramatičnega društva v Ljubljani l. 1867.
2	S	Simplicij, p.	Tješimir, Milena	
Jezus ozdravi slepca. Luk. 13, 31—43.				Dne 3. bil je oklican ukaz da vsak deseti mož na Kranjskem mora na vojsko zoper Francoza l. 1706.
3	N	B 3 predp. Kunig.	Mislav, Kruna	
4	P	Kazimir, sp.	Sladoje, Vukava	
5	T	Pust, Evzebij	Radomir, Danica	
6	S	Pepehnica, Frid. †	Ninoslav, Zvezda	
7	Č	Tomaž Akvinski	Svietorad, Kosana	
8	P	Janez od Boga †	Bodin, Žegava	
9	S	Frančiška, vd. †	Danimir, Bojka	
Jezus je izkušan od hudiča Mat. 4, 1—11.				
10	N	B 1 postna 40 muč.	Dragoje, Stana	Dne 8. so škofije na Slovenskem po novem omejene l. 1787.
11	P	Heraklij, muč.	Onimir, Radoja	
12	T	Gregor, papež	Sudislav, Božana	
13	S	Rozina, vdova †	Svetovid, Ruža	
14	Č	Matilda, kralj.	Desimir, Bičlava	
15	P	Longin, muč. †	Velislav, Istana	
16	S	Heribert, škof †	Žarilo, Ljubislava	
Jezus se izpremeni na gori. Mat. 17, 1—9.				
17	N	B 2 postna Jera	Budimir, Obrenija	Dne 24. združi se grška cerkev z rimsko v Florenci, tudi del Slovanov se združi z Rimom l. 1439.
18	P	Edvard, kralj	Slavofjub, Pava	
19	T	Jožef	Bolislav, Zlata	
20	S	Nicet †	Proslav, Vlada	
21	Č	Benedikt, opat	Cjepimir, Tuga	
22	P	Oktavijan, muč. †	Pačemil, Milojka	
23	S	Viktorijan, muč. †	Dražislav, Plana	
Jezus hudiča izganja. Luk. 11, 14—28.				Dne 26. hud potres na Slovenskem razruši mnogo gradov l. 1511.
24	N	B 3 postna Gabr.	Jaroslav, Krasa	Dne 29. porojen v Idriji Fran Hladnik, slavni rastlinoslovec l. 1773.
25	P	Oznanenje D. M.	Predrag, Vida	
26	T	Emanuel	Srdan, Zejna	
27	S	Rupert, škof †	Stanimir, Srdana	
28	Č	Guntram	Prosegaj, Uma	
29	P	Ciril, škof †	Branivoj, Draža	
30	S	Kvirin, muč. †	Přibislav, Radula	
Jezus nasiti 5000 mož. Jan. 6, 1—15.				
31	N	B 4 postna	Mojmir, Hotena	

☾ Luna bode najdalje od zemlje dne 9. ob 10. uri zj., najbliže zemlji pa dne 21. ob 1. uri zvečer. — ☀ Mlaj dne 1. ob 11 uri 6 min. zvečer. Oblačno, megl, dež in sneg. — ☾ Prvi krajec dne 9. ob 9. uri 5 min. zvečer. Nekoliko jasno s ponočnim zmrzovanjem. — ☀ Ščip 17. ob 9. uri 53 min. opoldne. Izpremembo in jako mrzlo vreme. — ☾ Zadnji krajec dne 24. ob 8. uri 0 min. zjutraj. Ojstri severi in popolnoma suho. — ☀ Mlaj dne 31. ob 0. uri 42 min. opoldne. Večkratni dež in sneg, zmrzlo.

1) — 12 ur 46 minut. Solnce stoji v znamenju ovna dne 20. ob 10. uri 56 minut zjutraj.

Sušec.

Dan	Katoliška imena	Slovaška imena	Imenitni dogodki
1	P Hugo B.	Mutimir, Vuga	Dne 2. bili so Turki izpred Ljubljane odgnani l. 1472. Dne 2. izšel je v Mariboru prvi list „Slovenskega Naroda“, ustanovljen po slovenskih rodoljubih l. 1867.
2	T Frančišek Pavel, op	Gojmir, Milosava	
3	S Ribard, škof †	Žarko, Istislava	
4	Č Izidor, škof	Selislav, Dušica	
5	P Vincencij Fer., sp. †	Dabiživ, Hvalisava	
6	S Sikst, papež †	Neradin, Čudna	
Judje hočejo Jezusa kamjati. Jan. 8, 46--59.			
7	N B 5 postna, Herm.	Radivoj, Stanisava	Dne 4. dobé avstrijski vojvodi prvo posestvo na Kranjskem pri Dobravi (Gutenwerd) l. 1229. Dne 4. umrje Henrik, poslednji vojvoda koroški, Korotan dospe avstrijskim vojvodom v last l. 1335. Dne 5. podrlji so v Ljubljani staro hišo mestne gosposke l. 1717. Dne 6. umrl sv. Metodij, apostol slovaški, v Velehradu na Moravskem l. 885. Dne 19. cesar Karol VI. odloči zvezo avstrijskih dežel s pragmatično sankcijo l. 1713. Dne 23. porodil se je Jurij Vega, slavni matematik, v Moravčah na Kranjskem l. 1754.
8	P Dijonizij	Upravda, Viljenica	
9	T Marija Kleofa	Ljuban, Milija	
10	S Ecehiel †	Krasoje, Srčanica	
11	Č Leon Vel., papež	Vitislav, Rada	
12	P Marija 7 žal. †	Ljubomir, Milutina	
13	S Hermenegile, m. †	Kajmir, Njegojica	
Jezus jezdi v Jeruzalem. Math. 21, 1-9.			
14	N B Cvetna nedelja	Gudimir, Jelača	Dne 19. cesar Karol VI. odloči zvezo avstrijskih dežel s pragmatično sankcijo l. 1713. Dne 23. porodil se je Jurij Vega, slavni matematik, v Moravčah na Kranjskem l. 1754.
15	P Anastazija, dev.	Gestirad, Vica	
16	T Turibij, škof	Tješivoj, Božislava	
17	S Rudolf, škof †	Radojca, Gorinka	
18	Č Veliki četrtek †	Slaviša, Gradislava	
19	P Veliki petek †	Tihorad, Kosenka	
20	S Velika sobota †	Dragislav, Gospava	
Jezus vstane od smrti. Mark. 16, 1-7.			
21	N B Velika noč	Ljubosav, Dragomira	Dne 19. cesar Karol VI. odloči zvezo avstrijskih dežel s pragmatično sankcijo l. 1713. Dne 23. porodil se je Jurij Vega, slavni matematik, v Moravčah na Kranjskem l. 1754.
22	P Veliki porjedelj	Ljntomer, Gruba	
23	T Adalbert (Vojteh)	Vojslav, Vladaja	
24	S Jurij, muč.	Jurislav, Rusa	
25	Č Marka, evangelist	Tugomir, Kita	
26	P Klet, papež	Sdeslav, Sekana	
27	S Peregrin, duh.	Jerin, Raduna	
Jezus se prikazuje. Jan. 20, 19--31.			
28	N B I Bela nedelja	Živoje, Slavica	Dne 19. cesar Karol VI. odloči zvezo avstrijskih dežel s pragmatično sankcijo l. 1713. Dne 23. porodil se je Jurij Vega, slavni matematik, v Moravčah na Kranjskem l. 1754.
29	P Peter, muč.	Siniša, Tankoslava	
30	T Katarina Sijen., m.	Samorad, Večenega	

☾ Luna bode najdalje od zemlje dne 6. ob 6. uri zjutraj, najbliže zemlje pa dne 18. ob 3. uri zjutraj. — ☽ Prvi krajez dne 8. ob 2. uri 51 min. zvečer. Nekoliko jasno, zvečer nekoliko zmrzovanja. — ☽ Ščip dne 15. ob 11. uri 24 min. zvečer. Nekoliko dni popolnoma prijetno. — ☽ Zadnji krajez dne 22. ob 3. uri 1 min. zvečer. Nestanovitno, vetrovno in večkratni dež. — ☽ Mlaj dne 30. ob 3. uri 10 min. zjutraj. Nestanovitno, gorko in večkratno deževje.

Mali traven.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1	S Filip in Jakop	Ljudovit, Vojka	Dné 3. razdeli se poljska zemlja na dunajskem shodu med Avstrijo, Rusijo in Prusijo l. 1815.
2	Č Atanazij, škof	Vlatovit, Živana	
3	P Najdba sv. križa	Mladen, Sunčanica	
4	S Florijan, muč.	Cvjetoslav, Skorosava	
Jezus dobri pastir. Jan. 10, 11—16.			
5	N B 2 povelik. Pius V.	Desirad, Mesima	Dné 7. umrl cesar Oton I., ki je bil polabske Slovane združil z Nemčijo in jih pokristjanil l. 973.
6	P Janez	Dragovit, Utvija	
7	T Stanislav	Stanislav, Ognjana	Dné 12. Cesar Henrik IV. dá Furlanijo, Istro in Kranjsko akvilejskim patrijarhom v last l. 1093.
8	S Mihael	Budislav, Pribisava	
9	Č Gregor	Skorovoj, Prvinica	Dné 14. cesar Karol Veliki postavi Dravo za mejnik med akvilejsko in solnograško cerkvijo na Slovenskem l. 811.
10	P Izidor	Njegoslav, Dvorna	
11	S Gangolf	Tiehomil, Ljerka	Dné 20. umrl baron Josip Jelačić, ban hrvaški, l. 1859.
Še malo in me ne vidite. Jan. 16, 16—22.			
12	N B 3 povelik. Pank.	Stojmir, Uglješa	Dné 24. umrl v Zagrebu Stanko Vraz, pesnik jugoslovanski, l. 1848
13	P Servacij	Dragoslav, Jasna	
14	T Bonifacij	Svetolik, Sardana	Dné 28. porodil se je Vajkard Valvasor, slavni kranjski zgodovinar, l. 1641.
15	S Zofija	Berislav, Jaromira	
16	Č Janez Nep.	Vukovoj, Mladena	Dné 30. sklenen v Parizu mir, po katerem je prišel del slovenske in hrvaške zemlje zopet k Avstriji l. 1814.
17	P Paskal	Duškoje, Smiljana	
18	S Venancij	Medan, Mladica	
Grem k njemu, kateri me je poslal. Jan. 16, 6—13.			
19	N B 4 povelik. Celest.	Predivoj, Vitoslava	
20	P Bernard	Milorad, Pauna	
21	T Feliks	Njegomir, Jelina	
22	S Julija	Obren, Boža	
23	Č Deziderij	Milorad, Budislava	
24	P Johana	Daslav Cvjeta	
25	S Urban, papež	Nosimir, Krasulja	
Ako boste očeta prosili v mojem imeni. Jan. 16.			
26	N B 5 povelik. Filip	Milivoj, Dragica	
27	P Janez I.	Vukašin, Darosava	
28	T Viljem	Jaromir, Kčerana	
29	S Maksimiljan	Krajslav, Dana	
30	Č Vnebohod	Holuban, Milica	
31	P Angela	Bojслав, Despina	

☾ Luna bode najdalje od zemlje dné 3. ob 10. uri zvečer in dné 31. ob 7. uri zjutraj, najbližje zemlje dné 16. ob 8. uri zvečer. — ☽ Prvi krajec dné 8. ob 7. uri 48 min. zjutraj. Jasno, suho in večkratna nevihta in nalivi. — ☽ Ščip dné 15. ob 7. uri 48 min. zjutraj. Ohlajenje in večkratni dež. — ☾ Zadnji krajec dné 21. ob 10. uri 59 min. zvečer. Soparna vročina. — ☽ Mlaj dné 29. ob 6. uri 25 min. zvečer. Hladno in izpremembno.

Dolžost dneva od 14 ur 29 min. do 15 ur 44 min. Solnce stopi v znamenje dvojičkov dne 21. ob 19. uri 49 min. zvečer.

Veliki traven.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1	S Gracijan	Radovan, Djeva	
Kadar pride učenik. Jan. 15, 66 — 27. 16, 1—4			
2	N B 6 povelik. Eraz.	Velimir, Ljuba	Dné 3. Otokar II., češki kralj, prisili Štefana, kralja ogerskega, da mu izroči Štajersko, Kranjsko in Koroško l. 1272.
3	P Klotilda	Vrativoj, Radosava	Dné 5. pogodi se nadvojvoda Rudolf IV. s knezom Albertom II. za Metliko in Istro l. 1364.
4	T Kvirin	Milojko, Dika	Dné 8. porodi se v Raščici (na Kranjskem) Primož Trubar, prvi pisatelj slovenski, l. 1509., umrl v Deredingu dne 28. junija l. 1586.
5	S Bonifacij	Pribisav, Rudjina	Dné 8. razdene grozoviti hunski kralj Atila Akvilejo l. 451.
6	Č Norbert	Milutin, Dobroslava	Dné 22. v Idriji najdena bogata ruda živega srebra l. 1508.
7	P Robert	Prieslav, Veselica	Dné 22. Andrej Turjaški zmaga Turke pri Sisku l. 1593.
8	S Medard	Višeslav, Vukana	Dné 24. pridrla so Turki v Nemški Gradec l. 1532.
Ako me kdo ljubi. Jan. 14, 23—31.			Dné 24. Avstrijanci zmagajo Italijane pri Kustoci l. 1866.
9	N Binkoštna ned.	Čidomir, Kalina	Dné 30. obsede češki kralj Otokar Ljubljano, pa kmalu odide l. 1270.
10	P Binkoštni poned.	Prelimir, Dostana	
11	T Barnaba, apostol	Rusmir, Dušica	
12	S Janez Fak. †	Hrvoje, Draguška	
13	Č Anton Pad.	Žitomir, Zorica	
14	P Bazilij †	Radoslav, Zlatana	
15	S Vid, Mod. in t. †	Vidoslav, Rosanda	
Dana mi je vsa oblast. Mat. 28, 18—20.			
16	N B 1 pobink. Sv. Tr.	Dragimir, Vladislava	
17	P Adofl	Tratomir, Gancelja	
18	T Feliks in Fortunat	Bodin, Urica	
19	S Gervazij, Julijana	Vukosava, Nietko	
20	Č Sv. Rešnje Telo	Maroje, Milava	
21	P Alojzij Gon.	Vjekoslav, Nera	
22	S Ahacij, m.	Miloš, Stanoslava	
O veliki večerji. Luk. 14, 16—24.			
23	N B 2 pobink. Ceno n	Gostimir, Dragija	
24	P Janez Krstnik	Janislav, Emina	
25	T Viljem, opat	Momčilo, Grlica	
26	S Janez in Pavel	Markomir, Hrana	
27	Č Vladislav	Vladislav, Nebota	
28	P Srce Jezusovo †	Tolislav, Zorana	
29	S Peter in Pavel	Peroslav, Jerina	
O izgubljeni ovci. Luk. 15, 1—10			
30	N B 3 pobink.	Pavlimir, Gojslava	

☾ Luna bode najbliže zemlje dné 13. ob 5. uri zvečer, najdalje od zemlje pa dné 27. ob 5. uri zjutraj, — ☽ Prvi kravec dné 6. ob 9. uri 7 min. zvečer. Zjasnenje in prav toplo. — ☼ Ščip dné 13. ob 3. uri 4 min. zvečer. Večinoma jasno, suho in vroče. — ☾ Zadnji kravec dné 20. ob 8. uri 41 min. zjutraj. Nevihta z dežjem, náliv in toča. — ☼ Mlaj dné 28. ob 9. uri 59. min. zjutraj. Nevidno solčno mrknjenje. Izpremembno, vetrovno in večkratno deževje.

Rožnik.

Mali srpan — Julij

ima 31. dnij.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1	P Teobald, pušč.	Bogoslav, Gorka	Dné 3. je bila pri Sadovi na Češkem nesrečna bitva Avstrijancev zoper Pruse l. 1866. Dné 4. Krajina, Slovenska stran, Metlika, Pivka in Kras združijo se na ljubljanskem zboru v jedno deželo l. 1374. Dné 5. začele so pod uredništvom dra. J. Bleiweisa izhajati „Novice“ l. 1843. Dné 9. porodila se je Josipina Turnogradska-Tomanova, prva pisateljica slovenska l. 1833. Dné 12. prebije smrt sv. Mohor, prvi škof akvilejski l. 76. Dné 14. umrje A. Linhart, kranjski zgodovinar l. 1795. Dné 21. sklenen mir med Avstrijo in Turčijo; Srbsko in Banat prideta k Avstriji l. 1718. Dné 25. umrje cesar Ferdinand I. Notranje-avstrijske dežele dobé skupno vlado pod nadvojvodom Karolom l. 1548.
2	T Obiskov. Dev. Mar.	Vukmir, Dragonama	
3	S Helijodor, škof	Radmio, Nada	
4	Č Urh. škof	Bielizar, Lievinka	
5	P Ciril in Metod, šk.	Leledrag. Marula	
6	S Dominika,	Domogoj, Dobrija	
O vélikem ribjem vlaklu. Luk. 5, 1—11.			
7	N B 4 pobink. Vilib.	Vukatin, Negoda	
8	P Kilijan, škof	Dorislav, Milolika	
9	T Anatolija, Veronika	Hvalimir, Istojka	
10	S Amalija	Stojan, Ljubica	
11	Č Pij I, p.	Medo, Misoslava	
12	P Mohor in Fortunat	Saviša, Jaroslava	
13	S Marjeta	Dragan, Jekoslava	
Ako niste pravičnejši. Matevž 5, 20—24.			
14	N B 5 pobink. Bonav.	Slobodin, Dragojla	
15	P Henrik II.	Radalj, Jasika	
16	T Marija škapul.	Bogdan, Vratislava	
17	S Aleš	Držislav Javra	
18	Č Friderik	Miroslav, Lelja	
19	P Vincenc, Pavel, sp.	Radoš, Krajsava	
20	S Elija	Večemir, Čika	
Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 9, 1—9.			
21	N B 6 pobink.	Vitemir, Zora, Olga	
22	P Marija Magdalena	Pribina, Dragota	
23	T Apolinarij	Godemir, Brana	
24	S Kristina	Ratimir, Preda	
25	Č Jakob, ap.	Boljedrag, Ljepava	
26	P Ana	Bratoslav, Jana	
27	S Pantaleon	Dušan, Čitalagana	
O lažnjivih prerokih. Matevž 7, 15—21.			
28	N B 7 pobink. Viktor	Svetomir, Dabra	
29	P Marta	Klonimir, Dobrila	
30	T Abdon in Senen m.	Vitadrag, Marčula	
31	S Ignacij	Boleslav, Jelenica	

☾ Luna bode najbliže zemlje dné 12. ob 3. uri zjutraj, najdalje od zemlje pa dné 24. ob 5. uri zvečer. — ☽ Prvi krajec dné 6. ob 7. uri 4 minut zjutraj. Nekoliko jasno in nekoliko vroče. — ☽ Ščip dné 12. ob 10. uri 7 minut zvečer. Vidljivo mesečno mrknjenje. Vstrajno zeló gorko z večkratno nevihto. — ☾ Zadnji krajec dné 19. ob 8. uri 50 minut zvečer. Skoraj vsakdanja nevihta z vetrom in nalivom. — ☽ Mlaj dné 28. ob 1. uri 6 minut zjutraj. Zeló ohlajeno potem zjasnenje.

Mali srpan.

Vélikí srpan — Avgust

ima 31 dnj.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1	Č Vezi Petra	Djedomir, Veka	Dné 3. Kranjsko, Koroško in Primorsko se imenuje ilirsko kraljevstvo l. 1816.
2	P. Porcijunkula	Bojan, Lieposava	
3	S Štefan najd.	Strašimir, Mirača	
O krivičnem hišniku. Luk. 16, 1-9.			
4	N B 8 pobink. Dom.	Hranko, Ljubačica	Dné 8. kralj Lotar II. podari Trst škofu Janezu v last l. 948.
5	P Marija Dev. snež.	Tisoslav, Dabrina	
6	T Gospodovo sprem.	Dobrovit, Vlastica	Franc I. ustanovi avstrijsko cesarstvo l. 1804.
7	S Kajetan	Damir, Vidojka	
8	Č Cirijak	Godeslav, Vjeranica	Dné 12 umrje Jarnej Kopitar, slavni slovenski jezikoslovec l. 1844.
9	P Roman	Našemir, Libišna	
10	S Lovrenc	Ozrin, Jurica	
Jezus joka nad Jeruzalemom. Luk. 19, 41-47.			
11	N B 9 pobink. Krištof	Bolemir, Voka	Dné 15. so Madjari strašno požigali in morili na Štajerskem l. 1480.
12	P Klara	Dobrogost, Tékana	
13	T Hipolit	Gostimir, Davola	Dné 17. Štajersko pride avstrijskemu vojvodu Leopoldu V. v last l. 1186.
14	S Evzebij †	Jeroslav, Dobrina	
15	Č Vneb. Marije	Dragomir, Milvana	Dné 19. zapodili so vse židove iz Štajerskega l. 1436.
16	P Rok	Branislav, Nemira	
17	S Liberat	Davarad, Majda	
O farizeju in colnarju. Luk. 18, 9-14.			
18	N B 10 pobink. Joah.	Želimir, Branislava	Dné 20. zmagala je avstrijska mornarica italijansko pri Visu l. 1866.
19	P Ludovik	Ljudvit, Zlatica	
20	T Bernard	Krunoslav, Žarka	Dné 23. v Pragi sklenen mir konča vojsko med Avstrijo in Prusi l. 1866.
21	S Ivana Frančiška	Želidrag, Mirjana	
22	Č Timotej	Ostrivoj, Moma	
23	P Filip Ben.	Semivit, Milaša	Dné 24. inženir Nagel prvi prišel na vrh Triglava l. 1778.
24	S Jarne	Borivoj, Zlatava	
Jezus ozdravi gluhonemca. Mark. 7, 31-38.			
25	N B 11 pobink. Lud.	Dragorad, Nika	
26	P Cefrin	Zidimir, Perunika	
27	T Jožef Kal	Ljubidrag, Roslava	
28	S Avguštin	Milogaj, Stanava	
29	Č Obgl. Jan. Krst.	Željded, Pauša	
30	P Roza Lim.	Ljutomir, Milka	
31	S Rajko	Mildrag, Noka	

☉ Luna bude najbliže zemlji dné 9. ob 8. uri zjutraj, najdalje od zemlje pa dné 21. ob 8. uri zjutraj — ☾ Prvi krajec dné 4. ob 2. uri 32 minut zvečer. Prav vroče in suho. — ☀ Ščip dné 11. ob 5. uri 48 min. zjutraj. Vztrajno jasno in velika suša. — ☾ Zadnji krajec dné 18. ob 11. uri 57 minut zjutraj. Nevihta s pišem, dežjem in ohlajenje. — ☽ Mlaj dné 26. ob 3. uri 6 min. Nekoliko jasno in prav gorlo.

Vélikí srpan

Kimovec — September

ima 30 dnij.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
O usmiljenem Samarijanu. Luk. 10, 23—37.			
1	N 12 B pobink. Ang.	Mladin, Smina	Dne 2 umrl Matija Vrtovec, pisatelj slovenski, l. 1851.
2	P Štefan, kralj	Tomidrag, Miljeva	Dne 6. papež Pij potrди ustanovitev ljubljanske škofije l. 1462.
3	T Serafina	Milovan, Liepa	Dne 9. porodil se je Fran Erjavec, slov. pisatelj, l. 1834. v Ljubljani.
4	S Rozalija	Nedamisl, Ružica	Dne 12. Janez Sobiejski, poljski kralj, zmaga Turke pred Dunajem l. 1683.
5	Č Lovrenc, Justin, šk.	Osvin, Nedjeljka	Dne 13. prisegli so kranjski stanovi cesarju Leopoldu v Ljubljani l. 1660.
6	P Hermogen, muč.	Radonica, Nišava	Dne 15. (?) umrje Valvasor, kranjski zgodovinar, l. 1693.
7	S Regina dev. muč.	Semidrag, Mrena	Dne 22. Herbart Turjaški v vojski pri Bihači od Turkov ubit l. 1575.
Jezus ozdravi deset gobovih. Luk. 17, 11—19.			Dne 24. umrl škof Anton Slomšek v Mariboru l. 1862.
8	N B 13 Mali Šmaren	Tolimir, Nenada	Dne 26. Jurij Vega mrtev najden l. 1802.
9	P Gorgonij, muč.	Usemir, Sina	Dne 30. Trst se udá avstrijskim vojvodom v last l. 1382.
10	T Nikolaj Tol.	Nepostoj, Rakita	Dne 30. umrl sv. Jeronim, cerkven učenik, rodom Slovenec, l. 420.
11	S Protij in Hijacint	Slavan, Nikolena	
12	Č Macedonij, škof	Večedrag, Pola	
13	P Amijat (Ljubivoj)	Zrem I. Površena	
14	S Zvišanje kr'ža	Znanoslav, Rajna	
Nihče ne more dvema gospodoma služiti. Mat. 6.			
15	N B 14 Ime Marije	Tetumil, Petkana	
16	P Ljudmila, vdova	Sudimir, Ljudmila	
17	T Rane sv. Franciška	Prvan, Miluka	
18	S Tomaž †	Sterad, Sokolica	
19	Č Januvarij, škof	Vitodrag, Smiljka	
20	P Evstahij, muč. †	Radobul, Prija	
21	S Matevž, apost. †	Blagoslav, Razim	
O Najmskem mladeniči. Luk. 7, 11—16.			
22	N B 15 pobink.	Cielimir, Petka	
23	P Tekla, dev. muč.	Jelašin, Slavna	
24	T Marija D. reš. jet.	Sadivoj, Struja	
25	S Kleoia, sp.	Uroš, Taša	
26	Č Ciprijan, muč	Ljubivoj, Stojzlava	
27	P Kozma in Damijan	Vojdrag, Radomira	
28	S Vencelj, kralj	Častimir, Vidica	
Jezus ozdravi vodeničnega. Luk. 14, 1—11.			
29	N B 16 pobink. Mih.	Bogomir, Voja	
30	P Jeronim	Stedrag, Jekica	

☾ Luna bode najbliže zemlje dne 6. ob 3. uri zjutraj, najdalje od zemlje dne 18. ob 2. uri zjutraj. — ☽ Prvi krajec dne 2 ob 8. uri 40 min. zvečer. Popolnoma vtrajno jasno in prijetno. — ☀ Ščip dne 9. ob 2. uri 58 min. popoldne. Nekoliko dnij deževno vreme. — ☾ Zadnji krajec dne 17. ob 5. uri 54 min. zjutraj. Izpremembno, zjutraj večkratna megla. — ☽ Mlaj dne 25. ob 3. uri 47 min. zjutraj. Viharno, dež, potem popolnoma gorki dnevi.

Dolgost dneva od 13 ur 44 min. do 11 ur 43 min. Solnce stopi v znamenje tehtnice dne 23. ob 9. uri 43 min. zvečer.

Kimovec.

Dan	Katoliška imena	Slovaška imena	Imenitni dogodki
1	T Remigij	Pribimir, Dragana	Dne 3. pomirje na Dunaji. Furlanski Slovenci pridejo pod italijansko oblast l. 1866. Dne 5. ljubljanski grad se udá Avstrijancem. Odhod Francozov l. 1815. Dne 9. Turki prvi-krat na Slovenskem pred Metliko l. 1408. Dne 11. umrl Jurij Japelj l. 1807. Dne 14. pomirje na Dunaji. Velik del Slovenskega in Hrvaškega pride Francozom v posest l. 1809. Dne 15. umrl Ljudevit Schönleben, kranjski zgodovinar, l. 1661. Dne 18. bitva na Kosovem polji. Bosna pride v turške roke l. 1448. Dne 20. dá cesar Fran Josip I. ustavno listino l. 1860. Dne 24. tretja delitev in konec poljskega kraljestva l. 1795. Dne 31. tržaški grad se podá Avstrijancem — odhod Francozov s slov. zemlje l. 1813.
2	S Leodgar	Miran, Čudislava	
3	Č Kandid	Vitomir, Petna	
4	P Frančišek Seraf.	Tegodrag, Stanislava	
5	S Placid, muč.	Svinidrag, Dumnuka	
O največi zapovedi. Matevž 22, 34—46.			
6	N B 17 Roženkr. n.	Bunoslav, Ljubna	
7	P Justina, dev.	Hudislav, Dragonika	
8	T Brigita, vdova	Stojdrag, Dragosta	
9	S Dijonizij, škof	Nadislav, Svetina	
10	Č Frančišek Borg.	Stremil, Odola	
11	P Nikazij, škof	Kupivoj, Njegoslava	
12	S Maksimilijan, šk.	Drugislav, Priba	
Jezus ozdravi mrtvoudnega. Matevž 9, 1—8.			
13	N B 18 pobink.	Sibislav, Rosica	
14	P Kalist, papež	Budvoj, Sestrena	
15	T Terezija	Radislav, Trnjina	
16	S Gol	Dživoj, Velena	
17	Č Hedvika, kraljica	Branko, Mira	
18	P Lukež, evang.	Grđimir, Travnica	
19	S Peter Alk., spozn.	Irislav, Spasenija	
O kraljevi ženitvi. Matevž 22, 1—14			
20	N B 19 Posv. cerk.	Predislav, Raša	
21	P Uršula, dev. muč.	Stojslav, Priēja	
22	T Kordula, dev. muč.	Zorislav, Stamera	
23	S Janez Kap.	Duše Vlad, Živka	
24	Č Rafael, arhangelj	Mališa, Blagota	
25	P Krišpin m.	Raosav, Zlatija	
26	S Amand	Nikodin, Vranica	
O kraljevem sinu. Janez 4, 46—53.			
27	N B 20 pobink.	Lovorka, Srebra	
28	P Simon in Juda	Bislav, Mila	
29	T Narcis, škof	Grđimir, Vojsava	
30	S Klavdij, m.	Slavovit, Vladika	
31	Č Volbenk, škof	Srečko, Stosava	

☾ Luna bode najbliže zemlje dne 1. ob 5. uri zvečer in najdalje od zemlje dne 15. ob 10. uri zvečer. — ☽ Prvi krajec dne 2. ob 2. uri 39 min. zjutraj. Nekoliko jasno in čez dan vlažno. — ☽ Sčip dne 9. ob 2. uri 31 min. zjutraj. Večinoma prijetni dnevi. — ☾ Zadnji krajec dne 17. ob 1. uri 43 min. zjutraj. Megla, oblačno in mrzlo-mokro vreme. — ☽ Mlaj dne 24. ob 3. uri 31 min. zvečer. Večkratna slana in nekoliko zmrzuje. — ☾ Prvi krajec dne 31. ob 9. uri 36 min. zjutraj. Vetrovno, večkrat dež in sneg.

Vinotok.

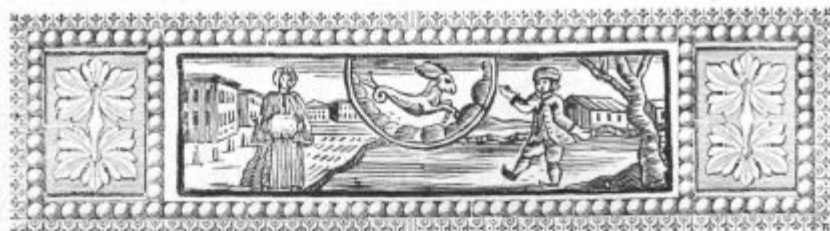

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1	P Vsi svetniki	Ljubomil, Cvienija	Dné 2. pričela se je na Kranjskem po ukazu Ferdinanda II. odprava nove vére l. 1598.
2	S Vérne duše	Ljevin, Neša	
Deset tisuč talentov. Matevž 18, 23—35.			Dné 2. ustanovitev ljubljanskega gimnazija l. 1595.
3	N B21 pobink. Zahv.	Rado, Bogomila	
4	P Karol Baromej	Dragutin, Vjeruša	Dné 4. pad Varšave l. 1794.
5	T Emerik, spozn.	Mirko, Savina	
6	S Lenart, opat	Ratislav, Maja	Dné 4. Ferdinand I. kronan za ogerskega kralja l. 1526.
7	Č Engelbert, škof	Stislav, Zdenka	
8	P Gottfried (Bogomir)	Kažimir, Živka	Dné 9. Ulrik poslednji celjski grof umorjen v Belemgradu l. 1456.
9	S Božidar, muč.	Sebislav, Rusmir	
Ali se sme davek dajati. Matevž 22, 15—21.			Dné 11. Kočevje dobi naslov vojvodstva l. 1791.
10	N B 22 pobink.	Vekemir, Golubica	
11	P Martin, (škof)	Braslav, Višnjica	Dné 19. rojen dr. J. Bleiweis l. 1808., umrl dné 19. novembra l. 1881. v Ljubljani.
12	T Kunibert	Davorin, Vjekoslav	
13	S Stanislav Kostka	Gorislav, Nevenka	Dné 20. porodil se je dr. Fran vit. Miklošič v Radomersčaku (na Štírskem) l. 1813.
14	Č Venerand, muč.	Smislan, Borislava	
15	P Leopold	Radislav, Vučica	Dné 23. porojen baron Žiga Cojz, podpiratelj slovenskega slovstva l. 1747.
16	S Otmar, opat	Večerín, Krnija	
Deklica oživljena. Matevž 9, 13—26.			Dné 25. umrl Fran Hladnik, rastlinoslovec v Ljubljani l. 1844.
17	N B23 pobink. Greg.	Satovit, Ljubava	
18	P Odon, op.	Kazimir, Oliva	Dne 20. porodil se je dr. Fran vit. Miklošič v Radomersčaku (na Štírskem) l. 1813.
19	T Elizabeta, kraljica	Gradislav, Jelisava	
20	S Feliks Val., op.	Vladiboj, Vidosava	Dne 23. porojen baron Žiga Cojz, podpiratelj slovenskega slovstva l. 1747.
21	Č Darov. Mar. Dev.	Grmislav, Pavija	
22	P Cecilija, dev. muč.	Jezdimir, Vujuka	Dne 25. umrl Fran Hladnik, rastlinoslovec v Ljubljani l. 1844.
23	S Klemea, papež	Draguš, Raviojla	
Gnjusoba razdejanja. Matevž 24, 15—35.			
24	N B 24 pobink.	Zoram, Jeca	
25	P Katarina, dev.	Kolomir, Ljuboila	
26	T Konrad, škof	Leget, Radejka	
27	S Virgil, škof	Goroslav, Vedrana	
28	Č Sosten, muč.	Krajmir, Lelija	
29	P Saturnin, muč.	Skoromir, Kaptislava	
30	S Andrej, ap.	Hrabroslav, Mijana	

☾ Luna bode najdalje od zemlje dné 12. ob 6. uri zvečer, najbliže dné 24. ob 4. uri zvečer. — ☽ Ščip dné 7. ob 5. uri 11 minut zvečer. Izpremembno in zadostno vlažno. — ☾ Zadnji krajec dné 15. ob 9. uri 41 minut zvečer. Viharno in oblačno. — ☽ Mlaj dné 23. ob 2. uri 49 minut zjutraj. Nekoliko jasno, zmrzovanje in mrzlo. — ☾ Prvi krajec dné 29. ob 6. uri 34 minut zvečer. Večinoma oblačno in megléno.

Listopad.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
Sodnji dan. Luk. 21, 25—92.			
1	N B 1 adventna	Hranislav, Rajka	Dne 2. porodil se je ruski jezikoslovec Michael Karamzin l. 1763.
2	P Bibijana, m.	Tihomir, Vojna	
3	T Fran Ksav.	Drago, Raduka	
4	S Barbara	Mihovil, Velika	
5	Č Saba, opat	Gromila, Stojana	
6	P Miklavž, škof	Slavič, Vladovita	
7	S Ambrož, škof	Veselin, Višesava	
Janez v ječi. Matevž 11, 2—10.			Dne 6. cesar Friderik IV. ustanovil ljubljansko škofijo l. 1461.
8	N B 2 Mar. spoč.	Mojslav, Tola	Dne 15. Srbsko se oslobodi Turkov pod knezom Milošem Obrenovičem l. 1815.
9	P Leokadija	Salvislav, Savica	
10	T Evlalija	Tatomir, Mira	
11	S Damaz, g.	Vladimir, Živka	
12	Č Maksencij, muč.	Široslav, Uzdanica	
13	P Lucija, dev. muč.	Dabro, Vitača	
14	S Spiridijon, škof	Vojmir, Zorislava	
Janez pove, da on ni Kristus. Jan. 1, 18—28.			Dne 16. bile so v Ljubljani natisnene prve bukve l. 1575.
15	N B 3 adventna	Vlastimir, Cvjetana	Dne 22. pričela se je na Kranjskem grozna živinska kuga l. 1529.
16	P Albina, muč	Smijan, Bogoslava	
17	T Lazar	Strojslav, Simana	
18	S Gracijan, škof †	Restoje, Kraja	
19	Č Nemezij, muč.	Uglješa, Vuksana	
20	P Liberat, muč. †	Boživoj, Zrnka	
21	S Tomaž, apost. †	Tomislav, Mudrica	
Janez oznanjuje krst pokore. Luk. 3, 1—5.			Dne 27. slovenska zemlja po cesarju Rudolfu I. prišla v last habsburški rodovini l. 1282.
22	N B 4 adventna	Prerad, Zvezdana	Dne 27. umrl Fran Metelko l. 1861.
23	P Viktorija, dev.	Ozrislav, Kupina	
24	T Adam in Eva †	Stojadin, Dunja	
25	S Božič	Božidar, Zornica	
26	Č Štefan	Hreljo, Zlatka	
27	P Janez, evangelist	Pelislav, Dragana	
28	S Nedolžni otročiči	Vuk, Zjenica	
Simeon in Ana v tempelji. Luk. 2, 33—80.			Dne 28. bili so Turki na Koroškem hudo tepeni l. 1478.
29	N B Tomaž	Vratoje, Vrhoslava	
30	P David, kralj	Branimir, Soka	
31	T Silvester, papež	Hodimir, Blažena	

☾ Luna bode najdalje od zemlje dne 10. ob 9. uri zjutraj, najbliže dne 23. ob 3. uri zjutraj. — ☽ Ščip dne 7. ob 10. uri 58 min. zjutraj. Megla, mrzlo-mokro in večkrat dež. — ☾ Zadnji krajec dne 15. ob 4. uri 4 min. zvečer. Nekoliko jasno in prav mrzlo, potem sneg. — ☽ Mlaj dne 22. ob 1 uri 58 min. popoldne. Nevidni sončni mrak. Večkrat sneg, vetrovno in mrzlo. — ☾ Prvi krajec dne 29. ob 6. uri 22 min. zjutraj. Izpremembno, sneg in mrzlo.

Gruden.

Deželni patroni in njih praznovanje na Avstrijansko-Ogerskem.

- Sv. *Ciril in Metod* (dné 5. julija), Moravska.
 „ *Egidij* (dné 1. septembra), Koroška.
 „ *Elija* (dné 20. julija), Hrvaška.
 „ *Florijan* (dné 4. majnika), Gorenje-Avstrijska.
 „ *Gebhard* (dné 24. avgusta), v Laških Tirolih.
 „ *Hedviga* (dné 15. oktobra), Šlezija.
 „ *Mohor in Fortunat* (dné 12. julija), nadškofija Goriška.
 „ *Jeronim* (dné 30. septembra), Dalmacija.
 „ *Janez Krstnik* (dné 24. junija), Slavonija.
 „ „ *Nepomuk* (dné 16. majnika), Češka.
 „ *Jožef* (dné 19. marcija), **Kranjska**, Koroška, Štajerska, Primorje in Severna Tirolska.
 „ *Just* (dné 2. novembra), Tržaška.
 „ *Ladislav* (dné 27. junija), Sedmograška.
 „ *Leopold* (dné 15. novembra), Spodnje-Avstrijska.
 „ *Mihael* (dné 29. septembra), Galicija (izimši mesto Krakov).
 „ *Rok* (dné 17. avgusta), Hrvaška.
 „ *Rupert* (dné 27. marca), Solnograška.
 „ *Stanislav* (dné 8. majnika), praznovan samo v okrožji in mestu Krakovu.
 „ *Štefan kralj* (dné 20. avgusta), Ogerska.
 „ *Vigilij* (dné 26. junija), Južno-Tirolska.
 „ *Vaclav* (dné 28. septembra), Češka.

Dvorni koledar.

Genealogija vladajoče hiše avstrijske do konca julija 1887. l.

Fran Josip I. (Karol), cesar avstrijski, kralj Ogerske, Češke itd., porojen v Schönbrunnu dné 18. avgusta l. 1830.; nastopil je vlado po odpovedi svojega strica cesarja Ferdinanda I., in po odstopu očeta svojega nadvojvode Frana Karola dné 2. decembra l. 1848. ter bil dné 8. junija l. 1867. v Budi kronan kraljem Ogerske; oženil se je dné 24. aprila l. 1854. s cesarico *Elizabeto*, (Amalijo Evgenijo), hčerjo kraljeve visokosti nadvojvode Maksa bavarskega, najvišja pokroviteljica zvezdnega reda, pokroviteljica in voditeljica zavoda pl. gospij v Brnu; pokroviteljica zavoda pl. gospij v Inomostu itd., itd., itd.; porojena v Possenhofnu dné 24. decembra l. 1837., kot ogerska kraljica kronana v Budi dné 8. junija 1867. leta.

Otroci:

1.) *Gizela* (Lujiza Marija), cesaričina in nadvojvodica avstrijska, kraljičina Ogerske in Češke itd., itd., lastnica zvezdnega, španjskega-, Marija-Lujizinega- in portugijskega Izabelinega reda; porojena

v Laksenburgu dné 12. julija 1856. leta; omožena od dné 20. aprila 1873. leta, z Leopoldom cesarjevičem bavarskim (porojenim dné 9. februvarja 1846. leta).

2.) *Rudolf* (Franc Karol Jožef), prestolonaslednik cesarstva avstrijskega, kraljevstva ogerskega in češkega itd., nadvojvoda avstrijski, c. kr. fml. in vice-admiral, lastnik pešpolka št. 19 in topničarskega polka št. 2, ruskega pehôtnege polka Sevsky št. 34, brandenburškega polka ulancev št. 11 in bavarskega polka kirazirjev št. 2, polkovnik à la mite kraljevega pruskega cesar Franc garde-polka št. 2, doktor vseučilišča dunajskega in peštanjskega, porojen v Laksenburgu dné 21. avgusta leta 1858., poročen na Dunaji dné 10. majnika 1881. leta z

Stefanijo (Clotildo Loujiso Hermino Marijo Charloto), nadvojvodinjo avstrijsko, hčerjo kraljevega Veličanstva Leopolda II., kralja belgiškega, rojeno dné 21. maja 1864. leta.

Hči: *Elizabeta* (Marija Henrijeta Štefanija Gisela), cesaričina in nadvojvodinja avstrijska, kraljičina Ogorske in Češke itd., porojena v Laksenburgu dné 2. septembra leta 1883.

3.) *Marija Valerija* (Matilda Amalija), cesaričina in nadvojvodinja avstrijska, kraljevičina ogerska in cesaričina češka itd., porojena v Budi dné 22. aprila 1868. leta.

Brata in sestra našega cesarja in kralja.

1.) † Nadvojvoda *Maksimilijan I.* (Ferdinand Jožef), cesar Meksike, porojen dné 6. julija 1832. leta, umrl dné 17. junija leta 1867.; poročen dné 27. julija 1857. leta z nadvojvodinjo *Charloto* (Marijo Amalijo), hčerjo Veličanstva Leopolda I., kralja belgiškega, lastnico več višjih redov porojeno dné 7. junija 1840. leta.

2.) Nadvojvoda *Karol Ludvik* (Jožef Marija), c. kr. general konjice, lastnik ulanskemu polku št. 7, ruskemu huzarskemu polku Lubov št. 4 in pruskim ulanov št. 8; porojen dné 30. julija leta 1833.; poročen prvič 4. novembra 1856. l. z Margareto kraljičino saksonsko, umršo dné 15. septembra 1868. l., poročen drugič dné 21. oktobra 1862. leta z Marijo Anucijato, kraljičino Sicilje, umršo dné 4. maja 1871. leta; poročen tretjič dné 23. julija 1873. leta z

Marijo Terezijo, hčerjo kraljeve Visokosti Dom Miguel, infantinjo portugalsko, porojeno dné 24. avgusta 1855. leta.

Otroci drugega zakona.

a) *Franc Ferdinand*, nadvojvoda avstrijski-Este, c. kr. stotnik porojen dné 18. decembra 1863. leta.

b) *Oto Franc Jožef*, c. kr. nadporočnik, porojen dné 21. aprila 1865. leta.

c) *Ferdinand Karol Ludvik*, c. kr. poročnik, porojen dné 27. decembra 1868. leta.

d) *Margareta Zofija*, porojena dné 13. majnika 1870. leta.

Otroci tretjega zakona.

a) *Marija Anucijata*, porojena dné 31. julija 1876. leta.

b) *Elizabeta*, porojena dné 7. julija 1878. leta.

- c) Nadvojvoda *Ludvik Viktor*, c. kr. f. m. l., lastnik pehótnega polka št. 65 in ces. rus. pehótnega polka „Tovski“ št. 39, porojen dné 15. majnika 1842. leta.

Starši Njega Veličanstva cesarja in kralja.

Franz Karl (Jožef), cesarjevič in nadvojvoda avstrijski, ogerski in češki itd., itd.; porojen dné 7. decembra 1802. leta, sin cesarja Franca I. z drugo soprogo Marijo Terezijo; umrl na Dunaji dné 8. marcija 1878. leta; poročen z

nadvojvodinjo *Zofijo* (Frideriko Dorotejo), hčerjo kraljevega Veličanstva Maksimilijana I., kralja Bavarski, porojen dné 27. januarija 1805. leta, umrl na Dunaji dné 28. majnika 1872. leta.

Sedanji vladarji evropski.

Anglija. Kraljica Viktorija, cesarica indijska, porojena dné 24. majnika 1819. leta, vlada z dné 20. junija 1837. leta, vdova z dné 14. decembra 1861. leta kraljiča Alberta, kraljiča Saksonsko-Koburg-Gothajškega.

Anhalt-Desavsko. Vojvoda Friderik, porojen dné 29. aprila 1831. leta, vlada z dné 22. majnika 1871. leta, poročen z Antonijo, kraljičino Saksonsko-Altenburško.

Badensko. Véliki vojvoda Friderik (Viljem, Ludovik) porojen dné 9. septembra 1826. leta, vlada z dné 24. aprila 1852. leta, poročen z Ludoviko, hčerjo nemškega cesarja in kralja pruskega Viljema I.

Bavarsko. Kralj Oton I., porojen dné 18. aprila 1848. leta, vladarjev namestnik, kraljič Luitpold, porojen dné 12. marca 1821. leta.

Belgija. Kralj Leopold II., porojen dné 9. aprila 1835. leta, vlada z dné 10. decembra 1865. leta, poročen z Marijo Henriko nadvojvodinjo avstrijsko.

Bolgarija. Knez Ferdinand I. (kraljič Koburžanski), porojen dné 26. februarja 1861. leta, voljen dné 7. julija 1887. leta.

Brunšvik. Državni upravitelj: kraljič Albreht pruski, porojen dné 8. majnika 1837. leta.

Črnagora. Knez Nikolaj I., porojen dné 7. oktobra 1841. leta, vlada z dné 14. avgusta 1860. leta, poročen z Mileno Petrovno Vukotičevo.

Dansko. Kralj Kristijan IX., porojen dné 8. aprila 1818. leta, vlada z dné 15. novembra 1863. leta, poročen z Ludoviko, deželno grofico Hesensko-Kaselsko.

Francija. Predsednik republiki Marie François Sadié Carnot, porojen dné 11. avgusta 1837. leta.

Grško. Kralj Jurij I., porojen dné 24. decembra 1845. leta, vlada z dné 31. oktobra 1863. leta, poročen z Olgo Konstantinovno, cesaričino rusko.

Hesensko. Véliki vojvoda Ludovik IV., porojen dné 12. septembra 1837. leta, vlada z dné 13. junija 1877. leta.

Italija. Kralj Humbert I., porojen dne 14. marcija 1844. leta, vlada z dné 9. januarija 1878. leta, poročen z Marjeto, kraljičino Savojsko.

Lichtenstein. Knez Janez II., porojen dné 5. oktobra, vlada z dné 12. novembra 1858. leta.

Lippe-Deimold. Knez Voldemar, porojen dné 18. aprila 1824. leta, vlada z dné 8. decembra 1875. leta, poročen s Sofijo, mejno grofico Badensko.

Lippe-Schaumburg. Knez Adolf, porojen dné 1. avgusta 1817. leta, vlada z dné 21. novembra 1860. leta, poročen s Hermino, knežjo hčerjo Waldeško.

Mecklenburg-Schwerin. Véliki vojvoda Friderik Fran III., porojen dné 19. marcija 1851. leta, vlada z dné 15. aprila 1883. leta, poročen z Anastazijo, Véliko kneginjo rusko.

Mecklenburg-Strelitz. Véliki vojvoda Friderik Viljem, porojen dné 17. oktobra 1819. leta, vlada z dné 6. septembra 1860. leta, poročen z Avgusto, kraljičino velikobritansko.

Momaco. Knez Karol III., porojen dné 8. decembra 1818. leta, vlada z dné 20. junija 1855. leta.

Nemčija. (Glej Prusijo.)

Nizozemsko. Kralj Viljem III., porojen dné 19. februarija 1817. leta, vlada z dné 17. marcija 1849. leta, vdovec s Šofijo, vojvodinjo Virtemberško, drugič oženjen z vojvodinjo Emo Waldeck-Pyrmont.

Oldenburg. Véliki vojvoda Peter, porojen dné 8. julija 1827. leta, vlada z dné 27. februarija 1853. leta, poročen z Elizabeto, vojvodinjo saksonsko-altenburško.

Portugaljsko. Kralj Ludovik, porojen dné 31. oktobra 1838. leta, vlada z dné 11. novembra 1861. leta, poročen z Marijo Pijo, kraljičino italijansko.

Prusija. Viljem II., nemški cesar in kralj pruski, porojen dné 27. januarija 1859. leta, vlada z dné 15. junija 1888. leta, poročen z Avgusto Viktorjo, kraljičino Šlezvig-Holštajnsko.

Reuss (starejša panoga). Dom Greiz, Knez Henrik XXII., porojen dné 28. marcija 1867. leta vlada z dné 28. marcija 1867. leta, poročen z Ido, kneginjo Lippe-Schaumburško.

Reuss (mlajša panoga). Dom Schleiz. Knez Henrik XIV., porojen dné 28. majnika 1832. leta, vlada z dné 11. julija 1867. leta, poročen z Nežo, vojvodinjo virtemberško.

Rumunija. Kralj Karol I., porojen dné 20. aprila 1839. leta, vlada bolj po izvolitvi kakor knez z dné 20. aprila 1866. leta, proglašen je bil kraljem dné 2. marcija 1881. leta, poročen z Elizabeto kneginjo Wiedsko.

Rusija. Cesar Aleksander III., porojen dné 10. marcija, (dné 26. februarija) 1845. leta, vlada z dné 13. marcija 1881. leta, poročen z Marijo Feodorovno, kraljičino dansko.

Saksonsko. Kralj Albert, porojen dné 23. aprila 1828. leta, vlada z dné 29. oktobra 1873. leta, poročen s Karolino, kraljičino Waso.

Saksonski-Altenburg. Vojvoda Ernst, porojen dné 16. septembra 1826. leta, vlada z dné 3. avgusta 1853. leta, poročen z Nežo, vojvodinjo Anhalt-Dessausko.

Saksonski-Koburg-Gotha. Vojvoda Ernest II., porojen dné 21. junija 1818. leta, vladar z dné 29. januarija 1844. leta, poročen z Aleksandrino, vojvodinjo badensko.

Saksonski-Meiningen in Hildburghausen. Vojvoda Jurij II., porojen dne 2. aprila 1826. leta, vlada z dne 20. septembra 1866. leta, poročen s Heleno baronico Heldburško.

Saksonski-Weimar-Eisenach. Veliki vojvoda Karol Aleksander, porojen dne 24. junija 1818. leta, vlada z dne 8. julija 1853. leta, poročen s Sofijo, kraljičino nizozemsko.

Schwarzenburg-Rudolfstadt. Knez Jurij, porojen dne 23. novembra 1838. leta, vlada z dne 26. novembra 1869. leta.

Schwarzenburg-Sondershausen. Knez Karol Günther, porojen dne 7. avgusta 1830. leta, vlada z dne 17. julija 1880. leta, poročen z Marijo, vojvodinjo saksonsko-altenburško.

Srbija. Kralj Milan Obrenović I., porojen dne 10. avgusta 1854. leta, vlada kot knez z dne 2. julija 1868. leta, kraljem je bil proglašen dne 6. marcija 1882. leta, poročen z Natalijo, hčerjo ruskega polkovnika Kečka.

Španija. Kralj Alfonz XIII., porojen dne 17. majnika 1886. leta Kraljica vladarica Marija Kristina, vdova kralja Alfonza XII., umršega z dne 22. novembra 1885. leta.

Švedija in Norvegija. Kralj Oskar, porojen dne 21. januarija 1829. leta, vlada z dne 18. septembra 1872. leta, poročen z Zofijo, vojvodinjo nasavsko.

Šveica. H. Morel.

Turčija. Veliki sultan Abdul Hamid II., porojen dne 22. septembra 1842. leta, vlada z dne 1. septembra 1876. leta.

Valdek in Pjrmont. Knez Jurij Viktor, porojen dne 14. januarija 1831. leta, vlada z dne 17. avgusta 1852. leta, poročen s Heleno Nasavsko.

Virtenberško. Kralj Karol I., porojen dne 6. marcija 1823. leta, vlada z dne 25. junija 1864. leta, poročen z Olgo, cesaričino rusko.

Splošne določbe c. kr. pošte.

g pomenja gram, *kg* kilogram.

S pismeno pošto se pošiljajo: navadna pisma, priporočena pisma, ekspresna (nujna) pisma, dopisnice, tiskovine, vzorci blagá, poštna nakaznice, poštni nalogi in časniki.

Pisma. Pri frankovanji pisma pritisne se znamka na zgorenjem desnem oglu sprednje strani pisma, nikakor pa ne na zadnji strani. Nefrankovana pisma stanejo dvakrat toliko nego frankovana.

Pisma in pisemski zavoji ne smejo v Avstro-Ogerski in na Nemškem biti težji nego 250 *gr*; pismom, ki se pošiljajo v druge države, ni to nobena meja kar se tiče teže. Pisemski zavoji, odločeni za avstrijsanske dežele, ki tehtajo več nego 250 *gr*, morajo se oddajati pri tovrstni pošti. Uradni pisemski paketi pa smejo v Avstriji tehtati 2½ *kg*.

Čez pismeno znamko sme se pisati náslov. Če se pa nánjo pritisne privatna štampilja, ni veljavna. Za frankovanje se ne smejo rabiti

iz pismenih kuvertov izrezane znamke in koleki, ravno takó tudi ne poškovane marke, n. pr. take, katerim se je okrog odrezal beli rób. Znamke, ki so se že rabile, rabiti se tudi ne smejo več za frankovanje pisem.

Priporočena pisma morajo se frankovati. Za domače in inozemske dežele zadoščuje, če se pismo navadno zaprè. V Nemčijo se priporočena pisma pošiljajo tudi lahko nefrankovana.

Povpraševalna pisma (pristojbina 10 kr.) napravijo se lahko za vsako tudi nepriporočeno pisemsko poštno pošiljatev, ki ni prišla na določeni kraj.

Dopisnice se morajo frankovati ter se morejo priporočiti. Vsacemu je dovoljeno dati si napraviti dopisnic po privatnem obrtu, vendar morajo, kar se tiče velikosti in moči popirja, biti popolnoma jednake uradnim in imeti nemški napis „Correspondenzkarte“. Na dopisnice se lahko tiska in zajedno piše.

Dopisnicam v domačih deželah se lahko pripenjajo poskušnje ali vzorci blagá, če se ne pišo potem nánjo nikakoršne druge, nego za poskušnje blagá ali vzorce dovoljene pismene opazke.

Tiskovine se morajo frankovati in se tudi lahko priporočajo.

Pošiljatve vezanih in broširanih knjig in odprte karte ne smejo biti nad 1 *kg* težke in se ne smejo bistveno razločevati od poštnih pošiljatev. V svetnopoštnem prometu so dovoljene pošiljatve tiskovin do 2 *kg* teže.

Razven naslova, datuma in podpisa na tiskovinah ne sme biti ničesar pisanega, tudi ne nikaki popravki ali dostavki. Izvzete so korekturne pôle, katerim se smejo pridejati dotični rokopisi, poprave in rokopisne opombe tičočé se tiska, dalje kursni listi, trgovski cirkularji, tudi hektografovani (ali vendar le 20 ali več izvodov vkupe), ceniki, pri katerih so dopuščene rokopisne ali mehaničnim potom napravljene izpremembe cén, imena potnika, načina, naročevanja ali plačevanja. Na robu tiskovin se pa sme le v ta namen kaj načrtati, da se opozori čitatelj na kako določeno mesto.

Poslovni popirji kakor: akti vsake vrste, vožnja pisma, poslovni dokumenti, prepisi in izpiski aktov, muzikalije in sploh pisma, ki se ne morejo zmatrati za pravo ali osobno dopisovanje, smejo se v prometu svetovne poštné zveze izimši Nemčijo pošiljati pod križnim zavitkom (tudi priporočene).

Z nefrankovanimi ali ne zadostno frankovanimi pošiljatkami s poslovnimi popirji, ravno takó tudi z nepravilno frankovanimi, postopa se kakor z nefrankovanimi ali nezadostno frankovanimi pismi in se na ta način določi taksa, ki jo ima plačati prejemnik.

Vzorci se prevažajo v kraje Avstro-Ogerske in Nemčije do 250 *gr* za 5 kr. (frankovani). Poskušnji blagá se ne sme pridejati nikako pismo.

Na naslovu mora biti opazka „vzorec“ ali „poskušnja blagá“.

Na naslovu sme biti razven tega navedeno: Ime ali tvrdka odpošiljatelj, tovarniško ali trgovsko znamenje poleg natančnejšega označenja blaga, številke in cene blagá. Razven omenjenih podatkov se ne smejo dodajati takšnim pošiljatkam nikaka pismena naznanila ali kakeršnekoli opazke.

Poštne pristojbine.

Avstro-Ogersko in Nemčija: Pisma do 20 g (Nemčija le 15 g) 5 kr. (mestni promet 3 kr.) do 250 g 10 kr., (mestni promet 6 kr.) dopisnica 2 kr.; dopisnica z odgovorom 4 kr., priporočitev 10 kr. (mestni promet 5 kr.), vzratni list 10 kr. (mestni promet 5 kr.), ekspres 15 kr., tiskovine do 50 g 2 kr., do 250 g 10 kr., do 1000 g 15 kr., vzorci do 250 g 5 kr.

Bosna in Hercegovina: Pisma 5 kr. za vsacih 15 g, sicer pa kakor za Avstro-Ogersko. Ekspresne pošiljatve so dopuščene samó v kraje, kjer so pošte.

Črnagora in Srbija: Pisma za vsacih 15 g po 7 kr. (v mejnem prometu oziroma z Ogerskega 5 kr.) dopisnica 4 kr. (za Srbijo z odgovorom 8 kr.) Tiskovine 50 g 2 kr., vzorci za naročila za vsacih 50 g 2 kr., priporočila 10 kr., vzratni list 10 kr., ekspres 15 kr.

Poštne nakaznice v domačih deželah.

Za zneske do 5 gld. 5 kr., do 50 gld. 10 kr., do 150 gld. 20 kr., do 300 gld. 30 kr., do 500 gld. 50 kr.

Poštne nakaznice v Bosno in Hercegovino in iz Bosne in Hercegovine

dopuščene so do 300 gld. in znaša pristojbina do 40 gld. 20 kr. in za vsacih daljših 10 gld. ali njih dróbec po 5 kr. več.

Poštni nalogi

posredujejo poplačevanje menic, računov, kuponov itd. in se morejo poslati na vse pošte avstrijsko-ogerske države v znesku največ 500 gld., v Belgijo, Nemčijo, Egipet, Francijo (Algier, Tunis), Italijo, Luksenburško, Norvegijo (naj se naredi naslov na pošto v Pragi), Rumunijo in Švico do 400 gld. (800 mark ali 1000 frankov).

Poleg uradnega vzorca (cena $\frac{1}{2}$ kr.), adresuje se terjatev utemeljujoči dokument (pobotan račun itd., toda znesek mora biti pisan s čerkami) kot priporočeno pismo n. pr.: Na poštni urad v . . . . Poštni nalog.^a Kakor hitro je znesek izplačan, prejme oddajalec poštne nakaznice znesek odštévši pristojbino poštne nakaznice in 5 kr. terjalnih troškov za vsak dokument, na kateri se je dobilo plačilo. Če se poštni nalog ne vzprejme, pošlje se nazaj zastonj. Pristojbine so torej kakor za priporočena pisma, poštno nakaznico in za vsako pobotnico itd. 5 kr. iztirjalnih troškov.

Poslati dokumente poštnega naloga na kaki drugi naslov, nego se je navél sprva, dovoljeno je v Avstro-Ogerski ter Bosni in Hercegovini.

Denarne in tovarne pošiljatve.

Denarna pisma (vozarina plača se v gotovini, ne pa v pismenih znamkah): Za Avstro-Ogersko, Bosno in Hercegovino do 250 g 50 gld. vrednosti do 10 milj daljave 15 kr., nad 10 milj 27 kr.; za Avstro-Ogersko in Nemčijo do 300 gld. vrednosti do 10 milj 18 kr., za vsacih daljših 150 gld. 3 kr. več, nad 10 milj 30 kr.; za vsacih 150 gld. se pa plača 3 kr. več.

Poštni zavoj (paketi), (vožnjina se plača v gotovini, ne pa v markah): Za Avstro-Ogersko do $\frac{1}{2}$ *kg* do 10 milj 12 kr., nad 10 milj 24 kr.; zavarovalninska pristojbina 3 kr. za vsacih 50 gld.

Avstro-Ogerska in Nemčija: do 5 *kg* do 10 milj 15 kr., nad 10 milj 30 kr.; za vsaki *kg* do 10 milj 3 kr., 20 milj 6 kr., 50 milj 12 kr., 100 milj 18 kr., 150 milj 24 kr., nad 150 milj 30 kr.; vrednostna taksa do 300 gld. 6 kr., za vsacih daljših 150 gld. 3 kr. po več. Pošiljatve se dopuščajo le do 50 *kg*.

Za pošiljatve, odločene v Bosno, Hercegovino in Novi Bazar poleg vozarine odpadajoče za Avstrijo do meje in vrednostne takse se od Imoskija ali Broda na Savi računa za promet v imenovanih deželah: vozarine do 2 *kg* 20 kr., za vsak kilogram dalje do 15 *kg* (največja teža) po 10 kr. več. Zavarovalna pristojbina do 50 gld. 5 kr., do 150 gld. 10 kr. in za vsacih 150 gld. dalje po 5 kr. več.

Povzetja v domačih deželah

morejo se pošiljati na vse pošte avstro-ogerske države do 300 gld.

Za vsako pošiljatev s povzetjem se poleg vožnjine plača še posebna provizija. Ta znaša do 10 gld. povzetja 6 kr.; nad 10—50 gld. za vsacih 5 gld. 3 kr., nad 50 gld. za vsacih 5 gld. 2 kr. več; tudi pisma se pošiljajo lahko s povzetjem.

Pošiljanje pisem v svetovni poštni zvezi.

a) Pisma za vsacih 15 *g* 10 kr., za dopisnice 5 kr., z odgovorom 10 kr.; b) tiskovine: za vsacih 50 *g* 3 kr. do največje teže 2000 *g*; c) vzorci blagá do 50 *g* 5 kr., do 100 *g* 6 kr., dalje od vsacih 50 *g* do največje teže 250 *g* 3 kr.; d) trgovinski popirji do 150 *g* 10 kr., do 200 *g* 12 kr., do 250 *g* 15 kr., potem pa za vsacih 50 *g* do 2000 *g* 3 kr. več; e) priporočitev 10 kr., vzratni list 10 kr.

V Belgijo*, Bolgarijo, Kanado (Novo Fundlandsko), Kitaj, (ruski poštni kraji), Ciper, Dansko* (Islandija, Faröerski otoki), Egipt (Nubija, Sudan), Anglijo, Francijo (Algiersko, Monako), Afriko, Gibraltar, Helgoland*, Italijo (San Marino), Luksenburško*, Malto, Maroko, Nizozemsko, Norvegijo, Perzijo, Portugalsko (na Madeira in Azorske otoke), Rumunijo*, Rusijo, (Finsko), Švedijo*, Švico*, Španijo (Baleari, Kanarski otoki, posestva na severnem obrežji Afrike, Andorra, posestva na zapadnem obrežji Maroka), Tripolis, Tunis, Turčijo (evropska in azijska), Združene države severno-ameriške.

V nastopne prekomorske dežele.

a) Frankovana pisma 20 kr. za 15 *g*, dopisnice 8 kr.; dopisnice z odgovorom 16 kr.; b) tiskovine za vsacih 50 *g* 6 kr., do največje teže 2000 *g*; c) vzorci blagá do 50 *g* 8 kr., do 100 *g* 12 kr., do 150 *g* 18 kr., do 200 *g* 24 kr., do 250 *g* 30 kr.; d) trgovski popirji: do 50 *g* 13 kr., do 100 *g* 18 kr., do največje teže 2000 *g* za vsacih 50 *g* po 6 kr. več; e) priporočba 10 kr.; f) vzratni list 10 kr.

* pomenja, da se ekspresne pošiljatve dopuščajo pristojbine 15 kr.

Azija: Aden, Afganistan, Anam, Bagdad, Babudžistan, Birma, Bursora, Kitaj, Japan, Kašmir, Madalay, Maskat, Vzhodna Indija (angleška, francoska, nizozemska, portugalska in španska posestva), Perzija, Sijam, Tibet, Tonking.

Afrika: Asab, Bourbon (otok de la Réunion). Kap Verdijski otoki, kongiška država, Chabun, Liberia, Madagaskar, Mavricij, Mayotta, Mozambique, Schellski otoki, severno-afriška angleška posestva, Zanzibar.

Amerika: Argentiska republika (Iaponske države), otoki Bermudas, Bolivija, Brazilija, Chili, Kolumbija (Nova Granada), Kosta-Rika, Ekvador, Falklandski otoki, Grönlandija, Guatemala, Guyana (britanska, francoska in nizozemska), Hayti, Honduras, (angl. in republika), Mehika, Miquelon in St. Pierre. Nicaragua, (s Creytown Mosquitio), Paragvaj, Patagonija, Peru, San Domingo, San Salvador, Uragvaj, Venezuela, zapadna Indija.

Avstralija: Za pisma se plača v največ krajev 30 kr., dopisnice so dopuščene samo v Havai in francoske kolonije.

Poštna nakaznice v inozemstvo

in sicer v argentinsko republiko, Belgijo, Bolgarijo, Dansko, Nemčijo, Egipet, Anglijo in posamične kolonije, Francijo (Algier), Helgoland, Japan, Italijo, Luksenburško, Nizozemsko, Norvegijo, Portugalsko z Madairo in Azori, Rumunijo, Švedijo, Švico, Tripolis, Tunis, Turčijo in združene države so dopuščene do 200 gld. in znaša pristojbina v Nemčijo (nakaznice do 300 gld. — dopuščene) do 40 gld. 20 kr., potem pa za vsacih 10 gld. 5 kr., v druge dežele do 20 gld. 20 kr. in potem pa na vsacih 10 gld. po 10 kr. več. Poštna nakaznice v Severno Ameriko naj se adresujejo v Bruselj in se do ondu frankujejo; na kupon naj se pa natančno zapiše ime prijemnikovo.

Poštni zavoji po 3 kg v inozemstvu po nizki vozarini so dopuščeni v naslednje dežele: Apia (5), argentinska republika, Ascension, Belgija (5), Bolgarija, Kitaj (5), Kolumbija, Kongiška država (5), Kasta-Rika, Danska (5), danski Antili (5), Egipet (5), Anglijo in kolonije, Kamerun (5), Luksenburško (5), Malta, Nizozemsko (4), Norvegija (5), Portugalsko, Švedija, Srbijo, Španija, Strails-Selements (5), Tonga, Turčija (c. k. pošte). (5) pomenja, koder se vzprejemajo tu pošiljatve po 5 kg teže.

Povzetja v inozemstvo

in sicer v Belgijo*, Dansko*, Nemčijo, Angleško, Francijo, Helgoland, Italijo, Luksenburško, Nizozemsko, Norvegijo*, Švico in severno-ameriške Združene države se vzprejemajo do zneska 200 gld. avstr. velj., v dežele z * zaznamenovane se tudi vzprejemajo kot pisma. Provizija znaša izvzemši vozarino do 3 gld. 6 kr., nad 3 gld. pa za vsak goldinar 2 kr.

Brzovjavni cenik.

Temeljna taksa, poleg tega taksa za vsako besedo.

Lokalne brzovjavke	12 kr.	1 kr.
V Avstro-Ogerskeje	24 "	2 "
V Bosno in Hercegovino	30 "	4 "
V Bosni in Hercegovini	24 "	2 "

Za besedo velja 15 črt ali 5 števil; naslov in podpis se ravno takó zaračunja kakor tekst.

Evropski promet.

Pristojbina za vsak telegram po 30 kr. temeljne takse in nastopne takse za vsako besedo, sestavljeno od 15 črk ali 5 števil.

Algier 16 kr. — Belgija 11 kr. — Bolgarija 9 kr. — Dansko 11 kr. — Nemčijo 4 kr. — Anglija 10 kr., Kanalski otoki 17 kr. — Francijo, Korsiko in Monako 10 kr. Gibraltar 17 kr. — Grita, Celina in Poros 21 kr., Krf čez Trst 13 kr., čez Bosno 22 kr., na druge otoke 21 kr. — Helgoland 12 kr. — Italija, mejni promet 4 kr., sicer 8 kr. — Luksenburško 22 kr., Malta 19 kr. — Monako 10 kr. — Črnagora, iz Dalmacije 3 kr., sicer 4 kr. — Nizozemsko 11 kr. — Norvegija 16 kr. — Portugalsko 17 kr. — Rumunija 6 kr. — Rusija, evropska 14 kr. — Švedija 12 kr. — Švica s Tirolskega, Predáreljskega in iz Liechtensteina 3 kr. — Srbija 4 kr. — Španija celina 14, Kornerski otoki 89 kr. Tripolis 61 kr. — Tunis 16 kr. — Turčija, evropska čez Bosno 14 kr., čez Trst 20 kr.

Lestvica za pristojbine kolkov.

Lestvica I (za menice in trgovske denarne nakaznice).

Za Avstrijo in Ogersko.

Do zneska do	75 gld. —	gld. 5 kr.	čez	1350 do	1560 gld. 1 gld. —	kr.
čez 75 "	150 "	— " 10 "	" "	1500 "	3000 "	2 " — "
" 150 "	300 "	— " 20 "	" "	3000 "	4500 "	3 " — "
" 300 "	450 "	— " 30 "	" "	4500 "	6000 "	4 " — "
" 450 "	600 "	— " 40 "	" "	6000 "	7500 "	5 " — "
" 600 "	750 "	— " 50 "	" "	7500 "	9000 "	6 " — "
" 750 "	900 "	— " 60 "	" "	9000 "	10500 "	7 " — "
" 900 "	1050 "	— " 70 "	" "	10500 "	12000 "	8 " — "
" 1050 "	1200 "	— " 80 "	" "	12000 "	13500 "	9 " — "
" 1200 "	1350 "	— " 90 "	" "			

in tako dalje za vsacih 1500 gld. 1 gld. več, pod čemer se ostanek manj nego 1500 gld. zmatra za celih 1500 gld.

V domačih deželah izdane menice, če se kolekujejo po tej lestvici, ne smejo imeti daljšega plačilnega roka nego 6 mesecev, v inozemstvu izdane pa ne daljšega nego 12 mesecev. Sicer se morejo kolekovati po lestvici II.

Pod izrazom „domače dežele“ razume se okrožje, za katere velja sedanji zakon, vse menice, ki niso izdane v tem okrožji, veljajo za inozemske.

Za menice, izdane v deželah ogerske krone, ostanejo še nadalje v veljavi določbe z dne 2. oktobra 1868. l. in se mora pri teh menicah odračuniti pri določevanju, koliko je od njih po sedanjem zakonu plačati pristojbine, znesek, ki se je pri izdaji menice plačal kr. ogerskim financam s kolikovimi znankami ali pa neposredno po propisih.

Ako se kaka menica izda v več izvodih (sekunda, tercija itd.), mora se plačati od vsega ista pristojbina, kakor od prvega, ista velja tudi za žirovane menične popirje, vendar je pa izmej več izvodov kake menice prost kolkarine oni, ki je izdan samo zato, da se dobi akcept kakega zunaj avstro-ogerske države bivajočega trasata, če so na prednji strani pridejane besede: „namenjeno samo za akcept“ in da je zadnja stran tako prečrtana, da je izključeno vsako žirovanje ali potrnilo vsprejetja.

Od menjic v inozemstvu izdanih in na inozemstvo se glasečih plačati je 2 kr. pristojbine za vsacih 100 gld., ako krožijo v naši državi. Ostanek manjši nego 100 gld. se zmatra za celih 100 gld.

Pristojbine za menice, ki se izdajo v domačih deželah, je plačati poprej nego so na popir, ki je namenjen za menico, podpisale se stranke — za menjice, ki so se izdale v inozemstvu, pa predno začno krožiti po naši državi, in če menica ni plačljiva le v inozemstvu, pa vsekako, predno mine 14 dnij, ko je prišla v domače dežele.

Dolžnosti kolekovanja menic more se le takole zadostiti:

- a) če se rabijo kolekovane uradne belice;
- b) če se rabijo uradne belice, ki pa niso zadosti kolekovane ali pa tudi druge belice, ali se pa belice niti ne rabijo, pa s tem, da se za toliko, kolikor je pristojbine, oziroma, dopolnilne pristojbine plačati, prilepi kolkov na zadnji strani popirja, na kateri se piše menjica, predno se je menica napravila. Koleki se morajo pri zato pooblaščenem uradu dati z uradnim pečatom prekolekovati.

Dan in mesec prekolekovanja, če se že ne razvidi iz odtiska, mora dotični urad upisati v vsako znamko.

Uradno prekolekovanje se ne sme več zvršiti, ako ima popir že kak popis izdajnika, prejemnika ali žiranta ali sploh kak podpis stranke; vsako drugačno plačevanje s koleki, kakor prekolekovanje kolekov s privatnim pečatom kakega posamičnika ali pa prekolekovanje z uradnim pečatom kakega urada, ki za to ni opravičen, je neveljavno.

- c) Če pa gre za plačilo pristojbine od menice, izdane v inozemstvu, se morejo koleki pritisniti na zadnji strani menice, in sicer, če je ta stran še nepopisana ob zgornjem robu, drugače pa po poslednjem inozemskem zapisku, tako, da nad koleki ni nobenega prostora več za girovanje ali kak drug zapis in se ima preskrbeti, da se po b) tega paragrafa pravočasno uradno prekolekujejo.

Pisati čez koleke, kakor je dosedaj bilo navada, ni več dovoljeno.

Če se kolekarina ni plačala ali pa vsaj v zakonitem znesku ne, ali pa ne pravočasno ali pa ne na predpisan način, določa nov zakon globo, ki je petdesetkrat tolika kakršna j: pristojbina po lestvici.

Trgovskim nakaznicam že pred dovoljena ugodšina, da je od njih plačati le po 5 kr., če je njim obrok k večjemu osem dnij, še vedno velja.

Za trgovske račune (note, konti, izkaze) se je odredilo, da so računi do gld. 10 kolekarine prosti,
 čez 10 gld. do gld. 50 plača se 1 kr.,
 čez 50 gld. pa 5 kr. pristojbine.

Kolekarina se pa mora tudi plačati, se se taki računi upletó v tekst kacega trgovskega pisma.

Lestvica II (za pravna pisma)

za Avstrijo in Ogersko.

	Do	20 gld.	— gld.	7 kr.	čez 1600 do 2000 gld.	6 gld.	25 kr.
čez	20	40	—	13	2000	2400	7 50
"	40	60	—	19	2400	3200	10 —
"	60	100	—	32	3200	4000	12 50
"	100	200	—	63	4000	4800	15 —
"	200	300	—	94	4800	5600	17 50
"	300	400	1	25	5600	6400	20 —
"	400	800	2	50	6400	7200	22 50
"	800	1200	3	75	7200	8000	26 —
"	1200	1600	5	—			

Čez 8000 gld. se za vsacih 400 gld. plača 1 gld. 25 kr., pri čemer se ostanek, ki ne znaša 400 gld. zmatra za polnega.

Lestvica III

za posojilne pogodbe, če se dolžna pisma glasé na prenesca, pogodbe za služenje, nadalje od delniških društev, ki se osnujejo za dlje nego 10 let, od uloge premoženja zadružnikov pri zadružnih trgovskih društvih, nadalje od dobitkov v loteriji, pri kupovanji upanja premakljin, pogodbe o dohodkih, če se za dohodke prepusté premakljine, od trgovskih in menjalnih pogodb o premakljinah in od pogodb za razlaganje, če se zmatrajo za prodajo premakljin.

Za pravne posle.

Za Avstrijo in Ogersko.

	Do	10 gld.	— gld.	7 kr.	čez 820 do 1000 gld.	6 gld.	25 kr.
čez	10	20	—	13	1000	1200	7 50
"	20	30	—	19	1200	1600	10 —
"	30	50	—	32	1600	2000	12 50
"	50	100	—	63	2000	2400	15 —
"	100	150	—	94	2400	2800	17 50
"	150	200	1	25	2800	3200	20 —
"	200	400	2	50	3200	3600	22 50
"	400	600	2	75	3600	4000	25 —
"	600	800	5	—			

Čez 4000 gld. plača se za vsacih 200 gld. 1 gld. 25 kr., pri čemer se znesek, ki ne znaša 400 gld., zmatra za polnega.

Sejmi na Kranjskem.

V Ljubljani dne 8. vsacega meseca in v Novem mestu prvi ponedeljek vsacega meseca sejmi za živino.

Prosinca: Dne 2. v Radohovi vasi in Ribnici; dne 3. v Dolenj. Logatcu; dne 6. v Kostelu pri Kočevji; pond. po sv. 3. kralj. v Trnovem (na Notranjsk.), v Žerovnici in na Vidmu (poleg Krke); torek po sv. 3. kralj. v Metliki; dne 10. v Zalogu; dne 17. v Kotredežu, v Železnikih, na Uncu, na Brezovici in v Cerkljah; torek po sv. Antonu v Novem mestu; pond. po ned. slad. imena Jezusa v Novi vasi (na Blokah); dne 20. v Kamniku, na Dovjem in v Kočevji; dne 22. v Vrhpolji pri Vipavi; 3. pond. po sv. 3. kraljih v Ljubljani (8 dni); pond. po sv. Pavlu na Vinici.

Svečana: Dne 1. vŠturji; 3. v Žužemperku, na Krškem, v Lukovcu in v Loškem potoku; sv. Agate dan v Borovnici; torek po Svečnici v Metliki in četrtek po Svečnici v Šent. Jarneju (Dolenjsko); dne 9. v Boštanju, v Grahovem, v Zagorji (za Savo) in v Mengšu; dne 12. v Motniku; dne 14. to je na sv. Valentina dan v Dobu, na Dobrovi, v Št. Lambertu, v Razdrtem in v Žerovnici; dne 17. v Kotredežu; dne 18. v Tržiču; ponedeljek pred sv. Matijem v Lašičah; na sv. Matija v Bučki, v Moravčah, v Žubni in v Cirknici; četrtek po sv. Matiju na Toplicah; dne 27. na Igu; v pond. pred pustno ned. v Višnji gori; četrtek pred pustom v Moravčah; pustni pond. v Radohovi vasi in v Vipavi; prvi petek po pepelnici v Vel. Cirkniku; kvat. pond. na Vrhniku; kvat. torek v Šentjanžu na Dolenjskem pri Radečah; pond. po kvat. ned. v Višnji gori; torek po kvat. nedelji v Črnomlju; prvi pond. v postu v Radečah; prvi petek v postu v Cirkniku (Treb. kant.)

Sušca: Kvaterni četrtek v Škočjani; prvi ponedeljek sušca na Uncu za živino in blago; dne 7. v Zalogu; dne 9. na Brezovici; dne 10. na Raki, na Smuku (Žužb. kant.); dne 11. v Senožečah; pond. pred sv. Gregorjem v Rakitni; četrtek pred sv. Gregorjem v Sodražici; dne 12. v v Drnovem (pri Kršk.), v Črmošnjicah, v Kotredežu, na Veseli gori pri Rakovniku, v Radovljici, Žužemberku, Kamniku, Turjaku in v Spodn. Logatcu; pond. po sv. Gregorju v Št. Vidu (na Blokah) in v Premu; dne 14. v Šent. Vidu pri Vipavi; dne 17. v Mengšu, v Žužemperku in v Loki; dne 18. na Krškem; dne 20. na Igu in v Moravčah in v Kočevji; prvi delavnik po sv. Jožefu v Dvoru, v Tržiču; dne 25. v Št. Jurji (Novomeški kant.); dne 26. v Lukovcu in v Dolu; ponedeljek po sv. Jožefu v Mirni Peči; torek po sv. Jožefu v Metliki; prvi dan po Oznanenji Device Marije na Dolih (Mokronovski kant.); tretji ponedeljek v postu v Motniku; sredpostno sredo v Žireh; pond. pred [tiho ned. v Litiji, v Polhovem gradcu in Cirknici; sobota pred tiho nedeljo v Mokronogu; v pond. po tihi ned. v Zagorji (na Notranjsk.), v Dovskem, v Rovtah (Planin. kant.), Zdenski vasi, Kostanjevici in pri sv. Leni (Brdski kant.); petek pred cvetno ned. v Bruniku, v Cerkljah, v Hotemožah in v Št. Gotardu pri Trojani; Vel. teden: pond. na Dobrovi, v Moravčah, na Slapu pri Vipavi in v Višnji gori, torek v Črnomlju, sredo v Idriji, četrtek v Zatičini, petek pri Št. Gothardu (Berd. kant.); dne 31. v Rovišah (Kršk. kant.)

Malega travna: Dne 2. v Loškem potoku; dne 11. v Senožečah; dne 15. na Skaručini in v Borovnici; dne 17. v Grahovem; dne 22. v Motniku, torek po kvat. ned. v Črnomlju; pond. pred sv. Jurjem v Radečah in v Leskovcu pri Krškem; torek pred sv. Jurjem v Novem mestu; sv. Jurja dan v Loki, v Št. Juriju pri Gambergu, Kotredežu, Osivnici, Planini, Radovljici (za živino), Črnem vrhu in v Žužemperku; sv. Marka dan v Bučki, Grosupljem, Hotavljah, Kranji (konjski), Mozlju in Št. Juriju pri Svibnjem; pond. po sv. Jurji v Bistrici (na Notranjsk.) in na Gori pri Ribnici; četrtek po sv. Jurju v Rakitni; soboto po sv. Jurju v Št. Volbenku; dne 27. v Lukovcu; velikonočni pond. v Moravčah; velikonočni torek v Kranjski gori, Črnomlju, Češnjah, Doberničah, Vipavi, v Lescah, na Vrhniki; sredo po Vel. noči v Št. Vidu pri Zatičini in v Žireh; soboto po Vel. noči v Trebelnem in v Zagradcu; pond. po beli ned. v Podbukovji (poleg Krke), na Igu, v Ribnici, v Jagnenci, na Vačah, v Št. Jurji pri Gamperku in v Šturji; torek po beli ned. v Metliki in Bušči vasi; četrtek po beli ned. v Strugah (pri cerkvi) in pri Cirkvi; pond. po 3. ned. po vel. noči v Dolih in v Vrhu (Idrijskem kant.); četrti pond. po vel. noči na Vrhovcu (Kočevje), v Cirknici.

Velicega travna: Dne 1. v Železnikih, v Svibnji, v Tirni, v Planini pri Črnomlju, na Travi (Koč. kant.) in v Boh. Bistrici za živino; dne 2. Boštanju, v Banji Loki; prvi pond. vel. travna v Ljubljani; dne 3. pri Fari; soboto po 3. v Velikih Brusnicah za živino; dne 4. na Jesenicah, v Srednji vasi (Bohinj), Poljanah, Sorici, Ložu, Kočevji, na Krškem, v Litiji in na v Doberničah; dne 5. v Št. Gothardu; torek po sv. Florijanu v Šmariji; četrtek po sv. Florijanu v Toplicah; dne 8. v Zaverših; dne 11. v Senožečah; Križev. pond. na Vrhniki; na dan sv. Pankraca v Zagorji (za Savo); dne 12. v Koprivniku, v Veliki Loki pri Temenici; četrtek pred sv. Janezom v Sodražici; na sv. Janeza dan v Lukovcu, Idriji, Rovišah, Moravčah, Trziču, v Kočevski Reki, v Srednji vasi in na Vidmu poleg Krke; sv. Jošta dan v Kotredežu; dne 20. v Mozlju; dne 22. v Št. Lampertu; na sv. Urbana dan v Št. Gothardu, na Mali gori, v Mengšu, Podvelba, Svibni; pond. pred Vneboh. na Vrhniki, v Tržiši in v Vinici; dan po Vneboh. v Žužemperku in v Logatcu (gorenjem); pond. po Vneboh. v Postojni, v Zatičini; torek po Vneboh. v Moravčah pri sv. Križu; sredo pred Binkošti v Žerovnici, četrtek pred Binkošti v Lašičah; torek po Binkošti v Zagorji na Notranj., v Radoljici (blago), Loki, Metliki, v Bušči vasi in v Radokovi vasi; četrtek po binkošti v Senožečah, Cirkniku, Hinah in na Igu; pond. pred sv. Reš. Tel. v Tržiši (pri sv. Trojici), na Vrhniki in Št. Jerneji (Kostanj. kant.); torek po sv. Trojici na Vačah; pond. po sv. Reš. Tel. v Litiji; četrtek po sv. Reš. Tel. v Dolih; pond. po kvat. nedelji v Višnji gori; torek po kvat. ned. v Črnomlju; peto soboto po vel. noči v Nemški Loki na Kočevskem; dne 31. v Mirni Peči.

Rožnika: Dne 2. v Svirci in v Motniku; dne 6. v Vinici; dne 7. v Loškem potoku; sv. Medarda dan v Rakitni; sv. Primoža dan v Vrhpolji pri Vipavi, Kamniku, Tirni in v Žužemperku; dne 11. v Senožečah; sv. Antona dan v Starem trgu, v Polhovem Gradcu, v Bruniku, na Hotežah, v Zdenski vasi, v Trebnjem in v Žireh; pond. po sv. Antonu

v Premu; sv. Vida dan v Dobu, Kočevji, Št. Vidu pri Zatičini in pri Vipavi; dne 14. v Hotederšici, dne 15. v Kočevji in Jagnenci; dne 18. v Zalogu; pond. po sv. Vidu v Št. Vidu pri Blokah; dne 19. v Rovišah; pond. po sv. Trojici v Šentjerneji; sv. Alojzija dan v Moravčah in v Lašicah; pond. pred kresom v Bučki; dne 23. v Tržiši; na kresni dan v Št. Jurji pri Svibnjem, v Črmošnjicah, v Matenji vasi, v Dernovem, v Loki, Bistrici (v Bohinji), Rovtah (Planinski kant.) na Mirni, v Češnjicah, Ribnici in Višnji gori; pond. po kresu v Dvoru, v Šentjanžu na Dolenjskem pri Radečah; dne 24. v Šent Jurji; dan pred sv. Petrom in Pavlom v Radečah; dne 27. v Strugah pri Cirkvi; sv. Petra in Pavla dan v Osilnici; dne 30. v Mozelju, v Zagorji (za Savo), v Mirni peči, na Mali gori, pri sv. Mohorji; pond. po sv. Petru in Pavlu v Ljubljani in v Trnovem; torek po sv. Petru in Pavlu v Črnomlji; kvaterni četrtek v Škocijanu; drugo soboto po sv. Petru in Pavlu v Nemški Loki.

Malega srpana: Dan Marijinega obiskovanja v Št. Gothardu, v Srednji vasi, v Kočevski Reki; dne 4. v Velikem Gabru, v Žireh in na Krškem; dne 5. v Vidmu poleg Krke; pond. po sv. Urhu v Polšnjiku, Slančjem vrhu in na Travi; četrtek po sv. Urhu v Žužemperku; dne 9. v Tirni; drugo soboto po sv. Petru in Pavlu v Nemški Loki na Kočevskem; dne 11. v Senožečah; dne 12. v Trebnjem, v Jagnenci, v Planini, v Kropi in v Gorenji Planini; dne 13. v Starem Logu na Kočevskem; dne 17. v Zdenski vasi; pond. po sv. Marjeti v Vinici; torek po sv. Marjeti v Metliki; sv. Magdalene dan v Hinjah, in na Jesenicah; dne 20. v Koprivniku; dne 23. v Banjiloki; dne 24. v Loki; dne 25. v Kočevji, na Vrhniki, in v Narinu (Postonjsk.); pond. po sv. Jakobu v Kostanjevici, Lukovcu, Šmartnu pri Litiji in v Telčah; sv. Ane dan v Leskovcu pri podružn. sv. Ane v Višnji gori, Radovljici (za blago), na Bitnjah v Bohinji; dne 26. v Cerknici; dne 27. v Toplicah in na Vrh (Idrijskem kant.)

Velicega srpana: Dne 1. v Kranji (konjski) in Vinici; drugo soboto po sv. Jakobu v Št. Volbenku; dne 2. v Dolu; dne 5. na Gori pri Ribnici; ponedeljek po 2. v Ribnici; sv. Ožbalta dan v Krašnji, v Dolih, na Vidmu in v Vrhovcu (Kočevje); sv. Lorenca dan v Dvoru, v Rovtah (Vrhniški kant.), v Dobu, v Železnikih, Kamnigoric, na Igu, na Travi in pri Sv. Lovrencu na Temenici; dne 11. v Senožečah; v soboto pred angeljsko nedeljo v Krškem; dne 14. v Leskovcu, v Šent Vidu pri Vipavi; četrtek pred Velk. Šmarnom v Toplicah; Velik. Šmarna dan v Osilnici in v Fari pri Kočevju; sv. Roka dan v Bistrici (Trebn. kant.), Ložu, na Vačah, v Hotavljah, v Šmariji, Planini, Trebnjem in Cerkljah; torek po Velk. Šmarnu v Metliki; dne 17. v Spod. Idriji in v Svirci; dne 20. v Zatičini; soboto pred sv. Jernejem v Mokronogu; dne 24. v Postojni, v Št. Jerneji, v Kočevji, Loki in v Kamniku; pond. po sv. Jerneji v Št. Vidu (na Blokah); torek po sv. Jerneji v Novem mestu; dne 25. v Ambrusu za blago in živino; sv. Avgušтина dan v Strugah pri Cirkvi; dne 29. na Dobrovi.

Kimoveca: Dne 1. v Radečah, na Skaručni in v Višnji gori; v Št. Juriji pond. po sv. Tilnu; prvi pond. kim. v Vipavi; pond. po angeljski nedelji v Planini pri Črnomlji; dne 7. v Zagradcu Fužinah; ponedeljek pred Mal. Šmarnom v Premu; soboto pred Mal. Šmarnom na Veseli

gor pri Rakovniku; dne 9. v Lukovcu, v Vrhu (Idrijskem kant.) v Bušehi vasi, v Velikih Laščah; pond. po Mal. Šmarnu v Ljubljani, v Črnem vrhu, v Št. Vidu pri Zatičini in v Loškem potoku; dne 11. v Senožečah; dne 14. v Žužemperku; soboto po 14. v velikih Brusnicah za živino; pond. po ned. Mar. imena na Vinicah; dne 15. v Idriji in v Banjiloki; prvi pond. po Križ. tednu v Boštanj; dne 17. v Št. Lambertu; kvat. torek v Sentjanžu na Dolenjskem pri Radečah; kvaterni četrtek v Podvelbu (Col) in Škocijanu; pond. po kvat. ned. v Senožečah in Višnji Gori; torek po kvat. ned. v Črnomlji; dne 21. v Kranji (konjski) in v Ribnici; dne 27. v Podbukovji in v Borovnici; pond. pred sv. Mihielom v Bučki; sv. Mihela dan v Dernovem, na Dovjem, v Rovtah (Vrhn. kant.), Loki, Grosupljem, Mirni Peči, Mengšu, Novi vasi (na Blokah), v Završih; pond. po sv. Mihelu v Kostanjevici in Litiji; torek po sv. Mihelu v Metliki.

Vinotoka: Dne 1. v Starem Trgu; 4. v Tržiču; prvi pondeljek meseca pri Fari in na Jesenicah; pond. po Roženkranski ned. v Gornj. Logatcu, na Vidmu poleg Krke, v Šmartnem pri Litiji, v Št. Rupertu in Črmošnjicah; torek po Roženkr. ned. pri sv. Heleni; sredo po roženkr. ned. v Motniku, Zagorji (na Notr.); Zdenski vasi in Šturiji; četrtek po Roženkr. ned. v Toplicah; drugi pond. po Roženkr. ned. v Št. Vidu pri Zatičini; pond. po sv. Frančišku v Vinici; dne 11. v Kranji in Senožečah; četrtek pred sv. Terezijo v Sodražici; sv. Terezije dan v Kamniku in Idriji, pond. pred letn. žegn. vsih cerkva v Kranjski gori; dne 16. v Kočevji; pond. pred sv. Lukam v Bistrici (Trebn. kant.); sv. Luka dan na Krškem, v Lukovcu, v Kranji (konjski), v Postojni, v Rodohovi vasi, v Sorici in v Boh. Bistrici (za živino); pond. po sv. Lukežu na Krškem; v torek po sv. Lukežu v Novem mestu; dne 19. v Trnovem (na Notranj.); ned. po letn. žegn. v Radečah; sv. Uršule dan v Dovskem, v Cerkljah, v Lescah, v Žubni, v Jagnenci in v Žireh; pond. po sv. Uršuli v Premu, pri sv. Križu; dne 24. v Dolu in Logatcu; pond. pred sv. Simonom in Judom v Rakitni; v Simonov in Judov dan v Vipavi, Ložu, Mokronogu, Poljanah, Radovljici (za živino), na Skaručni, v Žužemperku in v Češnjicah; v torek po sv. Simonu in Juda v Črnomlji; dne 30. v Zalogu.

Listopada: Dne 2. v Zagorji (za Savo), na Jesenicah, na Mirni in v Cerknici; pond. po Vseh svetn. v Višnji gori; dne 3. na Mirni; poned. po vernih duš dan v Št. Jarneji (Kostanj. kant.); sv. Lenarta dan v Kropi; dne 6. v Velikih Laščah, v Mengšu, na Vrhniki; pond. pred sv. Martinom v Moravčah; soboto pred sv. Martinom v Št. Vidu pri Zatičini; sv. Martina dan v Moravčah; dne 11. v Dobručah, v Št. Gothardu, v Bučki, pri Fari, na Igu, v Laščah, v Srednji vasi (Boh.), na Razdrtem in v Kranji (konjski); pond. po sv. Mart. v Bistrici (na Notranjsk.), v Št. Martinu pri Litiji in v Radečah; torek po sv. Martinu v Metliki; drugi dan po sv. Martinu v Bušehi vasi; dne 16. v Idriji; pond. po sv. Leopoldu v Ljubljani (8 dni); dne 19. na Raki; dne 22. v Gorenji Planini; dne 21. v Hotedršči (za živino in blago); dne 22. na Slapu pri Vipavi; dne 23. v Mojstrani in pri Št. Lovrencu na Temenici; dne 25. sv. Katarine dan v Loki, Zatičini in na Krškem; pond. pred sv. Andrejem v Št. Ruprtu; sv. Andreja dan na Gočah, v Kočevji, Železnikih, Planini, na Kalu (Postonj) v Tržiču Turjaku in na Vačah.

Grudna: Dne 3. v Postojini, na Jesenicah; sv. Barbare dan v Kamnej Gorici in v Kamniku; dne 5. v Idriji; pond. pred sv. Miklavžem v Martinji vasi (Trebn. kant.); sv. Mikl. dan na Brezovici, v Bistrici (v Bohinj.), Bistrici, Žužemperku, Borovnici; pond. po sv. Mikl. v Litiji; torek po sv. Miklavžu v Metliki; prvi pond. v adventu v Boštajnu (za živino in blago); prvi torek v adventu v Novem mestu; dne 9. v Mokronogu; sv. Lucije dan v Gornj. Logatcu, Mengšu, Radovljici (za blago), na Slapu pri Vipavi, v Šenušah; dne 14. v Mišjem dolu; kvaterni pond. v Zagorji (na Notr.), Kostanjevici in Višnji gori; kvat. četrtek v Škocijanu; torek po kvat. nedelji v Črnomlji; dne 21. v Krašnji; sv. Janeza dan v Idriji, v Radečah in na Vrhniki; Nedolžnih otročičev dan v Dobu in v Mirnej Peči; sv. Silvestra dan v Kočevji in v Zagorji (za Savo).

Zabavni del.

Štiridesetlétnica vladanja cesarja Frana Josipa I.

Vsi avstrijski národi so prirejali leta 1888. lepe slavnosti in stavili stalne spomenike povodom štiridesetlétnice vladanja Njega

Veličanstva cesarja Frana Josipa I. V tem oziru se je posebno odlikoval národ slovenski, ki je bil vedno véren in udan prestolu in cesarjevi rodbini. Skoro v vseh slovenskih selih, tudi v najmanjši górski vasíci se je proslavljala štiridesetlétnica. Prirejale so se šolske in ljudske slavnosti, po hribih so naznanjali kresovi, kakó se veselé Slovenci, da je bilo dano njih dobrotljivemu vladarju učakati štirideseto leto vladanja svojega.

Noben vladar v Evropi, niti ne v drugih delih svetá ni takó priljubljen in číslan v svojih národih, nego baš cesar Fran Josip. Brez izjeme, bodisi Nемеc ali Slovan, Rumun ali Italijan, ali Madjar, vsakdo vidi v njem skrbnega očeta. Saj pa tudi radodarna roka Njegova vsem delí dobrote. Če kak kraj zadene elementarna nesreča, bodisi ogenj ali povódenj, vselej prihití najprej cesar na

pomoč, poleg tega pa visokodušno podpira cerkve, šole, občine in druge dobrodelne naprave.

Mnogo bridkih ur je preživel vladar za svojega vladanja. V vojnah mu ni bila vselej sreča mila, četudi so se vojaki hrabro bili po bojiščih. Srečnejše je pa bilo notranje vladanje njegovo. Zboljšalo se je blagostanje národov, svoboda se je jela razvijati in ž njo razne znanosti in umétnosti.

Burni časi so bili tisto leto, ko je Fran Josip zasèl prestol. Februvarija meseca 1848. leta je bil v Parizu bruhnil vstaneek, ki je strmoglavil kraljevi prestol in se končal z osnovo republike. Liberalne in revolucijonarne ideje so se iz Francije hitro širile po Evropi. V avstrijski državi se je najprej pokazalo puntarsko gibanje v Italiji, potem pa v središči države na Dunaji. Dné 13. marcija je bil zaradi tega gibanja prisiljen knez Metternich dati odpóved svojo. Izginil je s pozorišča državnik, ki je dolgo vrsto let vodil zunanje stvari, ki je pridobil državi dosti veljave, a vender delovanje njegovo ni bilo dobrodejno, ker je preveč pospeševalo reakcijo ne le v naši državi, temveč po vsi Evropi. Zatiranje svobode po vsi Evropi je prouzočevalo nejevoljo med národi, katera se je pokazala v dogodkih 1848. leta. Metternich sam je bil žrtev te nejevolje. Cesar Ferdinand je dovolil tiskovno svobodo in da se skliče na Dunaj nekakov državni zbor s posvetovalno pravico. Ogri so prisilili, da se jim je dovolilo posebno ministerstvo, ki je bilo odgovorno državnemu zboru.

S tem so se nádejali potolažiti nezadovoljne národnosti, kar se pa ni posrečilo. Še meseca marcija je v Italiji podkralj ostavil Milan, in kmalu nato je buknila vstaja v Benetkah. Majnika meseca je bilo močno gibanje na Dunaji. Cesar je dovolil, da se skliče ustavni državni zbor, in preselil se v Inomost na Tirolsko, ker na Dunaji ni bilo več varno.

Ko ni bilo cesarja na Dunaji, gospodarilo je ljudstvo samovoljno v prestolnici. V Pragi se je tudi pričel vstaneek, ki ga je pa zatrl knez Windischgrätz. V Italiji je bil kralj sardinski napovédal vojno, da pomaga vstajnikom, ali feldmaršal Radecky je v več bojih premagal Sardince, prisilil je skleniti premirje in je pokoril Lombardijo. Na Dunaji je pa vlada navzlic zmagam hrabre naše vojske v Italiji bolj in bolj izgubljala moč in začetkom julija meseca so národne garde in dijaške legije prisilile ministerstvo, ki se je bilo sestavilo po odstopu kneza Metternicha, da je odstopilo. Novo ministerstvo tudi ni bilo močnejše, zaradi tega je cesar ostal v Inomostu in je dné 22. julija namestnik njegov nadvojvoda Ivan otvoril ustavni državni zbor.

Dokaj neugodnejše so se razvijale stvari na Ogerskem. Madjari se niso prav nič več brigali za Avstrijo in so hodili naravnost svojo pot. Hrvatje, katerim je zapovedoval ban Jelačić, hoteli se pa niso ukloniti ogerski oblasti ter so ostali véрни cesarju.

Palatin nadvojvoda Štefan je moral ostaviti Ogersko. Cesar, ki se je bil vrnil na Dunaj, imenoval je grofa Lamberga komisárjem in vrhovnim poveljnikom na Ogerskem; Madjari so ga umorili na peštanskem móstu. Sedaj se je banu dalo vrhovno poveljstvo in razpustili so deželni zbor. Deželni zbor se pa ni razšél, temveč je izbral Kossutha predsednikom odseka za deželno brambo. Ko so odšle cesarske čete na Ogersko, vnel se je vstaneek na Dunaji, v katerem je bil usmrčen vojni minister grof Latour. Cesar Ferdinand se je umeknil v Olomuc, na Dunaji se je pa vstaja s silo zatrla. Državni zbor, katerega zborovanje se je odložilo že pred vstankom na Dunaji, sklical se je na 15. dan novembra tistega leta v Kromeriz, kjer se je

sestavilo novo ministerstvo. Cesar Ferdinand se je bil naveličal vladanja zaradi vednih nemirov in sklenil odpovedati se prestolu. Dne 2. decembra 1848. l. so se zbrali v olomuški knezoškofijski palači najvišji zastopniki in zaščitniki cesarske obitelji: knez Windischgrätz, ban Jelačić in Schwarzenberg, ministri in dvorjani. Ob 8. uri pridejo cesar in cesarica, nadvojvoda Fran Karol in sin njegov Fran Josip. Knez Schwarzenberg je prečital odpoved cesarja Ferdinanda in brata njegovega, nadvojvode Frana Karola. Mladi cesar poklekne sedaj pred strijca svojega in mu poljubi rokó, a bil je také ginen, da govoriti ni mogel. Cesar Ferdinand ga je tolažil, naj zaupa v Bogá. Še tisti dan se je nanzanil nastop Frana Josipa vojski in državnemu zboru v Kromerízi. Manifest, ki se je pri tej priliki prečital poslancem, začenja se z nastopnimi besedami: „Spoznavši iz Svojega prepričanja potrebo in vrednost svobodnih naprav, nastopamo z zaupanjem pot, ki Nas ima privedi do blagodejnega preosnutja in pomlajenja vse države. Na podlagi prave svobode, na podlagi enakopravnosti vseh národov cesarstva Našega in enakosti vseh državljanov pred zakonom ter na podlagi udeležitve národnih zastopnikov pri zakonodajstvu, vstala bode domovina znova, v stari velikosti in s pomlajeno močjo, nov grad v viharji in prostorno zavetišče za plemena raznih jezikov, katere objema že stoletja pod Našim žezlom bratska vez.“

V také kritičnem času in také z blagimi namerami je zasel prestol naš presvetli vladar, žal, da razmere niso dopuščale, da bi bil mogel také izvajati blage svoje nakane.

Na Ogerskem je bil hud vstanek. Windischgrätz je sicer s svojo vojsko Madjare začétkom 1849. leta na več krajih otepel in jim vzel Budim, toda ustaje zatreti ni mogel. Dne 14. aprila so Madjari sklenili, da odstaviyo Frana Josipa in izvolili so Kossutha za načelnika novi republiki in kmalu vzeli Budim. V Italiji je pa preteklo v marci premirje in Sardinci so začeli vojno. Hrabre avstrijske čete so pa v Italiji pod izvrstnim svojim voditeljem grofom Radeckym pri Novari premagale Sardince in napravile kmalu red v Italiji. Sardinci so morali plačati 15 milijonov lir vojne odškodnine, njih kralj Albert se je odpovedal prestolu in prepustil krono Viktorju Emanuelu. Na Ogerskem so se pa stvari za cesarske jele ugodneje obračati šele potem, ko so prišli Rusi na pomoč. Avgusta meseca se je udal Rusom diktator Görgey pri Valagosu in naslednji mesec se je udal general Klapka v Komornu. Kakor je srečno premagala Avstrija notranje upore, také je tudi prepredila sovražne nakane Nemcev, ki so na državnem zboru v Frankobrodu sklepali, da bi se Nemčija zjediniła pod vodstvom Prusije in bi bila Avstrija za nemške svoje dežele nekaka podložnica Prusiji.

Sedaj se je pa začelo preosnovanje in urejanje Avstrije. Prvi važni čin je bil zvršitev zakona z dne 7. septembra 1848. l. o odpravi flake, desetine, gospoščin itd. Ustava in nekatere druge svobodnostne naprave, ki so se uvele 1848. leta, vse so se odpravile. Naslednja leta je cesar Fran Josip mnogo potoval po svojih deželah, da se sam preveri o potrebah prebivalstva. Leta 1852. pohodil je Hrvaško in Slavonijo in povsod so ga ljudstva jako navdušeno vzprejemala.

Drugo leto (1853.) bil je cesar v veliki nevarnosti. Napál ga je najet krojaški pomočnik, ko se je izprehajal s svojim adjutantom grofom Danellom, z ostro nabrušenim kuhinjskim nožem. K sreči ga ni bil hudó ranil. Napadnika so prijeli in potem obesili. V spomin rešitve so sezidali „votivno cerkev“, ki je jedna najlepših cerkvâ na svetu. Zidali so jo nad dvajset let in slovesno odprli šele dné 24. aprila 1879. l.

Nastopno leto je prineslo veliko veselje za avstrijske národe, Cesar se je poročil s sedemnajstletno bavarsko kraljičino Elizabeto v avgustinski cerkvi na Dunaji. Leta 1855. uredile so se s konkordatom razmere med cerkvijo in državo. Dné 5. marcija t. l. porodila se je novoporočencema hčer Zofija, katera je pa že umrla 1857. leta. Dné 12. junija 1856. l. rodila se jima je hčer Gizela.

Tisto leto sta potovala cesar in cesarica po Koroškem, Štajerskem in po Kranjskem in bila sta povsodi z velikim veseljem vzprejeta ter bivala od 17. do 20. dné novembra v beli Ljubljani; tukaj je cesarica praznovala svoj god. Privrelo je v Ljubljano mnogo zvestega slovenskega národa in bile so velike slavnosti, zlasti čarobna razsvetljava. Iz Ljubljane sta odpotovala v Trst in v Italijo in vračajoč se pohodila tudi Postojinsko jamo. Leta 1857. potoval je vladar po Ogerskem in pozvedaval o razmerah in potrebah prebivalstva. Tega leta se je otvorila železnična zveza med Dunajem in Trstom, ki je jako pospešila avstrijsko trgovino in obrt.

Veliko veselje je učakal dvor, ž njim pa tudi vsi avstrijski véрни národi, ko se je porodil dné 21. avgusta 1858. l. prestolonaslednik Rudolf, kar se je hitro naznanilo brzojavno po vsi državi in po večjih mestih prebivalstvu s 101 strelom. Ta radost je bila jako opravičena, kajti že danes se vidi, da bode cesarjevič kdaj vreden naslednik očeta svojega in pravičen vladar. Govori jezike vseh avstrijskih národov ter se jako zanima za znanosti.

Nastopno leto je pa bilo nesrečno za Avstrijo. Francoski cesar je začel v zvezi s Sardinci vojno ž njo. Ker so se pa nemške zavezne države tedaj izneverile Avstriji, bile so avstrijske čete premagane pri Magenti in Solferini in ustopiti je morala Avstrija Lombardijo Napoleonu III., kateri jo je prepustil Viktorju Emanuvelu. Zaradi nevarne vojske so se bile národno-gospodarske razmere jako shujšale. Državni kredit je bil močno izpodkopan. To leto se je bila pokazala velika požrtvovalnost avstrijskih národov, posebno so po krajih v obližji bojišča prav po samaritanski skrbeli za ranjence.

Hvaležen za mnoge dokaze ljubezni, udanosti in zvestobe in da se zboljša državni kredit, odločil se je dné 20. oktobra 1860. leta cesar prostovoljno podeliti ustavo svojim národom.

Leta 1864. so Avstrijanci v zvezi s Prusi začeli vojno proti Danski. Vzeli so ji deželici Šlezvik in Holstein. Dve leti pozneje se je pa vnela vojna s Prusijo zaradi omenjenih dezelic. Prusom je pomagala Italija. Avstrijski vojaki so slavno zmagali Italijane pri Kustoci (dné 24. junija) in v pomorski bitki pri Visu (dné 21. julija). Ker so pa Prusi, bolje oboroženi, zmagali pri Sadovi (dné 3. julija), stopila je Avstrija iz nemške zveze in ustopila Benečijo Italijanom, priznavši si italijansko kraljevstvo.

Naša država si je pa kmalu pridobila staro moč in veljavo, posebno zaradi notranjega miru, kajti poravnala se je z Ogrji. Razdelila se je v dežele ogerske krone in v dežele v državnem zboru zastopane. Dne 8. junija 1867. l. bil je cesar kronan ogerskim kraljem. Decembra meseca omenjenega leta se je pa izdala nova ustava za dežele v državnem zboru zastopane, s katero se je národom avstrijskim zagotovila enakopravnost v šoli in v uradu.

Zaznamenovati nam je sedaj vesel dogodek. V 22. dan aprila meseca se je porodila v Budimpešti nadvojvodinja Valerija.

Nastopna leta so bila posvečena notranji blaginji. Sklenila se je nova brambena postava, ki je olajšala in skrajšala vojaško službovanje, zajedno pa povejšala državno moč. Sklenilo se je več zakonov, s katerimi se pospešuje národna omika, kmetijstvo, obrt in trgovina. Z novo uredbo zemljiškega davka se je Kranjski znižal davek za 300.000 gld. Zgradila se je Rudolfova železnica, sezidala velika tobačna tovarna v Ljubljani. Trst je dobil novo pristanišče. Leta 1869. je cesar bil pri otvorenji sueškega prekopa ter je potem odpotoval v Jeruzalem.

Leta 1873. priredila se je na Dunaji svetovna razstava, na katero so poslali zdelke svoje národi vsega svetá. Razstavo so obiskovali razni evropski vladarji in državniki. Ta razstava je bila také velikanska, kakor še nobena prej. To leto se je tudi slavila petindvajsetletnica vladanja Njega Veličanstva. Leta 1875. potoval je cesar čez Ljubljano in Gorico v Benetke, kjer se je sešel z italijanskim kraljem. Odtod je šel v Dalmacijo.

Ko so Rusi v mnogih bojih zmagali Turke in so njih vojske že stale pred vrati turške prestolnice, dobila je Avstrija nalogo, naj zasede Bosno in Hercegovino. Dne 29. julija 1878. l. prekoračil je fcm. Filipovič bosensko mejo. Naši hrabri vojaki so v več bojih zmagali Turke in napravili red v deželi.

Naslednje leto so slavili avstrijski národi petindvajsetletnico cesarjeve poroke. V 10. dan majnika 1881. l. poročil se je cesarjevič Rudolf z belgijsko kraljičino Štefanijo. Leta 1882. minulo je pa šeststo let, kar sta Kranjska in Štajerska prišli pod vladu Habsburške rodovine. Štajerski in kranjski deželni zbor sta povabila Njega Veličanstvo, naj pohodi obé kronovini. Vladar je ustregel tej želji in pri tej priliki se je pokazala zopet kaj lepo udanost Slovencev cesarski hiši.

Poslednja leta se je mnogo storilo za zboljšanje stanja malih obrtnikov s tem, da se je omejila obrtna svoboda, ki národnemu blagostanju ni bila v korist, kakor se je pokazalo. Pa tudi za zboljšanje stanja delavcev se je ukrenilo marsikaj.

Omeniti je še, da cesar jako spoštuje jezike vseh svojih národov. V mladosti se je naučil vsem jezikom avstrijskim in pozneje je večkrat pokazal ljubezen svojo do vseh národnostij. Takó je pisal 1860. l. ogerskemu kancelarju poleg družega to-le: „Konečno izrekam trdno voljo Svojo, da povsodi, kjer gré za različne jezike in za národne

stvari, nikakor ne bodem dopuščal, da bi se delala národóm kaka sila ali stiska, na vso moč se bodem ustavljal vsakemu početju, katero krati pravice jeziku in národuosti.“

Potujoč po slovenski zemlji se je tudi pri več prilikah pogovarjal z národóm slovenski.

Takó je v kratkem načrtano štiridesetlétno vladanje našega ljubljenege vladarja. Res bi imeli še mnogočesa omenjati, ali za dostojno oceno blagega in plodovitega cesarjevega delovanja pisati bi se morale obširne knjige.

Naši zaslužni možjé. *)

Dr. Janez Bleiweis vitez Trsteniški.

(„Oče národa slovenskega“.)

Če je pregovor resničen, da ima vsak národ takšne može, kakeršnih je vreden, smemo pač Slovenci ponosni biti náse. Malo nas je, ali rodilo se nam je toliko imenitnih in po širnem svetu slovečih móž, kakor ne kmalu kateremu drugemu národu. Gledèč na té se pač lahko národ slovenski ponosno potrka ob prsi rekóč: „*Malo nas je,*

a smo ljudi!“ Ves učeni in olikani svet pozna učenjake Vego, Kopitarja, Vodnika, Preširna, Miklošiča in dr., sáme svetle zvezde na

*) Pod tem naslovom bode prinašal „Koledar“ vsako leto po nekoliko zaslužnih naših móž podobe in životopise.

učenjaškem nebu. Prav takó je znan med slovanskimi rodovi po vsi Evropi „óče národa slovenskega“, dr. Janez Bleiweis vitez Trsteniški, o katerem podajemo nekaj vrstic narodu našemu, kajti takšen mož, kakor je bil ranjki Bleiweis, zasluži gotovo, da ga pod slamnato streho prav takó dobro poznajo, kakor v čitalnici ljubljanski, kateri je bil ves čas svojega obstanka prava duša in središče, okoli katerega se je vse zbiralo. Ne, še več, ranjki dr. Bleiweis je bil pravo sredotočje, okoli katerega se je zbiral narod naš v veselih in žalostnih svojih urah; pokojni dr. Bleiweis je bil vodnik naš, pod čegar častno in slavno zastavo smo se Slovenci pogumno in neustrašno borili za naše svetinje.

Janez Bleiweis se je porodil dné 19. novembra 1808. l. v starodavnem Kranji iz jako čislane trgovske rodovine Pleiweisove. Latinske šole je završil v Ljubljani, ako se ne motimo leta 1826. Po dovršenih latinskih šolah je šel na Dunaj študirat za doktorja zdravilstva, kar je dosegel leta 1832. Nato je stopil ondu v živinozdravniški závod za pomočnika, kjer je ostal do leta 1843. V tej dóbi je spisal jako koristno nemško knjigo „o ozdravljanji konjskih boleznij“.

Leta 1843. povrne se dr. Janez Bleiweis v Ljubljano, kjer je bil imenovan profesorjem na tedanjem kirurgiškem zavodu. Prav tega leta imenovala si ga je c. kr. kmetijska družba svojega tajnika in lahko rečemo, ne da bi s tem mislili koga žaliti ali se komu zameriti, da bi boljšega možá pač ne bila mogla dobiti, kakor ga je. Tukaj je ležala ledina národna skoraj še v pušči, ali vsaj komaj načeta pred krepkim možem, ki se je je takoj lotil na pravem mestu. Ustanovil je namreč dné 5. julija podučen časnik „Novice“. Kmetijska družba kranjska je nameravala sicer že več časa prej ustanoviti kak poučen list, toda — ni dobila dovoljenja. Ranjki Bleiweis je našel pa kmalo upravo mesto, kjer je potrkal, in ne zastonj. Obrnil se je do vélikega prijatelja preprostega národa, do nadvojvode Ivana, in dovoljenje za ustanovitev poučnega časnika je kmalu došlo. Da je bilo to silno težavno delo, verjel nam bode pač vsakdo rad, če mu družega ne rečemo, kakor samó to, da je šla v tisti dóbi mnogim učenjakom našim še silno trdo s slovenščino. In vender, kakó čudovito hitro smo se vzpeli, kje smo že dandanes, četudi še nismo na vrhunci. „Novice“ so prinašale jako razno blagó iz skoraj vseh predmetov človeškega znanja, kar jih utegne koristiti národu po tej ali po óni stráni. To jih je pa tudi takoj toliko priljubilo, da skoraj ni bilo boljše kmetske hiše, kjer se je gospodar prišteval olikancem, da bi ne bil čital „Novic“, v katerih so se oglašali vsi tedanji slovenski pisatelji. Kdor hoče brati pravo zgodovino národa slovenskega od leta 1843. pa do Bleiweisove smrti, bêri „Novice“, ki so bile resnično pravo ogledalo našega národa, v katerem ga vidiš v vsem veselji in trpljenji svojem, v dejanji in nehanji. Prvi letnik Bleiweisovih „Novic“ pisan je še po starem pravopisu, v drugem — leta 1844. — odločil se je Bleiweis že za „gajico“ z opazko, da se je bode on v svojih spisih izključno držal, drugi pisatelji naj pišejo, kakor jim

drago, ali po stari navadi, ali po novem pravopisu. Ni dolgo trajalo in poprijeli so se ga večinoma vsi pisatelji. Leta 1844. in 1845. izhajale so „Novice“ še v obeh pravopisih, letnik 1846 ima pa že samo „gajico“.

Leta 1844. pričel je urejati tudi „Pratiko“, najrazširjenejšo knjižico med Slovenci, kajti nahajaš jo pod vsako kmetско streho.

Leta 1845: spisal je „Bukve za kmeta“, leta 1847. „Nauk svilode in murbe rediti“, leta 1850. „Nauk podkovstva“, leta 1851. „Nauk pri porodih domače živine“, leta 1854. „Statistični popis kmetijstva na Kranjskem“, leta 1855. „Živinoreja za gospodarje naše“, leta 1857. „Nauk ogledovanja glavne živine“, leto 1862. „Slovenski jezik“, pa Kranjska špraha“. Od leta 1852. do 1856. izdajal je tudi „Koledarček“. Ta „Koledarček“ dal je ranjkemu knezoškofu Wolfu povod, da je napravil zalogo za izdavanje „Wolfovega slovarja“. Najvažnejše njegovo delo je pa knjiga: *Živinozdravništvo*“. Od leta 1850. do smrti svoje je opravljal tudi službo deželnega živinozdravnika.

Zaradi tolike delavnosti na literarnem polji, kar je bilo za Slovence tiste dōbe nekaj izrednega, zaslūlo je Bleiweisovo ime daleč po svetu. Celō na ruskem cesarskem dvoru so zvedeli o izvrstnem mōzi. Ruski car ga je odlikoval z Aninim redom. Leta 1861. meseca januarja je prišla k Bleiweisu pod vodstvom jednega sedaj najslavnejših Slovencev, g. Davorina Trstenjaka, tedanjega ųupnika v Št.-Jurji, deputacija ųtajerskih Slovencev. Bilo jih je dvanajst in prinesli so mu častno darilo — srebrno majoliko z napisom: „*Dr. Janezu Bleiweisu v priznanje zaslug za slovenski narod, hvaleųni ųtajerski Slovenci leta 1861*“. Dve leti kesneje, dne 5. julija meseca 1863. l. prišla je mnogobrojna deputacija kranjskih Slovencev k svojemu voditelju in mu je prinesla ob dvajsetletnici izdavanja „Novic“ srebrn tintnik in zlato perō — pisatelju resnično najprimernejše in najlepše darilo, ki je imelo napis: „*V spomin dvajsetletnega vredovanja „Noric“ Slovenci na Kranjskem dr. Janezu Bleiweisu 5. julija 1863.*“ Darilo mu je ob iskrenem govoru izročil raniki dr. Lovro Toman.

V političnem oziru je bil dr. Bleiweis tudi moų, kakor malo takih. Njemu gre zasluga, da nas je vsaj nekoliko zdruųil na literarnem polji, kjer smo bili prej še vse bolj razcepljeni, kakor smo sedaj v političnem oziru. Vsakdo je skoraj pisal po svoje in s svojimi ųrkami. Glavne stranke so bile pa tri, katerih prva se je drųala pisanja z „bohoritico“, druga osobito po ųtajerskem razširjene „danųice“ (pisave, ki jo je razširjal ųtajerski duhovnik Peter Danjko 1787.—1873. l.), in tretja „metelųice“. Vse tri so hrepenele po prvenstvu in Bleiweisa in njegovega uma je bilo treba, da je vse tri strmoglavil in na prvo mesto postavil „gajico“, pisavo, ktera nam rabi še sedaj. Njemu se imamo tudi zahvaljevati, da imamo vsi Slovenci jeden in tisti knjiųevni jezik, t. j. da pišemo vsi enako, ne pa, kakor govorē po raznih krajih. Ko je ųe toliko predel, da nam je zagotovil trden in stalen ųrkopis in skupen knjiųevni jezik, jel nas je buditi iz političnega spanja ob častivrednem programu: „*Mogoųna neodvisna avstrijska monarhija, osnovana na svobodi in ravnopravnih naųelih.*“ Ker Slovenci tedaj nismo imeli še takih pravic kakor soselje naųi,

nabral je Bleiweis 200.000 Slovencev, ki so podpisali peticijo do državnega ministra, da bi se tudi nam podelila ravnopravnost z drugimi národi.

Njegovo delovanje v deželnem zboru je bilo kaj mnogostransko. Zanimal se je za vsa vprašanja in stvari, ki se tičejo naše dežele in našega národa. Več stokrat je v deželnem zboru govoril in njegove besede so vselej napravile kaj mogočen vtisek. Reči smemo, da je on najbolj poznal vse potrebe dežele naše.

Posebno goreče se je potézal za pravice jezika slovenskega. Ob tacih prilikah je bil v deželnem zboru navadno poročevalec. S krepkimi besedami in razlogi je odbijal vse napade nasprotnikov naših. Gotovo se vsakdo spominja trdih bojov, katere je bila národna stranka z nasprotniki našimi in v katerih se je vedno odlikoval pokojni dr. Janez Bleiweis.

Pa ne le za národne, temveč tudi za národno-gospodarske stvari se je vedno potézal. Dobro je védel, da brez napredka v národnem blagostanji se tudi ne bomo obvarovali potujčenju. Kolikokrat je izpregovoril za povzdigo poljedelstva, živinoreje, bučelarstva, sadjarstva itd. Njegovi nasveti so navadno obveljali.

Poznal je dobro vneti rodoljub tudi davčna breména, ki teró našega kmeta. Zaradi tega je govoril večkrat za ponižanje deželnih troškov in besede njegove niso bile glas vpjiočega v puščavi. Tudi za javno zdravstvo je storil mnogo.

Preobširno bi pa bilo, ko bi hoteli natančno opisovati politično delovanje pokojnikovo. Bil je vodja národni stranki, spoštovan zaradi svojega znanja, moškega vedenja in marne delavnosti celó pri nasprotnikih. Glavna njegova zasluga je ta, da je znal nekako združevati vse slovenske duševne sile in jih zbirati okrog sebe. Ravno v tem oziru ga bomo še dolgo pogrešali.

Bil je precéj časa tudi deželni odbornik, kjer je pridno delal, če tudi o tem njegovem delu ni takó natančnih poročil. Baš v deželnem odboru je mnogo koristil s svojim velikim poznanjem deželnih stvari, katero si je bil pridobil dolgoletni urednik „Novic“ in dober poznavatelj národnega gibanja slovenskega z njegovega začetka. Bil je tudi ud deželnega sveta in mestnega zastopa, v katerih zastopih je tudi branil národne pravice naše in delal za gmetni in duševni napredek.

Veliko zaslug ima pa tudi za razvoj našega društvenega življenja. Bil je med osnovatelji „Slov. Matice“, ves čas njen odbornik, po smrti dr. Coste do smrti svoje pa predsednik. Ravno takó je med osnovatelji čitalnice, ter bil ves čas odbornik njen, po smrti prvega njenega predsednika, ljubljanskega župana Ambroža (1864. l.) do smrti svoje. Na vpodbujanje njegovo so se jele snovati čitalnice tudi po deželi in ž njimi razširjati národna zavest. Po društvih je zasejal seme národne zavesti, ki je obrodilo lep sad.

Kakó ga je čislal národ, pokazala je najbolj njegova sedemdesetlétnica dné 19. novembra 1878. l. Prišli so tudi njegovi čestitelji z vseh slovenskih pokrajin. Bakljade na predvečer se je udeležilo nad 500 móž. V dan sedemdesetlétnice zbrali so se poslanci in depu-

tacije iz vseh slovenskih krajev, da mu izroče častna pisma, kajti v vseh raznih teh občinah in društvih je bil voljen častnim občanom ali članom. Velicega obeda se je udeležilo nad 200 veljakov slovenskih raznih stanov. Zvečer so ljubljanske rodoljubkinje priredile slavnostno besedo, pri kateri so mu med lepimi govori in petjem poklonile lep lavorov venec od čistega srebra. Na 78. listih venčevih so urezana imena dotičnih gospij in gospodičin. Došlo je na stotine brzojavov iz raznih slovenskih krajev in od bratskih slovanskih národov.

Že prej smo omenili, da je bil ruski car odlikoval našega dr. Bleiweisa z redom svete Ane. Pa tudi monogo drugih odlikovanj ga je dičilo. Presvetli cesar Fran Josip podelil mu je leta 1866. viteški red Frana Josipa, in ob njegovi sedemdesetletnici red železne krone, s katerim mu je podelil plemstvo s pridevkom „vitez Trsteniški“. Bavarski vojvoda Maks mu je bil izročil že leta 1846. bronasto svetinjo v priznanje njegovega usmiljenega srca in vseučilišče moskovsko mu je priznalo 1867. l. srebrno svetinjo zaradi raznih predmetov, katere je bil poslal v národopisno razstavo v Moskvi. Jugoslovanska akademija znanostij ga je bila takoj ob svojem ustanovljenji imenovala pravnim članom. „Učeno društvo v Belemgradu“, „Slovaška Matica“, „učiteljska beseda v Pragi“, „Dalmatinska Matica“, „Hrvatska Matica“ in „sv. Jeronima društvo“, „Hrvatsko gozdarsko društvo“ in pevsko društvo „Kolo“ v Zagrebi izvolile so ga častnim družabnikom, vélika županija Reška v hrvatskem primorju pa častnim članom. C. kr. kmetijske družbe v Gorici, Gradci, Linci, Solnogradu, Levovu, Černovicah in na Dunaji so ga imenovala dopisovalnega člana. Društvo zdravnikov in vojaških doslužnikov mu je tudi podelilo častno članstvo. Mesta Ljubljana, Kranj in Novomesto so ga izvolile častnim svojim meščanom, 150 občin slovenskih častnim občanom in skoro vsa slovenska društva častnim članom.

Kakor pa na svetu vsaka reč mine, také je tudi temu do sedaj najzaslužnejšemu Slovencu potekla nit življenja. Dné 19. novembra 1881. l. prestrigla mu jo je bela smrt, ki je položila neutrudno njegovo telo k počitku, duh njegov je pa ostal v slovenskem národu, katerega naj vedno skrbno vodi po poti življenja, kakor mu jo je pokazal *Bleiweis*.

Dr. Janez Zlatoust Pogačar.

Knezoškof ljubljanski (od 1875. do 1884. l.).

Med škofi in cerkvenimi knezi, ki so sedeli na škofijski stolici pri sv. Nikolaji v Ljubljani, ni ga bilo, da bi si bil na književnem polju pridobil toliko zaslug s peresom kot dejanski pisatelj za naš národ, kakor ranjki knez in škof dr. *Janez Zl. Pogačar*, ki je bil porojen dné 22. januarija 1811. l. v Vrbi, vasi *Brezniške fare na Gorenjskem*,

prvi pouk je dobival pa v grajski šoli ob bleškem jezeru. Ker je bistroumni mladenič že tamkaj pokazal, da ima dobro glavo, poslali so ga starši v Ljubljano v latinske šole, kjer se je silno marno in pridno učil v glavnih, srednjih in modroslovnih šolah, da je bil vedno med prvimi, ki so bili obdarovani. Leta 1830. jeseni zapusti posvetne šole in stopi v semenišče ljubljansko, kjer je ostal do leta 1834., kadar so ga dne 27. julija posvetili v mašnika.

Tedanjemu knezoškofu Antonu Alojziju je bil nadarjeni in bistroglavi bogoslovec Pogačar takó vsëč, da ga pošlje v višje duhovske šole k sv. Avguštinu na Dunaj; kjer je bil imenovan leta 1837. doktorjem sv. pisma, na kar se povrne v Ljubljano, kjer je šel k sv. Petru kapelanovat. Le pol leta je ostal na tem mestu, potem pa pride za profesorja na tedanji licej, kjer je poučeval dogmatiko do leta 1852.

Leta 1846. izročil mu je knezoškof Anton Alojzij tedaj ravno ustanovljeni in tudi že oživljeni závod za bodoče dubovnike „Alojzijevišë“ v ravnateljstvo. Pod njegovim vodstvom so bili v Alojzijevišë razni sedaj jako sloveči slovenski pisatelji in učenjaki kakor so n. pr. gg. prof. Jos. Marn, dr. Mencinger, c. kr. notar Svetec, dr. Krek, prof. Stritar, pokojni knjižnični skriptor Levstik itd.

Viharno in za vzbujenje národnosti naše tolikanj pomembno leto 1848. potisne tudi dr. Pogačarja v javnost, da je začel izdajati tednik v cerkvenem duhu pisan, kateremu dá leta 1849. ime „Zgodnja Danica“. Prav tega leta je spisaval tudi „*Theologische Zeitschrift*“ in pa „*Zeit und Ewigkeit*“.

Leta 1851. imenovan je bil kanonikom pri stolni cerkvi ljubljanski, kjer je bil posebno na glasu izbornega *propovëdnika*. Veliko teh svojih govorov je izdal leta 1864. v posebni knjigi „Pridige“, 424 strani v véliki osmerki obsezajoči. Prav tega leta ga je doletela nova čast, izvolili so ga *stolnega dekana* škofije ljubljanske. Leta 1870, kadar se povrne s knezoškofom dr. *Jarnejem Vidmarjem* iz Rima od vaticanskega zbora, bil je izbran za *stolnega prošta* škofije ljubljanske, ali kakor naše ljudstvo nazivlje stolnega prošta: dr. Pogačar je bil zdaj „*mali škof*“. Okoliščine so nanesele, da se je knezoškof dr. Jarnej Vidmar prostovoljno odpovëdal vrhovnemu pastirstvu škofije ljubljanske in kaj je bilo umevneje, kakor da je presvetli cesar imenoval na to silno vážno, tedaj prazno mesto vsestranski delavnega in tudi vladi prijaznega, čeprav sicer vseskozi slovenski mislečega stolnega prošta dr. *Janeza Zlatoustá Pogačarja*, kar se je tudi res zgodilo dne 30. majnika 1875. Dne 10. avgusta se je to imenovanje tudi v Rimu potrdilo, na kar je dr. Janeza Zlatoust Pogačarja dne 5. septembra 1875. l. ilirski metropolit, tedanji goriški nadškof dr. Andrej Golmayer vpríčo knezoškofov tržaškega, lavantinskega in krškega posvetil in umestil za knezoškofa na stolici sv. Maksima pri sv. Nikolaji v Ljubljani.

Sedaj šele se je začelo trudapolno delovanje v vinógradu Gospodovem za neumornega delavca. Malo časa je bil sicer dr. Pogačar knezoškof ljubljanski, storil pa je vender prav veliko ta čas v vsakem oziru. Obiskaval je birmujoč tudi najoddaljenejše

gòrske župnije; povsod je učil in oznanjal vérnemu ljudstvu sam besedo božjo, in s kakim navdušenjem! Kakó bi je pa tudi ne bil, saj je bil sam sin národov, med katerim mu je naklonila previdnost božja to najiminitnejše dostojanstvo v celi deželi.

Slovensko književnost je podpiral do poslednjega vzdihljaja na vse strani in je tudi sam skrbel za njeno razširjanje. Uvedel je slovenščino po nekoliko tudi v knezoškofijski konzistorijalni urad. Pogačarju gre tudi hvala za ukusno popravo knezoškofijske palače v Ljubljani, pri kateri je odpravil za cerkvijo stoječe konjske hleve in je s tem dotičnemu prostoru podaril čisto novo, očem jako prijetno lice. V tem oziru sme mu pač Ljubljana ohraniti večni spomin. Stolna cerkev je bila svoje dni za škofijskimi hlevi takorekoč kar skrita. Kakó veličasten je pa sedaj razgled nánjo od Ljubljanice!

Leta 1883. jele so za vse dobro in lepo navdušenemu knezoškofu pešati moč, posebno ga je zapuščala tudi luč očij. Čimbolj se je bližalo leto koncu, tem slabše je bilo njegovo zdravje, oziroma tem hujša je bila bolezen v nogah. Vender pa knezoškof ni izgubil upanja, da še ozdravi. Še teden dnij pred sv. Pavlom leta 1884. pogovarjal se je s prijatelji, da pojde spomladi v toplice, kjer si upa z božjo pomočjo zopet pridobiti zdravje. Žál, da je bilo to upanje takó silno kratko! Že v sredo zvečer dné 23. januarija 1884. l. pričela se je smrtna borba, ki je trajala do petka zjutraj dné 25. januarija. V četrtek zvečer se je molil za srečno smrt škofovo v Šenklavži sv. rožni venec, drugo jutro ob 6. uri zjutraj se je razpostavilo v stolnici sv. Rešnje Telo zánj in že dobro četrť ure pozneje oprostila se je po nebu hrepeneča duša knezoškofova pozemskih vezij ter se dvignila k Stvarniku svojemu, kateri jo je dal. Ob 8. uri zjutraj je zapel v stolni cerkvi pri sv. Nikolaji tožno véliki zvon, po drugih cerkvah so se tudi oglasili zvonovi vérnikom oznanjujoč, da so izgubili višjega svojega dušnega pastirja. Pogreb je bil veličasten, kakeršen se spodobi slovenskemu knezoškofu. Ker je bil v Ljubljani ravno sejem sv. Pavla, pritisnila je tudi z dežele obila množica ljudij, ki se je večinoma tudi pogreba udeležila. Položili so ga v stolni cerkvi v rakev k poslednjemu počitku.

Pokojni knezoškof je bil tudi na cesarskem dvoru dunajskem v veliki veljavi in mu je presvetli cesar podelil dve véliki odliki. Dr. Pogačar je bil namreč véliki križnik Leopoldovega in Fran Josipovega réda. Naj v miru počiva!

Fran Erjavec,

c. kr. profesor (* 1834. — † 1887. l.)

Klasičnih slovenskih pisateljev, ki bi znali stavek takó umévno zasukati, da bo prebravši ga kmet rekel: „To je po naše pisano“ — imamo žalibože jako malo, toda, kar jih je, so pa naši! Jeden najboljših

med temi je bil prerano umrli *Fran Erjavec*, c. kr. profesor. Njegovi spisi so učeni, poleg vsega tega pa takó domači, da človek skoraj ne more odložiti knjige, če kàj Erjavčevega bere. *On* in pa ranjki *Jože Ogrinec* sta znala takó lepó po domače zaviti, da ju do sedaj v tem oziru še nihče ni prekosil. Kakó je to? Zato, ker sta oba

šolske slovenščine okostje popolnila z národnim mesom in národno krvjo. Oba sta opazovala národ, kakó on govori, in to jima je bila glavna smer, katere sta se držala v vseh svojih spisih, ki jih sedaj národ tudi visoko ceni in najrajši prebira.

Fran Erjavec se je porodil dné 9. septembra 1834. l. v Ljubljani na Poljanah št. 26. Starše je kmalu izgubil. Male in srednje šole je dovršil v Ljubljani, vélike pa na Dunaji, kamor je prišel leta 1855. Sošolci so mu bili sedaj po vsem Slovenskem sloveči možjé in pisatelji slovenski: Simon Jenko, Tušek, Mandelje, prof. Stritar in dr. Zarnik, in vsi so se že dijaki zasobno vadili v slovenščini spisujoč svoj dijašk časopis „Vaje“.

Tri leta je ostal Erjavec na univerzi dunajski in je v tem času dovršil prirodoslovske svoje študije. Leta 1859. stopil je v Terezijanišče za prefekta, kjer je ostal leto dnij. Jeseni bodočega leta je dobil profesorsko službo na zagrebški véliki realki, kjer je ostal deset let — v sošesčini naši, domá pa na naših srednjih šolah za takó izvrstnega možá ni bilo kruha, dasitudi ga je tujcem preostajalo. Leta 1871. preseli se prof. Erjavec iz Zagreba za profesorja na c. kr. goriško véliko realko, kjer je ostal do prerane svoje smrti, katera ga je prav zavratno napadla dné 13. januarija 1887. leta.

Iz srčne globine govornje besede sožalja o njegovi nepríča-kovani smrti mu je posvetil „Ljubljanski Zvon“ (2. številka, VII. leto), pišóč:

„Usoda stara nam in vsak hip nóva:
Za možem mož in ž njim za nado nada
V temno kraljevstvo smrtno se poklada,
Kí tajnostno združuje dva svetóva

O kómer tožba zdaj veljá takóva,
Na kógar prah za sólzo sólza pada,
Bolj kakor brón in mármorja gramada
Slavé nesmrtna dela ga njegóva.

Kakó se zóve mož, po smrti vplenjen,
Kí rod spomína mu od písmen zlatih
Nikdár iz knjige sláve ne izbriše?

List góre naše je, zaslužno cenjen,
Pri bližnjih ljubljen in pri daljnih bratih:
Erjavec Fran imé se njega piše!“

(Jos. Cimperman.)

„Zvon“ za tem nadaljuje:“

„Dné 13. januarija t. l. je slovenskemu národu iz solnčne Gorice došla prežalostna vest, da je ondu nagle smrti umrl dični pisatelj slovenski, g. *Fran Erjavec*, c. kr. profesor na ondotni véliki realki, dopisujoči član akademije znanostij in umetnostij v Zagrebu, odbornik „Matici Slovenski“, pravi član društva „Société malacologique de Belgique“ v Bruselji itd. itd. šele v 53. letu dóbe svoje

Izboren učenjak, vzoren domoljub, ljubezniv prijatelj, skrben oče in v vsakem oziru odličnjak, bil je pokojnik v pravem pomenu klasičen pisatelj slovenski, kateri je s svojimi novelami, potopisi in povestimi, s svojimi učenimi razpravami in preprostem národu namenjenimi spisi, s svojimi šolskimi knjigami in jezikoslovnimi črticami slovenskemu národu zapustil pravo zakladnico po obliki in vsebini dovršene književne hrane. Ves národ slovenski je imel samó jednega Erjavca, zato pa tudi vsa Slovenija plaka za njim!“

Prvi Erjavčev prirodoslovni spis „Mravlja“ ugleдал je beli dan leta 1857., natisnen v Janežičevem koledarji ali „koledi“ za leto 1858. in takoj je obrnil pozornost slovenskega razumništva náse. Temu je nasledovalo potem od leta 1857. do leta 1887., torej vso dolgo dóbo tridesetih let vsako leto po več silno zanimivih in poučnih spisov po nekoliko v resni, po nekaj v humoristični obliki, katerima obema je bil Erjavec kos brez primere. Med večja dela njegova uvrščena so: „Živalstvo“, izšlo v „Družbi sv. Mohorja“ leta 1864. To knjigo je Erjavec pozneje zdatno predelal in je izšla leta 1872. pod naslovom „*Priradpis živalstva s podobami*“. „Družba sv. Mohora“ izdala je dalje tudi njegovo delo: „*Naše škodljive živali*“, „*Domače in tuje živali*“ in „*Živali v podobah*“.

V zalogi „Maticе Slov.“ izšlo je „*Rudninoslovje*“ leta 1867.; leta 1883. pa izvirno njegovo delo: „*Priradpis rudninstva ali mineralogija*“. „Matica Slov.“ prevzela je dalje iz njegovega peresa v svojo zalogo „*Botaniko*“ in „*Zoologijo*“ in to društvo izdá tudi pripovedne spise Erjavčeve.

Ogromno pa je število drugih spisov njegovih, katerih tu naštevati nam pač ni mogoče zaradi skromno odmerjenega prostora. Toliko pa lahko rečemo, da mu ostanejo vsi *trajen spomenik*, dokler bođe Slovencev na svetu.

Jožef Zupan.

(† Stolni prošt ljubljanski)

Začetkom tega stoletja leta 1811. ugleдал je v Gorenjski Kropi dné 12. marcija luč svetá *Jožef Zupan*, kateremu je modrost božja odločila jako imenitno dostojanstvo v ljubljanski škofiji. Starši Zupanovi so imeli šestéro otrok in to tri dečke: Jožefa, Matijo in Valentina, in tri deklice: Nežo, Ano in Heleno. Jožef se je kazal posebno prebrisanega uma, zato so ga skrbni in dokaj imoviti starši poslali v šole, katere je obiskaval v Celovci in v Ljubljani, kjer je tudi bogoslovske študije dovršil. Dné 3. avgusta 1836. l. posvetil je mladega bogoslovca tedanji knezoškof Anton Alojzij Wolf v mašnika. Nova maša Zupanova je bila dné 28. avgusta 1836. l. v njegovem rojstvenem kraji Kropi. Ta dan je bila izredno sijajna slovesnost. Gorenjska stran je imela že od nekđaj silno veliko novih maš, toda také sijajne gotovo še nikoli ne, kakor je bila Zupanova iz Kroepe leta 1836. Že v soboto popóludne so jeli pokati v górskem zatišji možnarji, oznanjuoč slovesnost prihodnjega dne. Drugo jutro že na vse zgodaj je budilo mogočno streljanje in veličastno pritrkavanje kropenske rojake novomašnikove iz spanja. Pred pričetkom sv. opravila in med opravilom pa streljanja kar ni hotelo biti konec. Od 8. do 10. ure so pokali topiči na dveh stranéh Kroepe, „*na Jami*“ in „*Podborštom*“ neprestano pozdravljajoč dohajajoče duhovnike in druge svate novomašnikove. Sploh se je nabralo toliko ljudij, da bi bili cerkev do dobra napolnili, naj je še trikrat také velika, kakor je bila. To je bil resnično za Kropo dan Gospodov, kakeršnega še ni imela nikdar prej in nikdar pozneje.

Propovedoval je častitljiv starček, častni kanonik in zlatomašnik, dekan Janez Toman. Ljudje so že prej slišali, da bo ta propoved nekaj posebnega in zato se je tedaj v Kropi nekaj zgodilo, kar še menda dotlej na Slovenskem nikjer ne. Ljudje so pristavljali lestvice k cerkvenim oknom, da so poslušali slovečega propovednika Tomana.

Po novi maši je poslal tedanji knezoškof mladega Zupana v Srednjo Vas na Kočevsko duše past, odkoder je bil leta 1838. premeščen za kapelana v Trzič, odtod pa leto kesneje 1839. l. k sv. Jakopu v Ljubljano, kjer je kmalu zaslúil kot goreč in izboren propovednik. Izredna nadarjenost v cerkvenem govorništvu mu je odprla že leta 1840. pot v stolno cerkev sv. Nikolaja, kjer je ostal do svoje smrti, torej dolgih šestinštirideset let.

Leto 1855. prineslo je stolnemu kapelanu Zupanu rdečo kapo. Bil je imenovan za kanonika in stolnega župnika, v katerem dostojanstvu je ostal do leta 1870., ko je zamenj z mestom *stolnega dekana* in zopet to pa leta 1876. z mestom *stolnega prošta*, kar je ostal do svoje smrti, torej deset let. Ranjki je bil povsod na svojem mestu, povsodi silno delaven. Zaradi izborne zgovornosti so ga vabili ob posebnih prilikah kot propovednika, čemur postrežljivi gospod ni odrekal nikdar. Za vse dobro in lepo vnet, pospeševal je tudi vse dobro in lepo, kjer se mu je le količkaj ponujala prilika.

V Ljubljani je bil on prvi, ki je uvedel v stolni cerkvi majnikovo pobožnost, ker je bil iskren častilec Marije Device in Odršenika našega, kateremu na proslavo je tudi spisal in izdal priljubljeno knjigo: „*Kalvarija*“. Kakó goreč je bil in neutruđen v požrtovalnosti svoji za povzdigo rojstvene svoje žunne cerkve, koliko je storil za njeno olepšavo, to je pa najbolj znano Kropenčanom. Ne le da jim je Zupanova požrtovalnost popolnoma prenovila cerkev, oskrbel jim je tudi še za svojo petdesetletnico ali zlato mašo tudi na slavo Marije prekrasen véliki zvon za 4000 goldinarjev. Za vse to je moral pa blagi mož dostikrat še požreti marsikako neslano in marsikatero dobro zasoljeno od nepoklicane strani. Toda tolažilo ga je to, da je nehvaležnost že od nekdanj plača svetá. —

Kakó se je preblagi prošť veselil zlate maše svoje, katera naj bi bila dné 3. avgusta 1886. l. v Kropi! Pač je učakal tega dné onemogli starček, — toda na smrtni postelji. Ker torej ni mogel peti zlate maše, imeli so v Kropi za bolnika sv. mašo z izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom, kjer je molila vsa fara za svojega velikega dobrotnika, da bi mu mili Bog, če je sploh volja Njegova, polajšal silno trpljenje ali pa na kakšen način preložil. Dné 28. avgusta, ravno na petdesetletnico nove maše Zupanove poklical je pa Oče nebeški zvestega in gorečega delavca svojega k sebi, da mu dá plačilo za zvesto petdesetletno delo v povzdigo kraljevstva Njegovega. Pogreb je bil velikansk in se ga je udeležilo okoli 90 duhovnikov, mnogo odličnjakov in rojakov ranjčega. Vodil ga je premilostivi knezoškof dr. Missia sam.

Dr. Fran Preširen.

Vrba, neznatna preprosta vas o bleški okolici na Gorenjskem, sme pač ponosna biti na svoje prebivalce, iz katerih srede sta izšla dva slavna možá. Z jednim smo se že spredaj seznanili in ga bralci teh vrstic že poznajo — pokojnega knezoškofa dr. *Zlatousta Pogáčarja*, z drugim, ki je pa umrl že davno pred tem, hočemo pa preprosti národ, kateremu so namenjene te vrstice, seznaniti sedaj. Ta drugi mož je dosedaj največji pesnik národa našega, dr. *Fran Preširen*.

Če pomislimo, v kateri dóbi je Preširen živel in kakšen je bil tedaj naš jezik, ne moremo družega, kakor roke skleniti in začujeni vprašati: odkod je pač Preširen jemal toliko bogastvo jezikovo, toliko lepoto njegovo, katero še dandanes vedno občudujemo, ko smo že vendar precèj visoko dospeli, ker nam takó lepó, takó sladkó zveni na ušesa, kakor bi poslušali milopojoče glasove ubranih zvonov ob svitu jutranjem, kadar vlada še sveti nebeški mir. Odkod li je Preširen zajemal? *Iz národa!* Saj to nekako sam pripoveduje v zbadljivi pesmi „Nova pisarija“ rekoč: „*Poslušaj ga (Rovtarja), kakó jo on zavije*“. Iz národa je torej zajemal Preširen nesmrtno svoje pesmi, katerih vsaka se ob svojem času prilaga srcu, kakor bi bila zrastena ž njim. Če si vesel, našel boš v Preširnu veselo pesem, če te morí žalost, videl boš notranjost svojo v tej ali óni. Če te mika, da bi temu ali ónemu kako zasolil, dobro ti bodo došle pušice in zabavljice. In vse to je zajemal Preširen iz národa in iz svojega mehkega, občutnega, prav pravega pesniškega srca. Preširnovó srce je bilo pač podobno belemu vosku, kamor sta življenje in žalostna njegova usoda sekala rano za rano, iz katerih se je izlivala pesem za pesmijo, jedna lepša kakor druga in sléharna naravnost iz srca prihajajoča.

Porodil se je ta slavni in nesmrtni naš rojak dné 3. decembra 1800. l. kakor smo že rekli, v Vrbi na Gorenjskem, kateremu sèlu je postavil pre lep spomeník v sonetu:

„O Vrba! srečna, draga vas domača,
Kjer hiša mojega stoji očeta;
Da b' uka žeja me iz tvoj'ga sveta
Speljala ne bilà, goljfiva kača“.

Družina Preširnovéga očeta je bila precèj velika, kajti bilo je osméro otrok. Najstarejši je bil Fran, katerega so v šolo dali v Kranj in v Ribnico, kjer je imel strijca dekana. Fran Preširen se je ondukaj učil takó dobro, da je prišel v zlate bukve. Ker v Ribnici ni bilo latinskih šol, kakor jih še dandanes ni, poslal je strije pridnega in razumnega netjáka v Ljubljano, kjer je Preširen dovršil gimnazijo. Po dokončanih študijah v Ljubljani odide ukaželjni mladenič na Dunaj, kjer se prične učiti pravoslovju, poleg tega pa še druge poučevati, kar je bil prisiljen storiti, kakor večina drugih nadarjenih Slovencev, če je hotel živeti. Leta 1828. dné 27. marcija je bil imenovan Preširen dr. pravoslovja ali po domače: *jezični dohtar*.

V tej dóbi je poučeval Preširen na Dunaji deželana svojega grofa Antona Auersperga, poznejšega slovečega nemškega pesnika, znanega pod psevdonomimom: „*Anastasiuſ Grün*“ ali, kakor ga je Preširen ſaljivo imenoval: „*Anastazija Zelenca*“. Leta 1829. stopi dr. Preširen v državno službo, kar je bilo pa zánj prav toliko, kakor da bi bil kmet krilatega Pegaza zapregel v plug poleg potrpežljivega in počasnega volia. Duh, ki je vedno hrepenel le po uzorih, sprizajnuti se nikakor ni mogel s suhoparnimi akti po zaduhlih piſrnah, zato je Preširen ſe leta 1831. popustil državno službo in se preselil v Ljubljano, kjer je vstopil pri svojem prijatelji in odvetniku dr. Chrobathu za koncipijenta.

V tej dóbi je zložil Preširen največ, d, izvestno smemo ri največ nedosenih in milozveneih svojih pesmij.

Štirinajſt let je služil dr. Chrobatha, ker mu niso hoteli dati dovoljenja, da bi bil odprl svojo odvetniſko piſrno. Œele leta 1846. meseca avgusta se mu je izpolnila vroča ſelja, da jo sme v Kranji odpreti. Œl, da je bilo ſe prepozno, kajti mo se je preselil ſe duſevno in telesno potrt v Kranj.

Prve njegove pesmi so izſle v „ebelici“ leta 1830. V posebni knjigi jih je izdal pa več skupaj pod naslovom „Poezije“ leta 1847. Prekrasni epini umotvor svoj „*Krſt pri Savici*“ objavil je najprej leta 1836.

V Kranji je bil dr. Preširen jako doma in velik prijatelj otrok, katerim se ni nikdar bližal s praznimi rokami. V gostilno je zahajal na „staro poſto“, kjer si je po dokončanem dnevnem delu v družbi veselih prijateljev preganjal ſivljenja bridkosti in „skrbij oblake“. Dom ga je oskrbovala sestra Katra do smrti, katera se je dne 8. februvarija 1849. oglasila pri Preſirnu. Z Bogom in s svetom spravljen je izdihnil blagi mo svojo duſo.

Velikan in mojſternaſih pesnikov počiva na Kranjskem pokopaliſi. Grobni spomenik od rdečkastega marmorja, postavljen Preſirnu po njegovih prijateljih leta 1852., molče kaže Slovincem prostor, kjer se je Preſirnu izpolnila vsaj ta srčna ſelja, kakor je nekaj let prej sam zapel prijatelju svojemu Andreju Smoletu, ſelja: „*da v zemlji domači mu truplo lei*“.

Razven nagrobnega spomenika ima Preširen ſe tri druge spomenike med naſim národom, in ti so: a) Spominska ploſa, katero so mu Slovenci vzdali v rojſtveno njegovo hiſo leta 1872., in b) „*Spominski kamen*“ na Bledu, ki mu ga je postavil bivſi „Zabavno-literarni klub“. Tretji nerazruſni spomenik, ki ga nahajaſ kolikor toliko v vsakem mestu, trgu in vasi, ta so pa *Preſirnovi pesmi*, katerih se mnogo popeva med naſim národom. To je spomenik, ki ſi ga je postavil pesnik sam in ki bo stal, dokler bo ſivel naſ národ.

Bóžja pota Slovencev.

Spisal P. pl. Radics.

Kaj posebno vzbuja pozornost tujcev, pohajajočih deželo našo takoj, ko stopijo na slovenska tla?

Mnogobrojne béle cerkvice, katere venčajo strme, z gostimi gozdi obrastene stožicaste gore naše, pozdravljajoč in ozirajoč se v rodovite doline ljubljene domovine naše in katerih pozlačeni vrhovi zvonikov se leskečejo v žarkih vzhajajočega in zapadajočega solnca.

Mnogobrojne so po hribih rómarske cerkve pobožnega národa našega, mesta podedovane njegove vére katoliške, pa tudi v dolinah in ob obrežjih romantičnih jezer naših, dá, jedna je celó sredi najlepšega teh jezer in naši in tuji vérniki pobajajo to bóžjo pot.

Národ slovenski ljubi posebno bóžja pota svoja in zaradi tega mislimo, da ustrezemo čitateljem svojim, ako v knjigi, ki je namenjena vsem rodovinom slovenskim, priobčujemo po vrsti vsako leto nekoliko zgodovine bóžjih potij slovenskih.

Letos bodemo seznanili prijazne čitatelje „Národnega koledarja“ z zgodovino bóžje poti na lepem otoku jezera Blejskega, daleč znane že iz predavnih časov.

I.

Marija na otoku jezera Blejskega.

Národna pravljica pripoveduje, da je v prav davnem času, ko so Slovenci bili še pogani, stal na otoku tempelj poganski, ko so Slovenci se pokristijanili, razrušili so tempelj poganski in na njegovem mestu sezidali cerkvico, kakor bi hoteli s tem izbrisati staro pogansko véro.

To cerkev pokristjanjenih prebivalcev Blejskega kraja so blagoslovili v čast Matere božje in kmalu je bila sloveča bóžja pot, katero so pohajali iz daljnih krajev.

Zgodaj je prišla pod vladikovino oglejsko in že 1210. l. pošiljali so iz Blejske prepozituro vladikovine oglejske po 10 mark soldi desetine v Rim.*) Koncem 15. stoletja je papež proštilo na Otoku zjedinił s kapiteljskimi posestvi briksenske vlačikovine na Tirolskem (tedanje posestnice grada Blejskega).

In že je cerkev te bóžje poti in njena bližnja okolica taka kot je bila pred več stoletji.

Na zelenem otoku, katerega okrog in okrog obliva jezero, stoji cerkvica s stranskimi poslopji zrcaleč se v valovih jezerskih.

*) Schumijev „Archiv für Heimatskunde“ V. zv., s čimer je rešena Valvasorjeva dvojba, če je Marija na Otoku bila kdaj oglejska.

Z dveh stranij drže široke stópnice (99 pragov) na cerkvišče. Na jedni stráni teh stópnic (na izkrališči nasproti gostilni pri Petránu na jezeru) je napis, iz katerega zvémo, kakó so se sezidale te stópnice. Ta napis slóve: „Te stópnice je dal napraviti na svoje troške v čast Materi božji gospod Marx Peschacher star. pl. Schöffart v 1855. letu“.

Na ozki ravnini na skali stoji cerkev, prošcija, nekdanja samotarija (sedaj nočišče rómarjem) in vmes se razprostirajoče cerkvišče.

Cerkev, ki je bila prezidana v 17. stoletji in v novejšem času (1866. leta) popravljena, ima zunaj kàj prijazno lice. Vrata so obrobljena z domačim marmorjem in imajo napise: „Češena Maria“, potem: „Blagor človeku, ki čuje pri mojih vratih“ in: „Moja hiša je hiša molitve“.

V cerkvenem prezbiteriji mika naše okó posebno ukusno okrašeni véliki oltar z jako dragoceno podobo Marijino, katero kàj čarobno obseva rmena svetloba, predirajoča skozi pobarvano steklo.

Prav pri vhodu v prezbiterij pa visi z oboka cerkvene ladije takoimenovani „zvon željá“, s katerim zvoné rómarji pa tudi drugi pohajalci, kajti pobožna véra je, da se izpolnijo želje, združene z glasovi tega zvona. Malo ur je v letu, da ne bi se glasovi tega zvona daleč razlegali po jezeru in ne oznanjali, da se vedno pošiljajo molitve in prošnje na otoku h Gospodu nebes in zemlje in zlasti k Porodici božji!

Grb al fresco na koru spominja nas bivšega načelnika te cerkve (1760 l.) iz prevzvišenega rodú grofa Ezenbergov na Tirolskem Frana barona Ezenberga, kanonika briksenskega.

V zakristiji so krasne od lesa izrezljane lesene omare in ravno takó klečalo. Tukaj je spravljenih več dragih cerkvenih oblek, med drugim mašni plašč z umetnim svilnim vezanjem z grbom iz 17. stoletja.

Kakor že omenjeno, bila je prejšnja leta na otoku tudi samotarija. Ustanovil jo je bil leta 1822. nekov Adolf Mihael Waidman, ki je po raznih službah kot uradnik in častnik po „nebeškem navdihnjenji“ si izbral duhovni stan in se tukaj nastanil. Za reformacije, ko je bil Lutra nauk našel tudi mnogo pristašev v blejskem kraju — leta 1588. moral se je katoliški nauk obraniti s silo — zanemarjalo se je rómanje in opravljanje službe božje. Ta samotar je pa, kakor pravi izpričevalo, katero so mu dali kranjski deželni stanovi, s pravo marljivostjo oživil božjo službo, goreče jo opravljajoč. Dogajale so se zlasti ob Marijinih praznikih nadnaravne stvari, kakor je izpričevalo več oseb.

Waidmanova samotarija stoji še danes in so v nji mežnarija in nočišča za rómarje.

V starih časih je bila zakladnica na otoku samem, toda odkar so Francozi gospodovali na Kranjskem, hrani se v župni cerkvi blejski. Če govorim o zakladnici, ne mislim si zaklada, kakeršen je v Marijinem Celji in drugih bóžjih potih, kamor prihajajo že stoletja velikaši in mogočneži.

Najzanimljivejši vseh branjenih predmetov je svetinják (relikvijarij) v podobi monštranice iz 14. stoletja s svetinjami sv. Albina, škofa briksenskega na Tirolskem, kateremu je bil leta 1604. cesar Henrik II. za njegovo cerkev podaril blejski grad. Svetinjam dodana avtentika je z leta 1580. od Nikolaja Stana, škofa minoritskega. Dalje je dragocena lepa monštranica iz 16. stoletja z urezaninami in grbi.

Lokalno-zgodovinske vrednosti je premijski denar iz „protestantske šole deželnih stanov kranjskih“ z leta 1584.; gotovo je darilo kacega odlikovanega učenca, ki se je za protireformacije posvetil duhovnemu stánu in se s tem, da je daroval to protestantsko odličilo, hotel odreči vsakemu spominu na prejšnje krivovérstvo.

Zakaj se je zaklad, ki ima še marsikatero zlatnino in srebrnino ter bisere, prenesel leta 1813. v župno cerkev?

Ker so ga hoteli pograbití francoski oblastniki zadnje dni svojega bivanja na Kranjskem in ga odnesti s seboj.

Pa „srčne Gorenjke“ so bile, ki so se močno ustavile, da niso vzeli zaklada. V velikem številu so se oborožile, lastnica kopaljšča *Urša Ferjan* jim na čelu, in zaprečile, da francoski uradniki niso mogli na otok; poskrile so vse čolne, *Urša Ferjan* je celó ugrabila za uzdo konja francoskega gozdárja, da se mu je utrgala, in ni se umeknila, četudi je ustrelil nánjo ter je kroglja spolznila po njeni obleki in se zarila v zemljo. Ko so videli Francozi, da se Gorenjke tudi sili ne udajo, niso več izkušali polastiti se zaklada, ki je bil takó rešen. In srčne Gorenjke se večkrat proslavljajo v pesmih, pisavi in še celó na gledališkem odru.

Proštíjsko posestvo je kupil sedanji posestnik blejskega gradú presvetli knez Ernest Windisch-Grätz, znani konservativni poslanec v državnem zboru, in na njem sezidal prekrasno vilo, ki lépša na severo-zapadu obrežje jezera, kjer je pobožni knez prav ob robu jezera zgradil tudi mično kapelico, katera ima na zunanji strani podobe svetega Cirila in Metoda, sv. Nikolaja in sv. Hijeronima.

Na sveti večer.

I.

Ob véliki cesti od Novega Mesta na Karlovec stoji na jako prijaznem kraji lep grad, recimo mu Podgorice. Bil je lastina gospoda Podgoričana, jako mladega in dobrosrčnega graščáka, ki je rad zbiral okoli sebe veselo družbo enakomislečih prijateljev in družin iz bližnjega mesta. Posebno na sveti večer ni bila Podgoričanova družina, to je gospodar, mlada plavolasa gospá Zorislava in jedini sinek Slavko, nikdar sama. To je trajalo také dolgo, dokler Podgoričana slabe létine in druge nadloge niso spravile iz graščine na tuje. Kakor podgane zapuščajo ladjo, predno se potopí, také so se odtegnili tudi Podgoričanovi družini vsi prijatelji od konca do kraja, kadar je boben zapel, da je prišla graščina drugemu gospodarju v last.

Meseca novembra 1886. l. nahajamo ga že na Dunaji. Bil je jako mrzel in deževen čas, ko se je nekega jutra Podgoričan s svojo družino pripeljal na Dunaj, kjer si je na jednom predmestij najel uborno podstrešno stanovanje, in ko je bilo to glavno vprašanje rešeno, poprijel se je družega, prav také imenitnega vprašanja: kje se bo dobilo káj zaslužka. Dokler je imel mož graščino, bil je moder in učen, da so ga v vseh javnih stvaréh povpraševali za svet. Sedaj pa, ko je bil takorekoč do kostí obran, izgubil je vso veljavo, niti pisarske službice si ni mogel najti, ki bi mu bila vsaj za največjo silo dajala kruha. Tako-le je svet! Kdor ima bogastvo, tega cenijo in mu pravijo „gospod“, kdor se je pa z revščino seznanil že v zibelí, mora silno veliko pretrpeti, predno se pririje do tega sicer jako častnega naslova, ki se s posvetnim imetkom druží kar sam od sebe.

Podgoričanu so se šele na Dunaji, kadar je namreč kot berač bival ondu, odprle oči, da je pregledal svet v pravi svoji luči. Žál mu je bilo, da do tega spoznanja ni prišel že prej, dokler je imel še káj imovine, prepozno pa to tudi sedaj še ni bilo. Ali koliko je bilo sedaj to spoznanje vredno móžu, kadar je ves božji dan po neizmernem mestu dunajskem begal od konca do konca in lovil službe po inseratih, kakor so bile napovédane v „Tagblattu“! Imel je priporočilo od tega in ónega agenta, toda vse zastonj. Kamor je prišel, bila je služba ali že oddana, ali pa so mu rekli drugikrat oglasiti se. Potrít na duši in telesi se je vračal Podgoričan vselej zvečer v revno stanovanje, kjer se je ljubezniva žena njegova upirala s šivanjem. Ona mu je bila sedaj res pravi tolažni angelj, kajti Podgoričan je že dostikrat pričel premišljati, kaj li ima še na svetu opraviti, ko so se za njegovo imetje drugi spopadli in so njemu komaj pustili samo dobro ime. Kdo vé, ali bi bil mož imel za-

dosti poguma še dalje boriti se z življenjem, če bi ne bil imel skrbeti za ženo in za malega Slavka, ki je imel že skoraj sedem let.

Hudó dé čutečemu človeku, če ga trdosrčni upniki, katerim zaradi česar si že bodi, ni mogel točno plačevati obresti, spravijo s posestva, kjer se je porodil, kjer je preživel nepozabljena leta prve zlate dóbe človeškega življenja. In bodisi kočá še takó raztrgana in razdejana, človeku v nji porojenemu je venderle prirastena k srcu. Kaj pa šele graščina! Še huje, kakor to, bolí pa, če človek poskuša tujo trdosrčnost v hudi zimi med tujimi ljudmi, prijel bi rad za kakeršnokoli sebi in močem primerno delo, pa niti tega ne dobi. To je pa silno hudó.

Podgoričanova gospá si je prejšnji čas z umetnim vezljanjem takorekoč kratila čas; oj, koliko hvalo je védela sedaj tej ženski ročni umetnosti, s katero je sebi in družini svoji v največji sili na Dunaji služila kruhek! Našla je trgovca s cerkvenimi paramenti, ki ji je primerno dobro plačeval res umetno veznino. Oh, kaj bi bila uboga družina začela, ko bi gospá ne bila tega znala! Poleg tega, da je vsak večer do pólnoči sedela in vbadala in vbadala, gledala je še vedno, da je móžu preganjala oblake obupnosti od skrbipolne glave s svojo neusahljivo dobrovoljnostjo, kateri neizcrpni studenec je bil nje sinek Slavko.

Čim bliže je bil božič, tem huje je pritiskal mraz, temveč je pa dohajalo tudi Podgoričanovi gospé naročil na vezljanje.

Pridno je delala po dnevi in pozno v noč, takó da je skoraj redno slišala udarce polnoči še pri šivalni mizi. Skromen in majhen je bil zaslužek, s katerim je Podgoričanova gospá živila družino svojo, in vender ga je bila presrčno vesela, da ga je le imela. Vsaj ji je bilo mogoče žalostnega možá tolažiti, ki je skoraj že obupal, ker ni mogel toliko časa dobiti nobene le količkaj primerne službe, četudi je povpraševal dan na dan po službah, ki so jih časniki prinašali med inserati.

Ko je Podgoričan zopet nekega večera ves obupan in skoraj do kože moker begal po ulicah, priteče mu znan, četudi že dolgo pozabljen glas na ušesa:

„Podgoričan! Kaj vraga je pa tebe prineslo na Dunaj?“

Pred Podgoričanom je stal majhen postaven možiček dróbnih, zvijačnih očij in gladkega lica, na katerem pač ni bilo poznati, ali ima 35 ali 50 let. Las je imel sicer že malo na glavi, toda kaj to, saj jo je pokrivala kučma od dragocene kúnovine.

„Matijček?“ vzklikne Podgoričan, „moj nekdanji sosedni graščák ali je mogoče?“

„Dà, dà, bivši tvoj sosed, kakor me vidiš. Tudi mene je nesreča stiskala, da bi bil skoraj poginil, ali postavil sem se ji. Le poglej me! Slišal sem, da so upniki tudi tebe po svetu pognali. O, ti revež ti!“

Matijčkovo govorjenje je užalilo Podgoričana v duo srca, da so se mu lica zardela. Žalilo ga je, ker ga je nekdanj in še sedaj zanikarni Matijček primerjal sebi. Vender se je Podgoričan ves čas

svojega življenja pošteno trudil, da bi se na posestvu svojem vzdržal, Toda prišle so nanj razne nesreče, ki so ga sčasoma popolnoma uničile. Matijček si je pa zakrivil padeč svoj sam z zanikarnim življenjem.

„Kaj si pa sedaj?“ — vpraša ga Podgoričan, da bi se na ta način izognil enakemu nasprotnemu vprašanju.

„Vse, kar daje denar: agent, komisijonar, trgovec, skratka: vse, kar nese,“ zagrohotá se Matijček surovo ter si igra z debelo zlato verižico, češ, vidiš, kakó se mi dobro godí.

„In ti?“

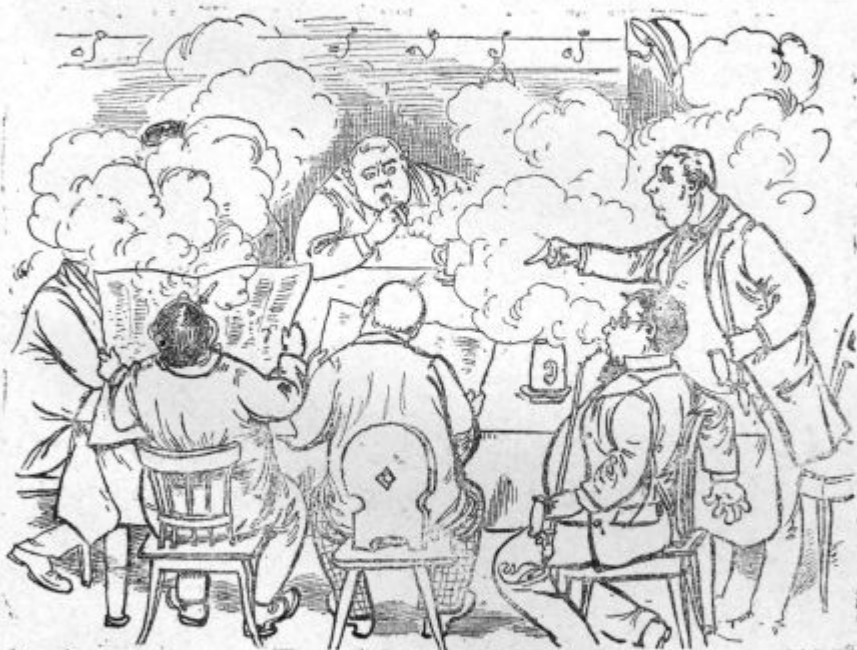
Podgoričan mu ni odgovoril, pač pa je vzdihnil globoko prav iz dna srca. Večkrat je že kanil, da bi bil Matijčku razodel obupni svoj položaj, toda kar glasa ni mogel spraviti iz sebe. Konečno je pa venderle jel govoriti najprej pretrgano, besedo za besedo, potem so se mu jeli stavki že bolje vezati. Vse srčne težave, ki so mu stiskale srce, odkar so ga pregnali upniki s posestva, pa do denašnjega dné, ki se zatorej péha za količkaj primerno mu službo, izlil je sedaj v tekočo govornico in nekako lože mu je bilo pri srci.

Možá sta šla v tem dalje in prišla pred gostilno, pred katero je gorela svetilka z rdečo lučjo.

Ondu se ustavita.

„Oj, ti revček ti!“ pravi Matijček s surovim glasom, kateremu se je pa trudil, kolikor móči vtisniti rabel značaj, zajedno je segel pa v žep, potegnil mošnjiček in stisnil Podgoričanu skoraj kar po sili dva tolarčka v roko. „Žàl“, rekel je mož, „da ti ne morem takó pomagati, kakor bi rad. Moje službovanje v poslednjem času mi ni toliko vrglo, kakor druga leta obsoré. Mogoče pa, da ti na kakšen drug način lahko pomagam. Pojdi z mano, ako se ne motim, imel boš srečno roko!“

Matijček potégne Podgoričana v vežo imenovane gostilne in ga véde po hodniku na dvorišče, kjer prideta do skritih durij. Matijček potrka na poseben način in kmalu se jima je jako oprezno odprlo.

II.

Zorislava, Podgoričanova žena, čakala je tistega večera svojega možá do polunoči in pa šivala je. Od sáme groze se je revica tresla po vsem životu, da bi ljubljeneža možá ne bila doletela kaka nesreča, ali da bi si ne bil iz obupnosti storil česa žalega. Šele ko je ura odbila štiri, zasliši objokana žena moževe korake na stópnicah, ki so bili pa silno lahkotni, nekako elastični, kakeršnega se ves človek čuti tedaj, kadar se česa veselega nadeja, ali ga je kaj takega doletelo. Smehljaje se je stopil Podgoričan v sobo in je kar se dá prijazno pozdravil svojo ženo.

Ona upre zvedavo žalostne in solzne oči vánj in takoj je spoznala, da je moževa veselost popolnoma prisiljena Tudi

okó njegovo se je njenemu pogledu plahótno umikalo. To ni kazalo ničesa dobrega.

Odpravila mu je in šivala dalje, četudi je bila ura že štiri zjutraj. Izprašavala ga pa prav nič ni. To se mu je čudno zdelo.

„Niti ne vprašaj me, kje sem bil toliko časa?“ prične Podgoričan razgovor.

„No?“

„Pri — z — tu imaš denarja, Slavica,“ pravi Podgoričan, seže v žep ter porine polno pest bankovcev in svetlih tolarčkov pred šivajočo ženo. „Pústi šivanje, ki ti komaj za najhujšo silo daje živeža, odslej se ti ne bo treba nič več tolikanj truditi. Nádejem se, da mi bo mogoče še več prinesiti. Sedaj pa ugeni, koga sem danes tukaj našel, toda povém ti, da moraš misliti daleč, daleč nazaj na Dolenjsko, sicer ne ugašes ničesar! Pa saj také vém, da ga ne ugašes, zato ti ga rajši povém — Matijčka sem našel!“

Ona se pogladi z roko po čelu, kakor bi se tega že davno pozabljenega imena nič več prav ne spominjala.

„A,“ pravi Slavica nekaj časa potem, začudivša se, „našega bivšega sosedu, ki je bil takšen strasten kvartopirec, da je žito že v klasji na njivi zakvartal? Ali je mari njegov denar to? Ali ti je posodil?“

„Prav dobro se mu sedaj godí,“ pravi mož, izogibavši se zastavljenemu vprašanju. „Tukaj je za agenta in komisijonarja in je na videz imenitnejši gospod, kakor prej, ko je bil še graščák. Ko se najdeva, vzame me s saboj v svojo navadno krémo, kjer sva našla več jako čislanih gospodov. Prav dobro smo se zabavali in kakor véš, kakor se rado prigodí v takih družbah, konečno smo tudi nekoliko vrgli kvarte. Saj véš, da če so vsi igrali in tudi mene vabili, da se nisem mogel braniti. Matijček mi je posodil nekaj drobiža in dobil sem, kakor vidiš, ves ta kupček.“

Gospá ga je ves čas moléce poslušala. Podgoričan se je vstrašil, vidéč silno resni in objokani obraz svoje žene, ki je sedaj zopet oči uprla vánj. Zajedno ga je prijela za roko in rekla s tresočim glasom:

„Dobro, Emil ljubi, toda bodi to prvič in poslednjič, nikdar več ne hodi v to družčino! Saj véš, zakaj se mi igra také silno stуди. Znano ti je, da so jedinega mojega brata, ki je bil ponos in nada vse družine, kvarte spravile v prezgodnji grob. Saj menda še nisi pozabil, koliko sem tedaj prebila, ko nam je došla novica, da se je nesrečnik v Vragovem logu ustrelil. Neko posebno prokletstvo se drži tistih počekanih podob in za pet ran božjih te prosim, pústi jih. Ne dotikaj se jih več! Stóri mi to na ljubav otroku svojemu, če že záme ne maraš nič več in za prošnje moje.“

Podgoričan jo je ves zmeden poslušal. Ničesar ji ni mogel odgovoriti. Le okó mu je nemirno begalo od bledega obličja ljubljene žene, na mizo, na kupček také zlahka prisluzenega denarja. Sreča mu je tudi mila, zakaj bi se je torej vsak večer ne posluževal? Žena bo nekaj časa godla. Vidéč pa, da ji redno donášam vsako noč po polne pesti raznega drobiža, bode se pa že potolažila. Saj so si v tem vse jednake, jedna kakor druga. Kvartopirec pa zaradi tega še venderle nisem!

In vender je že bil! Že ga je imel kvartopirski satan v svojih krempljih, iz katerih se je človeku neizrečno težko izkupati. Podgoričana odslej ni bilo nikdar več ob pravem času zvečer domov. Razpor, ki se je zaradi tega vnel v dosedaj vseskozi srečnem zakonu, širil se je od dné do dné, kar se je končno celó malemu Slavku jako čudno zdelo. Dokler namreč Podgoričan ni zahajal med kvartopirce, sedéval je redno vsak večer, kadar je mati s Slavkom že opravila večerno molitev, pri dečkoví postelji, kjer mu je toliko časa pripovedoval razne pravljice, dokler se otroku ni zaspanec oglasil. Vsega tega sedaj ni bilo več, pač pa je Slavko zjutraj nahajal ob svoji posteljici raznih sladkarij in igrač, ki mu jih je oče pozno iz gostilne vračajoč se prinašal, in to je dečka kmalu potolažilo.

Bližal se je božič in gospá Podgoričanova je imela čimdalje več dela. Tudi Slavko ji je pomagal sestavljati jaslice, katere je za pródajo napravljala. Strigel ji je podobice ovčic in pastircev.

„Mamá“, vpraša nekega dné Slavko vezljajočo Zorislavo, „kaj pa naj papánu kupim za božič?“

Gospá, ki je bila ravno zopet, kakor poslednji čas navadno vsa zamišljena v móževo nerodno življenje, kakšen bode iz vsega tega konec, dala je Slavku jako kratek odgovor, ki je pričal, kje so bile njene misli. Rekla mu je: „Kupi mu kvarte!“

III.

Dan pred svetim dnevom je bil. Zorislava je pobrala zgotovljene reči in jih je nesla k trgovcu, ki jih je naročil. V prodajalnici stoji imenitna gospá, ki je jako bogato oblečena v dragoceno krzno. Ko Slavica nekoliko čaka, predno dobí zasluženó plačilo, obrne neznana gospá kar takó samó po sebi nevédoma oči vánjo in Zorislava se ji zdí takó znana, kakor bi jo že od nekđaj poznala. Ko takó premišljuje: ali je to mladostna njena prijateljica Slavica ali ne, dobila je ta že plačo in zajedno tudi že drží, za kljuko da odide.

„Prav ona je in nobena druga“, pravi neznana gospá sama sebi in hití za njo, ki je bila že na ulicah.

„Slavica!“

„Le-tá se ozrè in obstoji.“

„Ali si res, Malka?“ vpraša Slavica s tresočim glasom in solze se ji potočé po licih.

„Ne tukaj, ne tukaj, prijateljica draga, tjakaj-le pojdivi v óno slaščičarno. Vidim, da ti ne gre predobro. Rada bi bila že davno káj natančnejšega o tebi pozvédela, pa se nisem imela do nikogar obrniti. Prav je, da sem te dobila, mnogo ti imam povédati.“

S temi besedami je potegnila Malka, mladostna prijateljica Slavičina, le-to s saboj, četudi se je Zorislava na vso moč branila, ker se ji je mudilo domóv in pa — ker se ji je škoda zdelo denarja, da bi ga bila potrošala za sladkarije. Toda noben izgovor ji ni pomagal in morala je iti.

V slaščičarni sta sédli v temoten kot in Malka je naročila raznih slaščic in vsaki kozarec izbornega vina, katero je Slavici kmalu srce popolnoma odprlo, da se je prijateljici svoji do čistega izpovedala. „Oj, ti ubožica ti, in dosedaj mi nisi hotela ničesa potožiti, ko vender véš, kakó rada bi ti bila pomagala!“

Zorislava odkima žalostno z glavo.

„Jutri na vse zgodaj pridem s svojim možem k vam“, pravi dobrosrčna Malka, „in potem naj se možá samá pomenita zaradi bodočnosti. Posestvo Novigrad bi bil moj mož že davno rad izročil poštememu oskrbniku, ker je sedaj silno zanemarjeno, četudi je svet ondu prav rodovit. Podgoričana je moj mož vedno jako čislal in vrlo ga bo veselilo, če mu bo mogoče zánj káj storiti. Zato pa le vesela bódi, Slavica, kajti sam Bog te je pripeljal danes v moje roke. Vse se ti bode na dobro obrnilo!“

V tem se je napravil že sveti večer. Iz vsake hišice se je svetila božična luč pri oknih. Nekako omamljena je hitela Zorislava domóv. — „Vse se bode na dobro obrnilo“ — te besede Malkine so ji odmevale v sredi srca.

IV.

V tem, ko sta sedeli Malka in Slavica pri slaščičarji, prišel je Podgoričan izredno prej domóv, kakor drugikrat. Vse popó-ludne je namreč mož igral in vse so mu pobrale kvarte.

Sreča mu je danes odločno obrnila hrbet in vender kakor vsak igralec je tudi on prav zatrdno mislil, da jo mora prisiliti. Neizrečno ga je tudi bolelo, da, kadar je bil že poslednji vinar zaigral in Matijčka poprosil, naj mu káj posodi, mu je ta ležnjivi in hinavski prijatelj prošnjo kar naravnost odbil. Potrč na duhu in telesi je tedaj obtičal Podgoričan na stolu in kar zvenélo mu je po ušesih. Nato pa je vstal in molčé odšel.

Domóv prišedši omahne na stol. Kaj bo, kaj bo? Božični prazniki so tukaj, on pa brez cvenka v žepu. Okó mu obstane pri napol odprti miznici, v kateri je imela žena spravljeno šivanje, mali Slavko pa svoj hranilček. „Hranilček! O rešilna beseda, o sladka misel, ti mi bodeš pomagal, da zopet pridobim zaigrane novce!“ misli si Podgoričan v tistem trenutku, ko njegovo okó ugleda hranilček.

Vender — ne — ne, to bi bilo zlodejstvo; denar je Slavkov, in ne smeš se ga dotekniti. — Ej, ej, saj ga vzameš le za jedno ali dve uri in potem prineseš polne žepa s tem nedolžnim denarjem priigranih tolarčkov zopet domóv. Živ krst ne bo védel, da si se poslužil Slavkovega denarja, pomagal si bodeš pa vendarle in boš vsaj ležnjivemu prijatelju Matijčku pokazal, da imaš še denar pri hiši. Le kar sézi! Takó sta mu šepetala dobri in hudobni duh.

Podgoričan res seže hlastno po lončenem hranilčku, toda izpustí ga zopet ravno takó hitro iz rok na tla, da se razletí na sto kóscev. Hranilček je bil namreč — prazen.

Navzlic tej nezgodi je Podgoričanu vender zdajci silno odleglo pri srci. Četudi je bil brez novca, vender ga je veselilo, da se ni pregrešil dejanski na imetji svojega otroka.

Prav v tem trenutku se odpró duri in njegova žena stopi vsa obložena z božičnimi darili v sobo. Od same radosti se ji žari obraz. Možá ugledavša izpusti vse zajedno iz rók, skoči k njemu, objame ga in vzklikne: „Vse se bode še dobro izteklo!“

Mož jo molcé gleda in ravno jo hoče vprašati, kaj li je zvédela, da takó govori, ko žena ugleda na tleh Slavkov razbiti hranilček in vsa prestrašena vpraša: „Kje je Slavko? Kje je moj sin?“

Slavko mora tudi slišati, da pojdemo zopet venkaj na deželo, kjer boš imel dobro službo.“

Mož pravi, da o Slavku ničesa ne vé, da ga ni bilo domá, kadar je došel, kar je ljubečo mater takó pretreslo, da je vzkliknila: „Oh, dàj mi zopet mojega Slavka!“ in solze se ji uderó po licih.

V tem trenutku pridere pa Slavko v jedni sapi po stópnicah in takoj na to zavriska v sobi. Obraz mu je bila božična burja razžarila in ščinkovca je tudi ujel na drobni nósek. Ročice, v katerih je držal nekaj v popirji zavitega, bile so mu popolnoma premrle.

Mož in žena, oba zajedno mu skočita naproti in vsak ga hoče prvi imeti. Jedino dete njijino je bilo in oba sta se bala, da bi ga jima ne bil kdo odvédel ali da bi se otrok ne bil kakó drugače ponesrečil.

„Kje si bil, neubogljivec!“ pokrega ga mati. „Kolikrat sem ti pravila, da ne smeš nikdar sam iz hiše, in komaj sem peté odnesla, pa si jo že popihal.“

„Oh, mamá ne bodite hudí! Ko Vas ni bilo domá, skočil sem k sosedovemu Ivanu, da je šel z mano k trgovcu tja doli, kjer sva kupila papánu nekaj za božič. Najlepše sva izbrala, kar jih je trgovec imel, in Ivanova mama so rekli, da bodo že prave. Náte jih, papá!“

Pri teh besedah dá Slavko očetu svojemu nekaj v popir zavitega, na kar se pred njim razkorači, da bi videl, kakó bode njegovo darilo ljubega očeta razveselilo.

Podgoričan odviije popir in kakor od strele zadét omahne na bližnji stol. Pred njim na tleh pa plešejo, kakor frfrajoči pisani metulji v vseh mavričinih barvah razne podobice, na katerih so kralji, kraljice, fantje, srca, želodi, peresa, kvadrati, z jedno besedo: kvarte, prav prave kvarte mu je prinesel otrok njegov za „božično darilo!“

„Oh!“ — samó ta besedica se mu dvignila je iz tesnega srca, in vroče solze ga polijó. Z rokami si pokrije Podgoričan obraz in nič ne vidi, kakó klečí pred njim jokajoča žena, katera ga prosi, naj ji nikari tega ne zaméri. Podgoričan ne vidi nič in ne sliši drugega kakor jedino le srce pretresajoči in očitajoči glas svojega ne-

dožnega otroka, ki mu iz teh po tléh raztresenih čečkarij molče pravi, da je kvartopirec!

Ko se je Podgoričan iz vsega srca najokal, vstane. Tistih raznih čečkarij ni bilo nič več po tléh. Iz bližnjega zvonika line oznanjeval je božični zvon: „Slava Bogú na višavah in mir ljudem na zemlji!“

Na sredi sobe je stalo vse v lučicah božično drevó, katero je poslala Podgoričanovi družini Zori-slavina prijateljica

Malka, pri njem pa Ana in Slavko.

„Odpústi, ljubi mož!“ prosi žena, ko Podgoričan vstane. „Nisem ti mislila kaj takega napraviti, kar je storil Slavko zaradi moje zamišljenosti.“

Podgoričan stisne oba náse in vzklikne: „Oh, žena, kaj sem ti storil!“

„Mir ljudem na zemlji!“ odgovori mu ona in vroče poljubivši ga dostavi:

„Še vse se nam bode na dobro obrnilo!“

Smešnice.

Na vrtu.

„Oče, čemu bodete pa hruško posekali?“

„Saj vidiš, da se je posušila!“

„Oh, oče; saj imam suhe hruške tudi rad!“

Neverjetno.

Nekdo je pripovedoval v družbi, da je zaprl pet miši skupaj v jedno kletko, da bi lakote poginile in da je čez nekoliko dni našel v kletki samo pet repov, ker so se miši jedna drugo požrle.

Zobozdravnik Janez Klešče

ordinuje vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Ura počitka.

A.: „Povej mi vendar, prijatelj, kedaj počivaš?“

B.: „Po obedu se navadno za jedno uro vleže k počitku.“

A.: „Kdo pa?“

B.: „Žena moja!“

A.: „I, jaz pa vprašam, kedaj počivaš ti!“

B.: „Nu; kadar ona spi, tedaj imam jaz — mir in počitek!“

Velikanka.

Nek popotnik dospel je v majhno vas ter se podal v gostilno, kjer je ugledal žensko izredne velikosti. Tujcu je prišlo na um, da je to žensko že nekje videl, zato jo vpraša:

„Ali vas niso nekoč kazali kot velikanko v mestu L.?“

„Da“, odvrne velikanka, „toda sedaj sem že polu leta tu za malo dekle!“

Razloček med Kano in Ljubljano.

Strasten šahist.

Angleška potrpežljivost.

Dva imovita Angleža srečata se vsak v svojem vozu v ozkej ulici. Nihče se neče drugemu ogniti. Naposled seže jeden izmed njiju v žep po časnik t-r ga začne čitati. Drugi pa se ne zmeni za to, temveč reče svojemu nasprotniku hladno:

„Prosim, ko boste časnik prečitali, posodite ga še meni!“

Pesnik Piron in opat.

Pesnik Piron oblekel se je nekoč v lepo novo obleko, kar ni bila njegova navada, zato se hoče nek opat ž njim nekoliko pošaliti: „Ljubi Piron, obleka v katerej vas danes vidim, je za pesnika predobra, gotovo ni za vas narejena.“

„Mogoče,“ odvrne Piron, „toda pri znati morate, gospod opat, da tudi vi niste narejeni za obleko, v katero se oblačite!“

Kdor išče ta najde

Nek Nемец zabavljajal je narodnjaku, da je slovenski jezik za bibe.

„Zato se mu pa osli ne morete priučiti!“ odvrne Slovenec.

V gostilni.

Gospod: Natakakar plačat.

Natakak: Kaj imate blagorodje?

Gospod: Juho, meso, pečenko s salato in močnato jed.

Natakak: In kaj še?

Gospod: Lakot.

„AZIENDA“

avstr. franc. družba
za zavarovanje proti
elementarni škodi in
nezgodam.

avstrijsko-francoska
družba za zavarovanje
rent.

Vodstvo: na Dunaji.

Vplačana akcijska glavnica in druga imovina
znaša čez

2 milijona glđ. a. v. | 9 milijonov glđ. a. v.

Družba zavaruje

a) proti škodi, ki nastane po požaru ali strelji, razneženji po paru ali plinu na stanoviščih in gospodarskih poslopijih, fabrikah, mašinah, hišnem orodji vsake vrste, na zalogah blaga, živini, poljskem orodji, poljskih in senožetnih, sadežih v kaščah in vvislih;

b) proti škodi po toči, na zemeljskih pridelkih;

c) proti nezgodam pretečim pri prevažanju na vodi in na kopnem;

d) človeško življenje v vseh običajnih kombinacijah, kakor: zavarovanje na smrt, zavarovanja na doživek in zavarovanje letnega dohodka z najbolj cenimi premijami in pod najugodnejšimi pogoji.

Glavni zastop za Kranjsko

pri gospodu

Josipu Prosenču v Ljubljani

Selenburgove ulice št. 3

Pranja se ne bode bati več!

Pralni in ovijalni stroji (sistema STRAKOSCH & BONER) je zopet tako praktično in dragoceno izumljenje, da zaradi svojih velicih koristij se povsod vedno bolj udomačuje in bode polgoma neobhodna za vsako redno gospodinjstvo. Kakšne težave so združene, da se opere in uredi umazano perilo, znano je dovolj vsakej gospodinjji. Kako hitro in kako čedno vrši se pa to z praktičnim strojem za pranje in ovijanje, iz katerega pride perilo že več nego na pol suho, popolnoma čisto in svetlo. Skoro brez šuma in brez truda dva človeka v malih urah na tem stroju veče obdelata, kakor pri navadnih težavnih in zamudnih razmerah 4 do 5 dražih žensk v ravno toliko dneh. Perilo se pri tem prav nič ne poškoduje in je, kakor že povedano, jako čisto. Tudi pomodri se pri tem lahko. Stroj postavi se lahko na katerem kraji koli in ne onesnažita, ker deluje hermetično zaprt. Na tisoče priznanih pisem je pri tovarni STRAKOSCH & BONER na ogled. Tudi tu so že začeli upotrebljati s to velikansko in koristno novostjo in tu naj slede nekatera spričala o tacih strojih, katere sem jaz preskrbel in so se dobro obnesli.

Vabim torej gospodinjje, posestnike hotelov itd. najuljudneje, da pridejo mnogobrojno kupovat te stroje.

Z velespoštovanjem

FRAN DETTER

nasproti železnemu mostu v Ljubljani.

Gospodu Fran Detterju v Ljubljani.

Na željo Vašo potrjujem Vam prav rada, da sem jako zadovoljna s pralnim in ovijalnim strojem (sistema Strakosch & Boner) ki sem ga kupila pri Vas, ga vsakej gospodinjji najsrčneje priporočam. Jaz ne bi mogla pri mojem gospodinjstvu več pogrešati tega za vsako gospodinjstvo tako koristnega stroja, s katerim se prihrani mnogo časa, dela in kuriva, ter se perilo jako varuje.

V Ljubljani dne 10. oktobra 1888.

Karolina Dreise, tovarnarjeva žena.

Gospodu Fran Detterju v Ljubljani.

Pralni in ovijalni stroj, kateri sem kupila pri Vas (sistema Strakosch in Boner) popolnem ustreza njega zahtevam, kajti prihrani se pri tem mnogo dela, časa in kuriva, perilo pri tem nič ne trpi in torej lahko ta stroj vsakej gospodinjji iz lastne skušnje najiskrenejše priporočam.

V Ljubljani dne 10. oktobra 1888.

Z velespoštovanjem Jeanette Schlegel.

Albin C. Achtschin

trgovina z železjem
v Ljubljani,
Gledališke ulice št. 8.

Priporoča kmetijsko, kakor
tudi rokodelsko orodje,

štedilnih ognjišč,
peči, in kovanje vsake vrste
po najnižjih cenah.

Peter Uranič

ključavničar.
Rimska cesta št. 5.

Priporoča se za vsa v
njegovo stroko spadajoča
dela, kakor tudi pri stav-
bah, izdelovanje štedilnih
ognjišč, peči vsakovrstna
popravljanja, ter zagotavlja
točno in solidno izvrševanje
po najprimernejši ceni.

Prejema omenjena dela
tudi na deželi in jamči za
dobro in solidno delo.

Podpisana naznanjam
častitim svojim obiskoval-
cem, da nadaljujem svojo
gostilno

„pri Tomlešku“
sv. Jakoba trg,

isto tako, kakor poprej pod
A. Pancetom nespremenjeno
in se priporočam vsem svo-
jim obiskovalcem še za
nadaljno zaupanje.

Za dobra jedila, vina
in pivo skrbela bodem vedno.

S spoštovanjem

Ana Pance.

J. Kunčič

izdelovalec soda vode v Ljubljani,
Nemške ulice št. 10.

Naznanjam slavnemu
občinstvu, zlasti pa gosp.
gostilničarjem v Ljubljani,
kakor na deželi, da izde-
lujem dobro, okusno

sodo-vodo

katero razpošiljam na zah-
tevanje na dom, po zelo
nizkej ceni. Za obilna na-
ročila se priporočam.

Leta 1882. odlikovano

umetno in kupčijsko vrtnarstvo

ALOJZIJA KORZIKE

Tržaška cesta št. 10 — Šelenburgove ulice št. 6
v Ljubljani

priporoča se p. n. občinstvu za izdelovanje svežih šopkov, vencev s trakovi in napisi in raznih suhih vencev. Dalje priporoča svojo veliko zalogo sobnih in vrtnih rastlin, raznovrstna dobra, zanesljivo kaljiva semena, 20.000 špargelnovih sadik in vse v njegovo stroko spadajoče stvari po nizkih cenah.

H. L. WENCEL

pri „plavi krogli“ v Ljubljani

Zaloga specerijskega, materialnega blaga in raznoterih drogij in strupnih tvarin priporočuje vsem kmetom in živinorejcem

„Augsburško štupo“

velepriznana najizvrstnejše sredstvo in zdravilo za **konje**: pri smoliki, prehladi, koliki itd.; za **govejo živino**: pri napenjanji, za zboljšanje slabega mleka; za **svinje**: če nečejo žreti, za obrambo pred rudečo boleznijo itd. — Augsburska štupa napravi živini tek in ji pripravi s tem telesno zdravost in lepoto. Vsak zavoj ima popis, kako se rabi.

Fotografični atelijer

FRAN-a LAINER-ja

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 7

priporoča se

za izvrstno napravo **portretov** in povekševalnih posnetkov zunaj hiše. Fotografične posnembe poslopij krajepisi itd. se na željo napravijo.

ANDREJA DRUŠKOVIČA

Nestni trg št. 10   trgovina z železnino   Nestni trg št. 10

priporoča v velikem izboru in po zelo nizki ceni: okove za okna in vrata, storje za stokodoranje, drat in cveke, samokolnice, vezi za zičavce, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši Kamniski Portland in Roman cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tla, kakor tudi lepo in močno narejene vsake vrste železne peči v velikem izboru, štedilna ognjišča zidana in železna, kakor tudi njih posamezne dele. — Pri stavbah, kjer ni vode blizu, neobhodno potrebne vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malo urah in z malimi stroški na pravem mestu do vode priti, ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za skopane vodnjake: železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železne okove. — Vsake vrste oročja, kakor: lepo in močno narejeni plugi in pluzne, železne in lesene brane in zobovje zanje, motike, lopate, rovnice, krampe itd. Tudi se dobiva zmerom sveži Dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja. — Vsa vrtnarska oročja, kakor tudi oročja za sadjereje in obdelovanje sadnih dreves in sicer: drevesna strgulja, škarje za gospenice, ročna lopatica, drevesna žaga, sačni trgač, drevesne škarje, cepilnik, cepilnik za mladiče, cepilni nož, vrtnarski nož in drevesna četka. Oročja so vsa na lepo popleskani leseni plošči urejena in po prav nizki ceni.

ALBERT SCHÄFFER

rokovičar in obvezarijar, v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 7

Velika zaloga glacié in suede-rokovic c. kr. priv. rokovičarske tovarne I. E. Zacharias na Dunaji, nadalje rokovic iz irhovine in usnja od divjačine, dogskina, jahalnih, preštih in unitormskih rokovic, nadalje rokovic iz svile in sukanca. Vedno najnovejše letno in zimsko blago. Nedreci, francoski in dunajski, najboljšega kroja, elegantno narejeni. Francoski in angleški toaletni predmeti. Potni podložki vsake vrste in velikosti, podveze za nogovice, elastike, listnice. Kravate za gospode v veliki izbiri od najcenejše do najfinejše vrste. Ovratniki in mansete, hlačniki, pravo perilo iz kavčuka.

Zaloga kirurških predmetov in obvezilnih snovij, kilnih pasov vseh konstrukcij s peresi in brez njih, kilne preveze. Vse kirurško gumijevo blago in izdelki za postrežbo bolnikov, kakor: očesne, ušesne, klistirske in maternične brizge, injekcijske in ranine brizge, maternični krožki, sesalniki, mlekovlečniki in sesalnice, zračne blazinice, posode za iztrebljanje, posode za bljuvanje, steklene, gumaste in potne urineaux, scalne posode, nogovice za otekle žile, vratni in životni obkladki po Priessnitzu, gutaperčni popir, Billrothov batist, sušilno cevovje itd. Gorkotni urejalniki, po lestvici, škropilnice. Zrcala za preiskovanje grla, ušes in maternice, inbalaicijski aparati, razkropilci. Bougies, chateter, angl. in franc. po Nelatonu, kovinski chateter. Posteljne uložke, rudeče in sive, gumovane. Rokovice za drganje. Maximalni in bolniški toplomer. Charpie-pavola, 5°/₁₀ karbolna, 10°/₁₀ salicilna kislina in Brunsova. Prof. dr. Mesetigova jodoformovi plini in jodova charpie-pavola. Ortopedični nedreci in ravnodržci nogni stroji delajo se le po meri. Za zdravnike in zdravilne zavode znižane cene. Posamični deli raznovrstnih brizg in aparatov so vedno v zalogi.

Zunanja naročila se hitro in točno izvrše.

Zobozdravniško naznanilo.

V zobozdravniškem atelijeju
v Gospodskih ulicah 2, 1. nadstropje
se ordinuje
vsak dan od 10. do 12. in od 3. do 5. ure.

JOSIP PETAVER

krojač

v Ljubljani, Stari trg 16
nasproti dr. Ahačičevi hiši

se priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini za izdelovanje obleke po najnovjšem kroju in po nizki ceni.

KWIZDE protinski fluid

že več let preskušeno domače zdravilo proti protini, trganji po udih in živčnim boleznim.

Gospod Fr. Iv. Kwizda, c. kr. avstrijski in kr. rumunski dvorni založnik in okrožni lekarnar v Korneuburgu pri Dunaji.

Z zadovoljstvom morem Vam naznanjati, da je Vaš Kwizde protinski fluid meni jako pomagal pri trganji po udih. Morem torej iz lastne skušnje svoje slednjemu ki boleha za to boleznijo, priporočati Vaš izvrstni izdelek Kwizde protinski fluid. Nagy-Rippeny, dne 9. maja 1887. Filip Barna, pr. zdravnik.

Kwizde protinski fluid je pristen le, če ima zraven stoječo varstveno marko in se dobiva v vseh lekarnah avstro-ogerske države. — Cena steklenici 1 gld. avstr. velj. Vsak dan razpošilja po pošti osrednja razpošiljalnica: Okrožna lekarna v Korneuburgu

FRAN IVAN KWIZDA, c. kr. avstr. in kr. rumunski dvorni založnik.

M. URBAS

Resnova cesta v Ljubljani Pri Mesarskem mostu

priporoča bogato svojo zalogo **specerijskega, materijalnega in kolonijalnega blaga na debelo in drobno** po skrajno **nizkih cenah**. Tudi priporoča svoj neposredno uvožen **ruski in kitajski čaj**, jako star **pristen Jamaica rum**, jako priporočljiv za bolehaajoče na želodci, posebno pa opozarja p. n. občinstvo na priznano jako okusne in jako dobre **kranjske klobase**.

Največja izbena

L. MIKUSCH

tovarnar dežnikov in solnčnikov
v Ljubljani, Mestni trg št. 15

priporoča svojo bogato zalogo

dežnikov in solnčnikov

v vseh velikostih in iz različnega blaga, priprostitih in elegantnih
po najnižjih cenah.

Prekupeem se razpošiljajo obširni ceniki zastonj in franko.

Najnižje cene

Solidno blago

Lepa oprema

FELIKS TOMAN

kamnosek

v Ljubljani, Kravja dolina št. 12

Priporoča se velečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu
za izde'lovanje **oltarjev, vsakovrstnih cerkvenih del,**
nagrobnihi spomenikov ter vsakojakih stavbenih
proizvodov po najnižji ceni.

Ustanovljena 1831

C. kr. priv.

Ustanovljena 1831

zavarovalnica „Assicurazioni Generali“ (Občno zavarovalno društvo) v Trstu

Glavno zastopništvo v Ljubljani, Gradišče 4

Družbin zaklad za jamčenje	36,120.176 53 gl.
Od ustanovljenja plačana vsota za škode	207,379.802-20 „
Dne 31. dec. 1886 na življenje zavarovana glavnicca	105,482.651-38 „
Premijski listi in v poznejših letih poplačljive premije zoper ogenj	22,766.106 95 „

Družba „Assicurazioni Generali“ zavaruje v sledečih strokah:

1. na človeško življenje;
2. proti požarom po cerkvenem posestvu, po graščinah in kmetijah, po hišah in gospodarskih poslopih in njih vsebini, na blagu vsake vrste, poljskih pridelkih, lesu in oglji na prostem, kakor tudi proti škodi, proizročeni po podiranji in izpraznjenji, po blisku ali po razneženji s plinom ali vsled razjoka parnih kotlov. — Občinam, cerkvam, samostanom in pobožnim ustanovam dovoljuje „Assie. Gen.“ 2% popusta od navadne premije.
3. proti toči na poljske pridelke;
4. proti oškodovanji vsled prevažanja na blago in pridelke, na ladije, in druga vozila med vožnjo na morji, na rekah, prekopih, jezerih in po suhem s poštnimi pošiljatkami vred;
5. proti škodi po ubitji na zrcala in steklo.

JOSIPINA ŠUMI

cukrarninarska in sladčičarska obrt v Ljubljani
na Kongresnem trgu (v Zvezdi) št. 13

priporoča svojo *veliko zalogo* najfinejših *francoskih* in *angleških sladčičarij*, *sladnih* in *athee-bonbonov*, ki so izvrstno sredstvo proti kašlju in hripavosti, izvrstnega *malinjaka*, liter po 80 kr., če se ga vzame 10 litrov, po 70 kr., najfinejše *marmelade* in *gelées*, kilo po 80 kr. *Cvetic* v najmičnejših in živih barvah, *punčike* in najrazličnejši *šaljivi predmeti* za svatbe itd. se po naročilu izdelujejo.

Vsa v to stroko spadajoča naročila izvrše se ceno in točno.

Manjše pošiljatve se odpošiljajo le proti poštnemu povzetju. Mične *sestave stvari* za *božič* od 2 glđ. do 10 glđ. in čez, popolnoma zadostujoče za veliko *božično drevesce*.

Filijalka e. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz . . . 2 $\frac{1}{2}$ ‰	30-dnevni odkaz . . . 2 ‰
8- " " . . . 2 $\frac{3}{4}$ ‰	3-mesečni odkaz . . . 2 $\frac{1}{2}$ ‰
30- " " . . . 3 ‰	6- " " . . . 2 $\frac{1}{4}$ ‰

Vredn. papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februarja, 20. aprila in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2‰ na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

Predjmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5 $\frac{1}{2}$ ‰ letnih obrestij do 1000 glđ., za večje svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Zelodčeva esenca

lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani

ni nikakor sredstvo, ki skoraj raztrga črevesa in sili naravno njih delovanje! Marveč ta esenca je polajševalna pa vender gotova, uspešna pomoč, ki le podpira naša notranja telesna delovanja in tedaj ne škodi črevesom nikdar, če bi se še toliko časa zavživala. Ona ozdravlja vse obolelosti želodčeve in telesne, vranične in jetrne bolezni, kakor posebno zlato žilo, vsako telesno zaprtje, vodenico, dol-

gotrajajočo drisko vsled pokvarjenih čreves, in je po vrhu najuspešnejše sredstvo zoper gliste pri otrocih. Izdelovatelj jo pošilja v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gl. 36 kr., poštno stroške trpe p. n. naročniki.

Ta želodčeva esenca se izdeluje edino le v lekarni Piccolijevi v Ljubljani in jo na Kranjskem prodaja samo izdelovateljeva lekarna na Dunajski cesti v Ljubljani in tudi še lekarna Rizzioli-jeva v Novem mestu. Na Koroškem, Štajerskem, Primorskem, v Trstu, Istri, Dalmaciji in v Tirolih, dobiva se v vseh večjih lekarnah.

Ravno tako razpošiljam kar najhitreje mogoče po pošt-nem povzetju ali predplačilu zneska, vsakovrstne specijalitete in domača zdravila; — po receptih zapisana zdravila se tudi z obratno pošto najnatančnejše in vestno pripravljajo ter razpošiljajo in so vsi izdelki zanesljivo sveži in dobre baže.

➔ P. n. naročniki so najljudneje naprošeni, svoje naslove prav razločno in natanko naznanjati.

Edina tapecirarska kupčija v Ljubljani.

Anton Obreza

tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice, št. 4.

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega tapeciranega pohištva, kakor sa-

lonske garniture, spalnii divani in otomane za spalnice, staronemški divani in stoli za jedilnice, navadni divani (od 26 gld. nadalje) žimnice, modroci na persih (po 10 gld. in višje) nadalje velika izber tapet, oken-skih zagrinjal, plahit in karniš, preprog za salone in posteljnih predložk.

Vsakovrstne dekoracije in preoblačenje sob z tapetami. Jamčim za dobro in fino blago, le po pomočnikih izvršeno delo.

Ceniki s podobami na zahtevanje zastonj in franko.

Priznано najcenejša tvrdka.

C. kr. zaloga tovarne za glaževino

Peregrina Kajzel-a

v Ljubljani, Stari trg, št. 15.

Priporočam slavnemu občinstvu, posebno prečast. duhovščini in gosp. učiteljem svojo veliko zalogo

steklene in porcelanske robe
ogledal,

v oljnatih barvah tiskanih slik
z okvirjem in brez okvirja.

Portretov dr. Janeza Bleiweis-a
z okvirjem vred od 2 gld. 50 kr. naprej.

SVETILK,

cerkvenih svečnikov iz stekla in broná

Dalje se priporočam za

izdelovanje oken v gotičnem slogu

po najnižji ceni s točno postrežbo.

Nadejaje se obilnih naročil se lepo priporoča z najodličnejšim spoštovanjem v dani P. Kajzel.

Bogata zaloga vsakovrstnih
ročnih del in blaga za šitkanje, pletenje, vezlanje in šivanje

MARIJA DRENIK

v Zvezdi (Sternallee)

Ljubljana

v hiši „Matica Slovenska“

Nagrobni traki z napisi   Pletenje nogovic na stroj
Predtiskarija

Največjo zalogo najnovejših in najboljših petrolejskih,
stenskih in namiznih svetilnic, potem
cerkvenih lestencev, slik, zrcal, zlatih
okvirov, steklenega blaga, steklenih
plošč vseh velikosti in vrst, nadalje naj-
bogatejša izber porcelanskega in belo-
prstenelega blaga

ima

FRAN KOLLMANN v Ljubljani.

Veliko zalogo

**klobukov, kap najnovejši fazone, lod-
naste klobuke za lovce vsake barve,
cilindre itd. priporoča po nizki ceni**

IVAN SOKLIČ

Gledališke ulice št. 6   Ljubljana   blizu Frančiškanske cerkve.

Vnanja naročila se točno izvrše.

Ustanovljeno

1842

Brata Eberl

Ustanovljeno

1842

fabrikanta oljnatih barv, lakov in firnežev

napisa in slikarja

pleskarsko podjetje za stavbe in hišno opravo
v Ljubljani

za Franciskansko cerkvijo, v hiši Ivana Vilharja št. 4.

Oljnate barve v ploščevinskih pušćicah za prodajalce na drobno po 1 kilo in $\frac{1}{2}$ kilo vsebine, najfinejše strte in po najnižej ceni. (Obćno priznanje.)

Jantarjev lak za tla v šestih barvinih tonih, najtrajnejša tvarina za tla.

Špiritni podsnovni in svetli lak za tla, ki se v jednom dnevu lakujejo in zopet rabijo.

Angleški laki za koćije Nobles & Hoare.

Preparacijski, zraćni, damar-lak, lak za hišno orodje, železo in usnje, mixion (za pozlatovalce), **terebin** (sušilno sredstvo), **Dunajsko Novomeško terpentinovo olje**.

Firnež le iz kranjskega olja, ki se ne sme zamenjati z navadnim firnežem v trgovini.

Kemićne barve za posobne in dekoracijske slikarje, **prstene barve** za zidarje itd.

Velika zaloga norimberćkih ćopićev

priznано najboljše vrste, kakor tudi vseh drugih, v to stroko spadadajoćih predmetov.

Priporoćava svoje pleskarstvo za stavbe in hišno orodje ćastiti duhovščini in p. n. občinstvu po mestih in na deželii najtoplejše, kajti lahko zavsem zadostiva vsem zahtevam v tej stroki. Najina doseđanja dela so povsod obćno priznavali in se nikdo skušati ne more, kar se tiće solidnosti in ukusa ter nizke cene dela.

Posebno priporoćava **pleskanje hiš z oljnato barvo**, kateremu se mora dati prednost pred vsakim apnenim barvilom, kajti se dolgo drži in je le malo dražji. Hiše, ki se prav z dobro oljnato barvo in s pravo skrbnostjo napleska, od 20 do 30 let ni treba popravljati.

FRANA HERMANŠKEGA

poprej

Josipa Ermacore

umetna in trgujoča vrtnarija
v Ljubljani, Gradišče (Burgstallgasse) št. 10.

Priporoča svojo veliko izber v mrzlem in v gorkem rastljinaku izgojenih rastlin, in se priporoča za blagovoljne naročbe ukusno sestavljenih buketov in umetno narejenih vencev s trakovi, ki se vselej hitro dobé.

J. S. Benedikt v Ljubljani,

„pri predici ob križu“

ustanovljena leta 1830.

Največja zaloga vsakovrstnih trakov, čipek (špic), rišev, predpasnikov, obkrajkov, gumbov — in sploh vsega blaga, ki spada v lišp gospem. — Ob vsakem času se tu nahaja najnovejše: umetne cvetlice, venci za umrle in traki z z napisí. — Dalje je tu zaloga dunajskih telovnikov (modercev) in pražkih glačce-rokavic, za neveste vence, šopke in pajčolane. — Zaloga vsakovrstnih uniformijskih predmetov za c. kr. uradnike, vojake, gozdarje in rudarje, veterance in požarne brambe. — Za velečastito duhovščino talarske pasovnice, ovratnike, čipke za oltarje, koretne in cerkvene šope. — Za izdelovalce voz in tapetarje vsakovrstne porte, vrvice, tenov, res in čopov. — Ravno tako se dobiva najcenejše kožušno blago kakor muflí, kape in okrajki, solnčniki in dežniki.

Preselitev podjetja in priporočilo.

Udano podpisani usoja se p. n. občinstvu uljudno naznanjati, da je preselil svojo krojaško obrt, katero je imel 8 let v Gledaliških ulicah št. 6 v

Šelenburgove ulice št. 4 (Schleinerjevo hišo).

Hkratu se zahvaljuje za zaupanje, skazano mu v starem prostoru in prosi, da bi mu ga še nadalje ohranili, kajti prizadeval se bode v vsakem oziru zadostovati zahtevam p. n. kupovalcev in naročnikov z realno in solidno potrežbo in končno opozarja na zalogo došlega tu- in inozemskega blaga.

Z velespoštovanjem

F. Cassermann.

Ivan Bonač, knjigovez
Poljanska cesta št. 10 v Ljubljani.

COPPAG & SKERT

Trgovina knjig, umetnin, muzikalij in popirja
na Travniku 14 v Gorici v Semeniščni ulici 12

Jako obilna zaloga uradnega, listovnega, tiskarskega in zarojnega popirja na debelo in drobno

Največa zbirka uradnih, solskih, risalnih in slikarskih potrebešin.

Bogata zaloga vezanih in nevezanih knjig za vse slovstvene grane v vseh jezikih. Vsakovrstne mašne in molitvene knjige in knjižice, kakor tudi muzikalije na obilno izbiranje.

Velika zaloga poslovnih, zapisnih in odpisnih knjig, fotografij, zemljevidov in koledarjev.

Vsprejemajo se naročila na vsakovrstne modne, leposlovne in strokovne časnike, kakor tudi na večja dela izhajajoča v posamnih zvezkih.

Hotel „pri Slonu“ v Ljubljani

Hotel I. vrste

v sredi mesta, blizu poštnega in brzojavnega urada, ima 60 sob z vso ugodnostjo, salon, jedilnico in kavarno. Hotelski omnibus odhaja k vsakemu vlaku, ekvipaže v hiši. Tu je **edino kopališče z Ljubljanskimi železnimi in šotnimi kopeli** jednake Francovim kopelim, pod vodstvom gospoda vladnega svetnika prof. dr. Valente in **parne, kropilne in kopeli v banjah.**

Antona Gnezde vdova, lastnica.

ANDREJ BOUCON

stolar, Dunajska cesta 7 v Ljubljani, Frelihova hiša, II dvorišče.

priporoča se p. n. občinstvu za vsa stolarska dela in poprave v mestu in na deželi najcenejše in najboljše, Tudi prevzame vsakovrstne stare stole v popravo.

J. Klauer

(pri Voglu)

priporoča svojo bagato zalogo

špecerijskega in materijalnega blaga
na debelo in drobno.

Sosebno priporoča:

garantirano najboljši pristni

 brinjevec

domačega izdelka, kot zdravilo za obtežavo želodca,
vodenico in vsakovrstne druge bolezni.

Priporoča tudi:

veliko zalogo špirta, ruma in vsakovrstnih likerov itd.

Naročila se točno izvršujejo.

J. Anděl-ov

novi iznajdeni prekomorski prašek

pokončava
stenice,
mole,
bolhe,
muhe,
grile,
tičje uši,
i. t. d.

kratko rečeno vsaki mrčes zares tako čudovito naglo, gotovo in tako čisto, da o njih ne ostane kar nobenega sledu. Človeku in sploh domačim živalim pa štupa ne škoduje nič. Rabi se z nalašč pripravljenimi brizgalnicami.

Ta prekomorski prašek se dobiva v steklenicah po 15 kr., 25 kr., 50 kr., 1 gld., 1 gld. 50 kr. in 2 gld., brizgalnica 30 kr., v zalogi pri

Albin Sličar-ju

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 9.

Albin Sličar

trgovec v Ljubljani

priporoča svojo prodajalnico za špecerijsko in železno blago. Poleg z dobrim, vedno svežim blagom založeno špecerijo, dobi se tu vsaka železnina kovaškega in ključarskega izdelka, mnogovrstno orodje, kovanja za okna, duri in hišna vrata, železna ognjišča in peči vsake velikosti; vsaka železnina, katera se potrebuje pri hiši, v kuhinji in na polji. Pozlačene grobne križe itd. — vse po najnižjih cenah.

Ker je to moje priporočanje priobčeno v novem slovenskem koledarju, kateri se bode ob novem letu razpečaval, zahvalujem se tem potom spoštovanemu občinstvu za mnogo obiskanje do sedaj in prosim mojo staro dobro znano in tudi rado obiskano prodajalnico še v prihodnje z mnogobrojnimi naročili počastiti.

Bodi vsem prijateljem veselo novo leto 1889.

Kavarna
„Evropa“

na voglu Dunajske in Marije Terezije ceste v Ljubljani.

Najlepši, največji in najzračnejši prostor
mesta, z lepo verando.

Velika izber avstrijskih in inozemskih časnikov
kakor tudi najfinejših pijač.

Z velespoštovanjem

Ivan Gruden,
kavarnar.

Matija Gerber

(Josip C. Gerber.)

na Kongresnem trgu št. 4 v Ljubljani

priporoča svojo dobro urejeno

knjigovoznico,

v katerej more dela solidno in po jako nizkih cenah izvrševati.

Nadalje priporoča svojo veliko izber

slovenskih in nemških molitvenikov, svetih podob,
raznih vencev itd.

Šolskega orodja

kakor: vseh pisank in risank, ki se tukaj rabijo, risalnih
blocks, risalnih desk, svinčnikov, črnih, pisalnih plošč in
črtalnikov itd.

Za šolske biblioteke:

Ivan Tomšič: Knjižnica slovenske mladine, zvezek 1—3.
obsegajoč: Dragoljubci, Peter Rokodelčič, Sreča v Nesreči
in Markič: Pripovedke za mladino.

A. ZESCHKO v Ljubljani.

Zaloga popirja na debelo
delniške družbe za papirno in tiskovno obrt

Leykam-Josefsthal.

Izdelava papirnih vrečic.
Zaloga pisnega in risalnega orodja.

Selitev.

Svojim čestitim gostom

kavarne „Sternwarte“

izrekam s tem za zaupanje, katero so mi skazovali 11 let najiskrenejšo zahvalo svojo; hkratu pa naznanjam p. n. občinstvu, da sem se s 1. oktobrom s Sv. Jakoba trga

preselil na Reseljevo cesto št. 1.

Kakor dosedaj, tako se bodem tudi v novem prostoru vedno prizadeval pridobivati zaupanje svojih p. t. obiskovalcev in je ohraniti.

S spoštovanjem

Ulrich Schmidt.

Radgonska kisle voda

(Radkersburger Sauerbrunn)

Štefanije studenec

— Najčistejši alkalični kislec —

Lastnina J. DELLER-ja v Radgoni

Glavna zaloga in prodajalnica za Kranjsko izročena
je jedino le agenturni in komisijski trgovini

J. Lininger-ja

Rimska cesta št. 9 v Ljubljani

kjer se vsprejemajo vsa naročila.

Jednotna cena je, ako se kupi 100 bokalskih steklenic
v zabojih po 25 steklenic 16 gld. in 100 steklenic po
pol bokala v zabojih po 50 steklenic 11 gld. franko
zaboj v Ljubljani.

Manjše število steklenic se ne more naročiti, pač pa se dopošte,
ako kdo želi, kislec za poskušnjo.

Štefanije studenec je ogtene kisline in ogleno-kislega natrona najbogatejša mineralna voda, je čisto alkaličen studenec in je vsled svojih izvanredno dijetičnih in zdravilskih lastnosti najizvrstnejši kislec. Z vinom pomešan je **Štefanijo studenec** jako prijetna, hladilna in poživljajoča pijača in se posebno zaradi tega priporoča, ker tudi najkislejše vino spremeni v prijetno, ljubko in sladko okusno pijačo. To se izvrši po posebni ugodni sestavi vode **Štefanije studenca**, po kateri se vinska kislina nevtralizira, to je uniči. S sladkorjem, limonami (citronami) ali raznim sadnim sokom zmešana je voda **Štefanije studenca** prav šampanjcu podobna. Vsled velike množine proste oglene kisline in dvojno oglenih kisljih solij, posebno dvojno ogleno kislega natrona je **Štefanije studenec** najboljša namizna pijača, katera se z vso pravico uvrščuje med najboljše kislece cele Evrope.

Štefanije studenec ima kot zdravilo najboljši uspeh pri katarih želodca in črev, pri pomanjkanji teka in pri težkočah prebavljanja, pri zaprtji vode vsled prehlajenja, pri zlati žili, pri jetrnih, vraničnih in žolčnih boleznih, pri bledici, popustni mrzlici in pri družih živčnih afekcijah.

≡ Dobi se **Štefanije studenec** v znanih specijskih prodajalnicah v Ljubljani in na deželi. ≡

JAKOB ZALAZNIK

Stari trg hiš. št. 16.

priporoča

svež ržen kruh,

vsakovrstno

nasladno pekarijo

in kruh na vago

kg. po 14, 16, 22, 24 kr.

Dalje se priporoča gg. gostilničarjem za mnogobrojna naročila, katerim se na željo ob vsakej uri kruh na dom pošilja.

Ferd. Bilina & Kasch

v Ljubljani, Židovske ulice št. 1.

Jedina tovarna kirurškičnih obvez v Ljubljani.

Priporočata svojo veliko zalogo **kilnih pasov** vseh baž lastnega izdelka, za katerih izvrstnost se jamči.

Velika zaloga **kirurškičnih aparatov**, ki so najbolj v rabi.

Jedina tovarna rokovic v Ljubljani: glace, vojaške in irhaste rokovice v raznovrstnih barvah, kakor tudi velika zaloga svilnatih, cvrnatih in volnenih rokovic različne baže, kravat in obramnikov najnovejšega dela.

Umerjene irhaste rokovice se natančno izdelajo.

Le pri nas je glavna zaloga pravega ameriškega **hiatt-perila** (nepremočljivo gumasto perilo) vsega modnega novejšega dela.

Vse blago prodaja se po najnižji ceni.

Anton Košir

jermerar, sedlar in torbar

v Ljubljani, poleg južnega kolodvora.

Izdeluje konjske oprave, sedla, kovčege (Koffer) za gospe in gospode v vseh velikostih, kakor tudi ročne, lovske in šolske torbe (Hand-, Jagd-, und Schultaschen) ter vsprejema vse v njegov strok spadajoče poprave po najnižjih cenah; trgovcem po tovarniških cenah.

V. H. Rohrmann

naslednik J. Strzelbe

v Ljubljani

kupuje razna

zelišča, korenine

kakor tudi

trda, namizna

jabolka

po najvišji ceni.

Franjo Dežman

knjigovez

Sv. Petra cesta 6, Ljubljana.

priporoča se za

vezanje knjig, napenjanje
zemljevidov in planov

za izdelovanje **platnic, galanterijskega in kartonskega dela** ter vsega, kar spada v njegovo obrt. Pri njem dobivajo se tudi

Gregorčičeve pesnirje

broširane po 1 gl., vezane po 1 gl. 60 kr., po pošti 5 kr. več.

L. M. ECKER

stavbeni in galanterijski klepar

v Ljubljani

priporoča svojo bogato preskrbljeno zalogo vseh v njegov strok spadajočih reči in prevzema vsa v njegov strok spadajoča stavbinska dela in poprave. Pokriva cerkvene zvonike s kakeršnokoli kovino, napravlja strelivo po znanstveno najboljšem zistemu, poskuša obstoječe napeljave gledé vodilnosti z aparatom in popravo pomanjkljivo napravljenih napeljav.

J. Dimic

puškar

Kolodvorske ulice št. 4, Ljubljana

priporoča vsakovrstne puške, revolverje itd., kakor tudi vsakovrstno strelivo po najnižjih cenah. Izdeluje tudi vsa popravila.

Fran Iv.

živinozdrav-

Kwizda,

niški izdelki.

Odlikovali so ga z medalijami: nakovem in Hamburgu; z častno razstavi v Černovicah 1886; s psom na Dunaji 1. 1885 do 1886; delka (konjereja) c. kr. kmetijske družbe na Dunaji 1879 in 1885; z pripoznanjem mejnarodnega Jokej kluba v Baden-Badenu, avstrijskega Jokej kluba na Dunaji, ogerskega Jokej kluba v Budimpeštu.

v Londonu, Parizu, Dunaji, Mo-diplo-mo na kmetijski deželni diplo-mo na I. darilni razstavi s posebnim pripoznanjem VI. od-njem.

„Kwizdov e. kr. priv. restitucijski fluid za konje“ (voda za umivanje konj.) Po težavni in hudi vožnji zadobe prejšnjo moč; če so trdi v nogah in žilah itd., steklenica 1 glđ. 40 kr. — „Kwizdova e. kr. konecs. Korneuburška ž'vinska štupa za konje, govedino in drobnico“. Večletna skušnja je dokazala, da to zdravilo izvestno pomaga kedar živina nece jesti, kadar ima kravno mleko, ali kadar je mleko slabo. — „Kwizdova voda za oči pri živini“; steklenica 80 kr. — „Kwizdov blister“ za močno drgnjenje, lonček 3 glđ. — „Kwizdova desinfecijska štupa“ dobra za hleve, pol kile 15 kr., 10 kil 2 glđ. 40 kr. — „Kwizdovo mazilo za bizgavke in vimeca“, lonček 1 glđ. — „Kwizdovo olje za lišaje in pasje garje“, steklenica 1 glđ. 50 kr. — „Kwizdova žolčna tinktura za konje“, steklenica 1 glđ. 50 kr. — Kwizdove galatinske kapi-ke za glistove pse“, škatljica 1 glđ. — Kwizdova štupa za kuretino“, zavoj 50 kr. — „Kwizdov kit za konjska kopita“, palčica 80 kr. — „Kwizdova vazelina za konjska kopita“, prav dobra za kruljiva in krhka kopita, škatljica 1 glđ. 25 kr. — „Kwizdova štupa za kopitno strelco“, steklenica 70 kr. — „Kwizdova pasja zrna“, škatljica 1 glđ. — „Kwizdova štupa za parklje“, steklenica 70 kr. — „Kwizdova zrna proti kóliki pri konjih in goveji živini“, škatljica velja 1 glđ. 60 kr., zavojček 60 kr. — „Kwizdova silna krma“ za konje in govejo živino, v zabojčkih po 6 in 3 glđ. in v zavojih po 30 kr. — „Kwizdovo mazilo za movke pri konjih in goveji živini“, lonček po 1 glđ. — „Kwizdovo olje za ušesne črve pri psih“, steklenica 1 glđ. 50 kr. — „Kwizdova flak zrna za konje, kadar jih zapira“, ploščevinasta škatljica 2 glđ. — „Kwizdova zrna za ovčjo grižo“, zavoj 70 kr. — „Kwizdova štupa za pospeševanje reje pri prešičih“, 1 zavoj 1 glđ. 20 kr. in 63 kr. — „Kwizdovo mlo za razne kožne bolezni pri domačih živalih“, škatljica 80 kr. in 1 glđ. 60 kr. — „Kwizdov balzam za rane pri konjih in govedih“, steklenica 1 glđ. 25 kr. — „Kwizdova zrna za glstavce konje“, škatljica 1 glđ. 60 kr. — „Kwizdov strup za podgane in miši“ palčica 50 kr.

Prava ta zdravila se dobijo po vseh lekarnah. Na debelo jih imajo. pa tudi vse večje drogerije, katere se večkrat po časopisih naznanijo.

Da bode-te prave izdelke dobili, zahtevajte vedno Kwizdove izdelke in na varstveno marko pazite.

Glavna zaloga z vsakdanjo pošto pošiljatvo

Okrožna lekarna Fran Iv. Kwizda, Korneuburg,

c. kr. avstrijski in kr. rumunski dvorni založitelj živinozdravniskih izdelkov.

Josip Reich

Poljanski nasip, Ozke ulice št. 4 v Ljubljani

priporoča p. n. občinstvu svojo izvrstno urejeno

kemično spiralko

v kateri se razparane in nerazparane moške in ženske obleke, obleke za pohode, šal, tapecirarsko blago, tepihi z vsemi okraski, da isti ne izgubijo prvotne barve in oblike, lepo očedijo.

Pregrinjala se vsprejmo v belo pranje in crem-barvanje in se potem nategnejo, da so zopet lepa. Vse to se izvrši dobro in ceno.

V moji barvariji

se vsprejme za barvanje svilen, bombažno ali namešano blago, kakor obleke za gospode, ženski paletot in plašči za dež, brez da bi se razparali. Vse to se barva, v kakoršni barvi si kdo želi.

Bertram Šmalcer

pred Prulami
št. 3

izdeluje vsakovrstne

stole

iz masivnega lesa, trdne,
jako trajne in solidno de-
lane po **1 glđ.** in več.

Flankovani stoli moji so ne-
porušljivi, in so posebno
priporočati za gostilne in
pisarne, po **1 glđ. 30 kr.**

Trsni in slamnati stoli
po nizkej ceni.

Hôtel

'Buon pastore'

Via S. Nicolo br. 20

v

Trstu

preskrbljen je z vsemi pri-
pravami za potujoče. Sobe
lepe in snažne od 80 kr.
naprej. Kuhinja in vina iz-
vrstna. Postrežba točna, po-
štena in brza.

Slavnem p. n. občinstvu
se priporoča

M. Hochwind,
hotelir.

Anton Vrabec

trgovec

ulici: Dogana in Geppa 14

v Trstu

priporoča se Slovencem, da
ga blagovolijo mnogobrojno
počastiti s svojim obisko-
vanjem.

Ima bogato zalogo vsako-
vrstnih

loučenih, lesenih, plehastih posod
po jako nizkih cenah, da
se mu ni bati tekmovanja.

Franjo Jeršek

pekovski mojster

via Stadion

v Trstu

priporoča svoje razne
navadne, fine in najfinejše iz-
delke iz moke

Pri njem se dobi vedno

sveži kruh

po najnižjih cenah. Govori
se slovenski.

J. GIONTINI v Ljubljani

priporoča veliko svojo zalogo slovenskih molitvenikov in spisov za mladino, ravno tako tudi svojo trgovino s papirjem in pisnim orodjem, in lastno knjigoveznico. — Naročila za tisk se jako hitro in po ceni preskrbé.

Ravno kar so izšle

pesmi Jos. Cimpermana

Cena 1 gl. 20 kr., lepo vezane 2 gl.

PETER PERTOT & F. DOLLENZ

(nastopnika Jesipa Dollenza)

Via S. Francesco 24. — **sodarja** — Via Commerciale 3, Trst.

Sodarnica ustanovljena po predniku g. J. Dollenzu l. 1848.

Navedena je bogato preskrbljena

s sodi za olje in sadje,

s sodiči za moko (navadni braziljanski), s sodi za slive navadnimi v Bosni in Srbiji.

Assicurazioni Generali

(Obična zavarovalnica) v Trstu.

Društvo ustanovljeno l. 1831.

Društvo zavaruje: **proti ognju, na kristal, proti toči, nesreči na morju, prevozu in na človeško življenje.**

Stan društvenega premoženja konec l. 1887 :

Društveni kapital in rezervni zaklad	gld.	36,120.176-63
Premije od ognja prihodnjih let	"	22,766.106-59
Kapitali za zavarovanje na življenje	"	105,482.651-33
Doklade plačane l. 1887.	"	10,099.647-—
od l. 1831. do konec l. 1887.	"	207,379.802-20

Društveni zaključni računi, natančnejši izkaz plačanih odškodnin, tarife in pogoji zavarovanja, kakor tudi vsako razjasnenje sve se v društvenem uradu:

Via della Stazione Nr. 888-1.

(Društveno poslojje.)

Vodnikovo kamnosekarstvo

v
Ljubljani

Kolodvorske ulice

nasproti predilnice

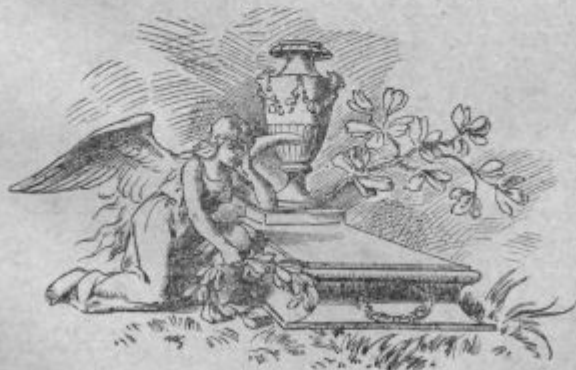
priporoča
slavnemu p. t.
občinstvu in
prečastiti du-
hovščini svojo
zalogo vsako-
vrstnih po
najnovejših
obrisih iz raz-
nih mramor-
jev izdelanih

V delo
vsprejemlje
tudi vsako-
vsakovrstna
kamnarska
dela za
stavbe.
Prečastiti du-
hovščini se
priporoča za
napravo

nadgrobnih spomenikov od 5 gl. naprej in cerkvenih del,

kakor tlak, obhajilne mize itd., skratka vsa v to stroko spadajoča
dela, navadno obdelana, kakor tudi fino polirana.

Sprejemlje tudi poprave starih nadgrobnih spominkov in rakev,
kakor tudi vrezovanje novih napisov v mestu kot na deželi
po jako nizki cenl.

NARODNA TISKARNA

v Ljubljani

Gospodske ulice števil. 12

priporoča se p. n. gospodom pisateljem, založnikom in slavnemu občinstvu za vsakovrstno izvrševanje tiska po najnovejšem okusu in najelegantnejši obliki v raznovrstnih barvah.

Izdeluje knjige, brošurice, časopise, letna poročila, prospekte, vstopnice, dekrete, plakate, vabila, vožne liste, mrtvaške liste, vizitnice, naslovnice, cenike, imenike, kuverte s firmo, po-botnice, pravila, tabele za urade, itd., itd. Vedno v zalogi so **obrazci za posojilnice, sodnije i. dr.**

V več jako krasnih barvah tiskane

za častne občane in člane pa je dobiti samo v „*Narodni Tiskarni*“.

Naročila se zvršujejo točno, ceno in lično.

Nadalje so naprodaj in se dobivajo po znižani ceni sledeče knjige: **Undina.** Cena 20 kr., po pošti 25 kr. — **Vilēnski brodnik.** Cena 15 kr., po pošti 17 kr. — **Dnevnik.** Cena 15 kr., po pošti 17 kr. — **Za dragocenim korenom.** Povest iz življenja kitajskih pogozdnikov. Cena 20 kr., po pošti 25 kr. — **Pariz v Ameriki.** Roman. Cena 50 kr., po pošti 55 kr. — **Trije javni goveri.** Cena 20 kr., po pošti 25 kr. — **Ivan Zbogar.** Zgodovinski roman. Cena 25 kr., po pošti 30 kr. — **Junak našega časa.** Roman. Cena 40 kr., po pošti 45 kr. — **Selski župnik.** Roman. Cena 25 kr., po pošti 30 kr. — **Knez Sereberjani.** Roman. Cena 70 kr., po pošti 80 kr. — **Nov.** Roman. Cena 70 kr., po pošti 80 kr. — **Dubrovski.** Povest. Cena 25 kr., po pošti 30 kr. — **Časnikarstvo in naši častniki.** Cena 40 kr., po pošti 45 kr. — **Otci in sinovi.** Roman. Cena 50 kr., po pošti 55 kr.

